



**Dr. Barsi Ernő Alapfokú Művészeti Iskola  
9330 Kapuvár, Fő tér 22.**

**OM 200624**



**Pedagógiai-nevelési program, helyi tanterv**  
(egységes szerkezetben, 5. átdolgozás)

*Hatályos: 2014.09.01.*

## TARTALOMJEGYZÉK

### **I. BEVEZETŐ**

I/1.	A pedagógiai program, tartalma, célja, feladatai	3. oldal
I/2.	Iskolánkról	4. oldal
I/3.	Az iskola története (az alapítás előzményei, hagyományok)	6. oldal
I/4.	Helyzetelemzés	7. oldal
I/5.	Tárgyi feltételek	9. oldal
I/6.	Személyi feltételek	9. oldal

### **II. NEVELÉSI PROGRAM**

II/1.	Pedagógiai alapelveink	10. oldal
II/2.	Az alapfokú táncművészeti oktatás célrendszere és funkciói	10. oldal
II/3.	Nevelő-oktató munka ellenőrzési, mérési, értékelési, rendszere	13. oldal
II/4.	A művészeti vezetéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok (osztályfőnöki munka)	15. oldal
II/5.	Az alapfokú művészeti nevelés szerepe a tanulók személyiségfejlesztésében	16. oldal
II/6.	Közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok	17. oldal
II/7.	Beilleszkedési, magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenység	18. oldal
II/8.	Tehetség gondozás, képességek fejlesztése	18. oldal
II/9.	Kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos feladatok	19. oldal
II/10.	Felzárkóztatást segítő programok	19. oldal
II/11.	Szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek	20. oldal
II/12.	Az egészségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok	20. oldal
II/12.	Eszköz és felszerelési jegyzék	21. oldal
II/13.	A szülők és tanulók együttműködésének formái és az iskola kapcsolatai	22. oldal

### **III. HELYI TANTERV – A. (2011.09.01. előtt tanulói jogviszonyt létesített tanulók esetén)**

III/1.	Tantárgy és órakeret	25. oldal
III/2.	A képzés szerkezete, pedagógiai szakaszolása	26. oldal
III/3.	Tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök	32. oldal
III/4.	Az alap és többletfoglalkoztatások feltételei	34. oldal
III/5.	Az iskola magasabb évfolyamába lépés feltételei	34. oldal
III/6.	A tanulói jogviszony létesítésének feltételei	34. oldal
III/7.	Az iskola értékelési rendje	34. oldal
III/10.	Tananyag (E1 – T 10)	36. oldal

### **IV. HELYI TANTERV – B. (2011. 09. 01. után tanulói jogviszonyt létesítők vonatkozásában)**

IV/1.	Az alapfokú néptáncoktatás célrendszere és funkciói	56. oldal
IV/2.	A képzés struktúrája	56. oldal
IV/3.	A néptáncoktatás általános fejlesztési követelményei	57. oldal
IV/4.	A művészeti alapvizsga és záróvizsga általános követelményei	58. oldal
IV/5.	Tananyag (E1 – T 10)	60. oldal

<b>V. ZÁRADÉKOK</b>	88. oldal
---------------------	-----------

### **VI. MELLÉKLETEK**

## I. BEVEZETŐ

A tánctanulás elemi módszere a mozdulatok megfigyelése és azok gyakorlása. Mindenki törekedett a faluban a divatos táncok megtanulására, szígyen volt, ha valaki nem tudott táncolni, ezért a tánctanulás folyamata kicsi gyermekkorban megkezdődött. Erre szolgált a kisgyermek ritmikus mozgatása, ugráltatása, táncoltatása különböző ritmusokra, mondókákra, gyermekdalokra. Az ülő gyermek gyakran szemlélője lehetett már a szülők karján a változatos táncalkalmaknak. A nagyobbacska gyermekek figyelték a felnőttek táncait és az ellesett mozdulatokat félreeső zugokban, rejtett helyeken / istállóban, jászolba, vasvillába, ló farába, asztal szélébe kapaszkodva / próbálgatták. Főleg a kiváló táncosok, a falu táncos egyéniségeinek a táncmozdulatait figyelték. Gyakori volt, hogy egy-egy kiváló táncos foglalkozott a gyermekekkel. A táncokkal együtt megtanulták a szükséges érintkezési formákat, amelyek a faluközösségi életében nélkülözhetetlenek voltak.

A népi műveltség megismerése a mai kultúra számára fontos információkat hordoz. A népművészet fennmaradt alkotásai kiállták az idők próbáját, több ezer éven át, generációkon keresztül csiszolódtak, és alkalmasak a mai gyerekek nevelésének eszközévé válni. A folklór különböző területei: a népzene, a népdal, néptánc, népi játék lehetőséget nyújtanak a gyermekek zenei és mozgáskultúrájának fejlesztésére, személyiségük formálására, az egyén és a közösség együttes élménye révén az emberalkotó, kapcsolatteremtő képességének kibontakoztatására.

### I/1. A pedagógiai program, tartalma, célja, feladatai

*Szabályozó rész*

A **dr. Barsi Ernő Alapfokú Művészei Iskola** (OM 200624) a köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény, illetve a nevelési-oktatási intézmények működéséről szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet alapján az alábbi pedagógiai programját a következők szerint módosította és alkotta meg.

A köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (a továbbiakban: köznevelésről szóló törvény) 16. § (1) leírja: *az alapfokú művészeti iskola feladata, hogy kibontakoztassa a művészi képességeket, fejlessze a művészi tehetségeket, igény esetén felkészítsen szakirányú továbbtanulásra.*

Az alapfokú művészetoktatás a művészi kifejezőkészséget alapozza meg, elősegíti a szakmai orientációt, valamint a szakirányú továbbtanulásra történő felkészülést. A művészetoktatás fontos szerepet tölt be a nemzeti hagyományok ápolásában, a nemzeti értékek megőrzésében, a különböző kultúrák iránti nyitottság kialakításában, a kortárs művészet értő befogadásában.

*A pedagógiai program hatálya*

A továbbiakban részletezett pedagógiai program hatálya kiterjed a **Dr. Barsi Ernő Alapfokú Művészei Iskola** valamennyi oktatójára, tanulóira illetve technikai személyzetére.

*A pedagógiai program tartalma, célja*

A pedagógiai program alapszövege, az iskola pedagógiai tevékenységét írja le. A művészeti iskolában a nevelő és oktató munka a pedagógiai program szerint folyik. Tartalmazza a nevelési célokat, szakterületeket, tevékenységi formákat, tárgyi és személyi feltételeket. Célja, hogy keretet adjon az iskolai munkának, szabályozza az iskolai életet. A pedagógiai program meghatározza a

művészeti tevékenység oktatásának cél és feladatrendszerét, a néptánc tanszak óraszámait és követelményeit, a tehetséggondozás feladatait, az egyes évfolyamokon tanított tárgyakat, a kötelező és a választható tanórai foglalkozásokat és azok óraszámait, az előírt tananyagot és követelményeit, az alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elveit, az iskola magasabb évfolyamába lépés feltételeit, az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének értékelésének és minősítésének formáját.

## **I/2. Iskolánkról**

A fenntartó Rábaköz Öröksége Alapítvány által kiadott alapító okirat szerint alapfeladatunk alapfokú művészetoktatás, táncművészeti ágban, néptánc tanszakon.

**Az iskola neve:** *dr. Barsi Ernő Alapfokú Művészei Iskola*

**Az iskola székhelye:** 9330 Kapuvár, Fő tér 22.

**Az iskola telephelyei:**

*dr. Barsi Ernő Alapfokú Művészei Iskola* - Agyagosszergényi Telephelye  
9441 Agyagosszergény, Kossuth utca 16.

*dr. Barsi Ernő Alapfokú Művészei Iskola* - Kisfaludi Telephelye  
9341 Kisfalud, Kossuth Lajos utca 137.

*dr. Barsi Ernő Alapfokú Művészei Iskola* - Mihályi Telephelye  
9342 Mihályi, Hunyadi utca 3.

**Az iskola típusa:** alapfokú művészeti iskola

**Maximálisan felvehető tanulói létszám:** 450 fő

**Törvényességi felügyeleti szerv:** Győr–Moson–Sopron Megyei Kormányhivatal

**Alapító-fenntartó szerve:** Rábaköz Öröksége Közhasznú Alapítvány

**Az alapítás időpontja:** 2005. április 29.

**Az iskola alaptevékenysége:**

- ❖ A Köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 16. § (1)-(3). bekezdés szerint, 80.10-13 alapfokú oktatást (TEÁOR kód: 8010) ellátó *művészeti iskola*, táncművészeti ágban, néptánc tanszakon.
- ❖ Szakmai és informatikai fejlesztési feladatokba bevont tanulók száma: 450 fő.
- ❖ Hozzájárulás minőségfejlesztési, minőségirányítási feladatokhoz az alkalmazotti létszám függvényében.
- ❖ Pedagógus szakvizsga, továbbképzés az alkalmazotti létszámtól függően.
- ❖ 852032 Alapfokú művészetoktatás képző- és iparművészeti, táncművészeti, szín- és bábművészeti ágban
- ❖ 856099 Egyéb oktatást kiegészítő tevékenység
- ❖ 90012 Egyéb előadó-művészeti tevékenység
- ❖ 900400 Kulturális műsorok, rendezvények, kiállítások szervezése
- ❖ 910501 Közművelődési tevékenységek és támogatásuk

**Az iskola évfolyamainak száma:** 12 évfolyam (2 év előképző, 6 év alapfok, 4 év továbbképző) a nappali oktatás munkarendje szerint, 6 éves kortól 22 éves korig.

**Az iskola feladatellátását szolgáló vagyon:** Az iskola székhelyét jelentő ingatlan bérlemény, (9330 Kapuvár, Fő tér 22.) Kapuvár Város Önkormányzatának tulajdonában van. Az ingatlant az Önkormányzat külön szerződésben foglaltak szerint biztosítja az iskola működéséhez. A

telephelyek bérleménye az adott települések önkormányzatának tulajdonában van. Az ingatlanokat a bérbeadók külön szerződésben foglaltak szerint biztosítják. Az iskola működéséhez szükséges, jogszabályokban előírt tárgyi feltételeket és a működéshez szükséges vagyont az Alapító-fenntartó biztosítja az iskola számára.

**Vagyon feletti rendelkezési jog:** Az iskola vagyona felett az Alapító-fenntartó „Rábaköz Öröksége” Közhasznú Alapítvány kuratóriuma rendelkezik. Ugyancsak a kuratórium rendelkezik az iskola vagyonát érintő kérdésekben, az igazgató a kuratórium jóváhagyásával dönthet eladás, bérbeadás, bérbevétel, megterhelés, kötelezettségvállalás, vásárláskérdésekben, amennyiben a pénzügyi tranzakció mértéke meghaladja az 100000 (százezer) forintot.

**Az iskola jogállása:** önálló jogi személy

**Az iskola gazdálkodásával összefüggő jogosítványok:** önálló költségvetési- gazdálkodású, teljes jogkörrel rendelkező

**Az iskola képviselője:** az iskola igazgatója

Pedagógiai célunk kettős, egyrészt közvetlen formában a néptánc és az ahhoz kapcsolódó ismeretanyag átadása növendékeink számára, másrészt, hogy a kultúra valamennyi ágára nyitott és befogadó ifjúságot nevelhessünk.

Fontos számunka, hogy az oktató-nevelő munkában *kiemelt helyen kezeljük a Rábaköz*, a magyar nemzet és a *rábaközi öntudat* történetének, hagyományaink megismerését, a haza, ezen belül “a rábaközi haza” iránti szeretet felébresztését. A másság, a különféle világnézetű és származású emberek együttes cselekvőképes gondolkodásának formálását.

A jelenleg dolgozó tantestület, az iskolahasználók, illetve a fenntartó igényeit és elvárásait figyelembe véve a következő értékeket tartja elsődlegesnek:

- ❖ tudás
- ❖ kreativitás
- ❖ versenyszellem
- ❖ egészséges életvitel
- ❖ együttműködési készség

Ezeknek kell áthatni az iskolai élet minden területét. Megvalósulásukhoz:

- ❖ a tanulási lehetőségek gazdag választékát kínáljuk,
- ❖ tanítási módszereinkkel alkalmazható tudást kívánunk kialakítani,
- ❖ tanár és a diák részére alkotó légkört kell teremteni,
- ❖ megfelelő önismeretre kell nevelni a tanárt és a diákot egyaránt.

Ezek megvalósulásához szükséges legfontosabb feladataink:

- ❖ színvonalas következetes oktatás
- ❖ alkotó gondolkodásra nevelés
- ❖ korszerű sokoldalú műveltség kialakítása
- ❖ emberi, erkölcsi tartást adó egyéni és közösségi nevelés
- ❖ egészséges életmódra nevelés

Céljainkat akkor tekinthetjük megvalósultnak, ha az oktató-nevelő munkánkat legalább a hagyományainknak megfelelő színvonalon végezzük a következő években is.

### I/3. Az iskola története

#### a/ Az alapítás előzményei

Kapuváron már 1931-ben, a gyöngyösbokréta-mozgalom kezdetén is szervezett keretek között működött a hagyományok őrzése és továbbadása. Mindez a II. világháborút, majd a rendszerváltást követően is, a helyi amatőr együttes keretében valósult meg. Az 1989-ben, majd 2000-ben újjászervezett Kapuvár Néptáncegyüttes egyik kiemelet feladata a helyi hagyományok őrzése és átörökítése. Hosszú évek kitartó munkájával az együttes megvalósította legfontosabb feladatát: átalakította, megváltoztatta a város és a térség művelődési szokásait, kulturális igényeit. Teret nyert a néptánc, a népművészet, a hagyományos kultúra a városban és a térségben is.

Az együttes és a művészeti iskola fontos feladata a folyamatos magas szintű utánpótlás nevelése.

Négy éves kortól lehetőséget biztosítunk a gyermek számára, és olyan foglalkozásokat (Ringató program) szervezünk, amelyeken édesanyjukkal, édesapjukkal együtt vesznek részt. Ringató, járnai tanító játékokat, mondókákat tanítunk, ahol a gyermek az édesanyjával vagy édesapjával játszik. A helyi, térségi óvodákkal közösen kidolgozott program (*óvodai előkészítő-játékos mozgásfejlesztés*) alapján, az 5-6 éves gyermekek számára rendszeres népi játék foglalkozások keretében oktatjuk a rábaközi játékokat, népdalok, szokásokat és az egyes mozgásformákat.

Iskolás kortól kezdve folyamatos 12 éven áttartó oktatási programban vesznek részt, melynek szakmai megvalósítása mellett rendkívül fontos a közösségi életre való nevelés. Legfontosabb céljaink egyike a közösségi lét megtartó értékeinek átörökítése, elsajátítása. A Kapuvár Néptáncegyüttes és a művészeti iskola egyik sajátossága, hogy a gyermekek nem az általános és középiskolás oktatáshoz hasonlóan négy vagy nyolcévénként váltanak közösségek, hanem kisgyermek koruktól kezdve felnőtt korukig ugyanannak a közösségnek tagjai. Ez a szülők számára felbecsülhetetlen értékű biztonságos mentális háttérrel ad, a gyerekeknek állandó elfoglaltságot, pontosan meghatározott célokat, közösségi élményeket. Mindez lehetővé teszi, hogy a szülők mindenkor biztonságos, ellenőrizhető helyen tudják gyermeküket, megkönnyítve azokat a problémákat, amelyekre a szülők perpubertás korban, serdülőkorban, ifjúkorban találkoznak gyermekeik nevelésénél. Ez a közösségi lét a szakmai munkán túl jelentős segítséget nyújt a külvilág részéről veszélyeztető problémák, veszélyek elkerülésére: elkallódás, drog, alkohol.

2002 őszétől a győri Harmónia Művészeti Iskolában, mint Kapuvári Tagiskola, néptánc tagozat működtünk. Fontosnak tartottuk, hogy növendék olyan intézményben tanuljanak, amelynek arculata szakmai céljai, pedagógiai módszerei a hagyományos kultúra, a néptánc és a népzene értékeire helyezi a hangsúlyt, olyan nevet választhat magának, amely kizárólagossággal köthető a néphagyományokhoz. Mivel ez az előbbi intézményben nem valósulhatott meg, ezért a Rábaköz Öröksége Közhasznú Alapítvány kuratóriuma úgy döntött, hogy létrehozza a **dr. Barsi Ernő Alapfokú Művészeti Iskolát**. A kuratórium célja, hogy szolgálja és segítse a népzene, néptánc, néphagyományok megőrzését, ismeretátadással, ismeretszerzéssel adjon segítséget az ifjúságneveléshez. A más értékeket is elismerő egészséges nemzettudat kialakításához.

Az intézmény 2007-ben elnyerte a **Kiválóra minősített alapfokú művészetoktatási intézmény** címet, 2010-től pedig a **Magyar Táncművészeti Főiskola Partnerintézménye és Gyakorlóléhelyévé** vált.

Minden magyar állampolgárnak törvényben biztosított lehetősége, hogy alapfokú művészeti oktatásban részesüljön. Határozott véleményünk az, hogy ezzel a lehetőséggel csak akkor lehet igazán eredményesen élni, ha az intézményt a felvállalt, a művészeti ágak megfelelő szakemberek irányítják szervezeti és szakmai szempontból egyaránt.

## **b/ Hagyományok**

A *Rábaköz Öröksége Közhasznú Alapítvány* által fenntartott néptáncegyüttes és a művészeti iskola is fontosnak tartja, hogy az együttes és az iskola tagsága számára valamennyi korosztályt érintően sajátos közösségi hagyományokat teremtsen. Fontosnak tartjuk, hogy az együttes és az iskola szervezeti kultúrája mindenki számára világos, egyértelmű, következetes érték és értékrendet jelentsen. Rendezvényeinkkel, eseményeinkkel tagjaink számára folyamatosan erősítjük, a külvilágot, pedig folyamatosan informáljuk az általunk elképzelt értékekről, értéket hordozó viselkedési formákról. Együvé tartozásunk fontos jelképe, hogy minden olyan alkalommal, amikor elhagyjuk városunkat, a térséget (fellépések, kirándulások, fesztiválok, bel és külföldön egyaránt) minden tag az iskola-együttes egyen pólóját viseli.

### Rendszeresek a jeles napokhoz köthető kiemelt események:

- ❖ tanévnyitó a szülők és növendékek számára
- ❖ karácsony ünnepség, ajándékozás a csoportokban
- ❖ farsangi multságok, jelmezbál
- ❖ legényavatás és bohócjárás
- ❖ az éves új műsor bemutatója
- ❖ tavaszi hadjárat (a megrendezésre kerülő országos gyermek és felnőtt néptánc és hagyományörző fesztiválon való részvétel)
- ❖ ünnepélyes néptáncos tanévzáró
- ❖ Szent Iván éji program
- ❖ Rábaköz Öröksége Néptánc Tábor
- ❖ nyári edzőtáborok, kirándulások bel- és külföldön
- ❖ táncház-program

Fontos számunkra, hogy az együttes és a művészeti iskola műsoraiban neves magyarországi zenekarok közreműködésével tegyünk teljessé az előadásokat. Az együttes műsoraiknak állandó közreműködője a *Cseh Tamás és népi zenekara*.

## **I/4. Helyzetelemzés**

### **a) Földrajzi, társadalmi, gazdasági, kulturális környezetünk**

A *dr. Barsi Ernő Alapfokú Művészeti Iskola* Rábaközben, ezen belül is Kapuváron és a környező településeken, elsősorban a Kapuvári Járásban végzi oktató-nevelő tevékenységét.

### **Néhány szó Rábaköz néprajzáról**

A Kisalföld e jellegzetes kis tája, *Rábaköz* a Győri-medence peremtörései mentén alakult ki. Délen és keleten a Rába határolja; nyugaton a Répce, a Kis-Rába folyása mentén a Sopron-vasi-síkság kavicstakarójáig terjed. A felszínt a Rába és a Répce lerakódásai alakították ki a pannóniai és levantei rétegekre épített törmelékkúpjukkal. Ez a hordalékkúp zárja le a Hanság mélyebben fekvő mocsaras területét. Észak felé csatlakozik a táj, a Mosoni-síkságon át, a Duna szigetközi törmelékkúpjához. A Rábaköz és a Hanság területe a vizek birodalma volt. Fő folyója, a Rába hatalmas kanyarulatokkal folyt a győri torkolatig. Szigetek képződtek a medrében, partjait a levetélt kanyarulatok morotváki kísérték. A Nick fölött kiágazó Kis-Rába a vizét a Hanyba vitte. A II. József-kori térképen még több ágra szakadva vészett el a mocsárban. A Répce ugyancsak a Hanságba jutott, itt egyesült a Kis-Rábával, s ettől kezdve Rábca néven folyik, és Győrnél ömlik a Mosoni-

Dunába. A folyók aránylag sok vizet szállítottak, és áradások idején nagy tóvá duzzasztották a mocsárvilágot. Csak a lápszigetek, az ún. gorondok álltak ki belőle. Ezekre települt az ember.

Honfoglaló őseink a győztes bánhidai csata után, 906-ban vették birtokukba ezt a területet. Községeinek nagy része Árpád-kori eredetű. Szép emléke ennek a kornak az árpási-mórichidai és a lébényi templom. A gyeplő védelmére besenyő és székely határőröket telepítettek ide a XI-XII. században. Ők akadályozták meg 1030-ban II. Konrád hadjáratát: a vizek és a gyeplő mögül támadó határőrök gyorsasága tönkretette a császár seregét. Ugyanígy járt III. Henrik is 1044-ben. Az itteniek besenyő származásának emlékét ma is őrzik Rábapatonáé eredethagyományai, s bizonyítják a lakosok közt ma is kimutatható antropológiai sajátosságok. A múlt században a folyók szabályozásával új korszak vette kezdetét. Az 1885-ben megindult Rába-szabályozással a kanyarulatokat levágták, 80 átvágással a medret kiegyenesítették, 48 km-rel megrövidítették. Felvirágzott a földművelés, a minőségi állattenyésztés, az országos átlagoknál jóval meghaladó eredménnyel. A fazekasok a Rábaköz kézművesei között jellegzetes szint képviseltek. Dör volt a fazekasok központja. A kézműves iparosoknak mindig jelentős szerepük volt a táj életében. A takácsok tevékenysége is igen elterjedt volt a Rábaközben. A kézfestő műhelyek is jelentős szerepet játszottak a XVIII-XIX. század folyamán, a nép öltözködésében, lakásainak díszítésében. Századunkban lehanyaglott ez a szép mesterség, ma viszont újjáéled népművészeti szinten. A falvak képe lassan megváltozik, de azért több helyen találkozunk a hajdani építészet emlékeivel, a jellegzetes rábaközi házakkal és kúriákkal. Néhány százada még tudták, hogy a ház a telekkel kezdődik, s így a kúriákhoz szép nagy telkek tartoznak. A nép a folyószabályozás előtt a lassú áradást is kibíró, sövényfalú házakat készített. Az ár elvonulása után csak újratapasztották, meszelték a falakat, és mehetett az élet tovább. Még az első templomok is így épültek. A XIX. század közepére megjelent a szárított földtégla, a mór vagy mugli, majd az égetett tégla. A nádat igen korán fölváltotta a tetőkön a cserép. A településkép ugyan lassan megváltozott, de a települések szerkezete és utcahálózata még a múltat idézi. A Rábaközben általánosan elterjedt az út vonalára fölfűződő orsós útifalu szerkezet. Az "orsó" bővületében áll a templom.

A Rábaköz híres a népművészetéről is. Táncok közül a kónyi, kapuvári, szanyi verbunk országosan ismert, de legalább ilyen híres a gyertyás legénytánc és a szanyi, szárföldi dús. A táncosokon látható festői népviseletük méltó helyet foglal el hazánk öltözködési hagyományában. Főképpen hét község őrizte ezt a szép hagyományt az első világháborúig: Kapuvár, Garta, Vitnyéd, Himod, Hövej, Csorna és Szany. A népi táplálkozás hagyományos ételeit is megtalálhatjuk még, például a legjellegzetesebb süteményt: a rábaközi perccet. A hagyomány szerint közel kétszáz éve sütik. Ünnepi alkalmak, lakodalom, keresztelő, búcsú süteménye, és ajándékozásra is kiválóan alkalmas.

## **b) A néptáncgyűttes, és az iskola szerepe a város és a térség életében**

A művészetek közül az egyik legjelentősebb színtestje Kapuvár Város és a térség életének a Kapuvár Néptáncgyűttes. A több évtizedes múltra visszatekintő, magas színvonalon működő hagyományőrző- és táncgyűttes működésével hagyományokat teremtett. Jelentős mértékben járult hozzá a lokálpatriotizmus megszületéséhez, a kapuvári és rábaközi identitástudat megalapozásához. Folyamatosan több gyerek és fiatal táncol az együttesben. A Harmónia Művészeti Iskola 2002-ben bővült Kapuvári Tagiskola néptánc tagozata 2005-ben Művészeti Iskolai rangra emelkedett.

A Rábaköz Öröksége Alapítvány által 2005-ben létrehozott művészeti iskola az elmúlt évek alatt jelentős eredményeket könyvelhetett el hazai és nemzetközi viszonylatban egyaránt. Az intézmény tanárai folyamatosan képzik magukat, többen egyetemi végzettséggel, további szakirányú képesítéssel és szakvizsgával is rendelkeznek. Kollegáink közül néhányan koreográfiai versenyeken és országos találkozókra kaptak kiemelkedő elismerést. A művészeti iskola szólistái, művészeti csoportjai megyei, regionális és országos versenyeken értek el kimagasló eredményt.



## **I/5. Tárgyi feltételek**

Általános tanítási feltételek (székhelyen és a telephelyeken egyaránt):

- ❖ Táncterem, tanterem (megfelelő padlózattal és tükörrel)
- ❖ Öltözők, zuhanyzók és mellékhelyiségek
- ❖ Iroda és ügyviteli helyiségek
- ❖ Szertár, kellék-, viselet- és jelmeztár
- ❖ Audiovizuális eszközök: magnók, erősítők, televíziók, videó, diavetítő, projektor, vetítővászon, DVD-lejátszók
- ❖ Videó és hangtár
  - hangkazetták (eredeti népzene, táncművészi zene), CD-k (eredeti népzene, táncművészi zene), DVD lemezek
  - fotó és diaszorozat (történelmi korok, viseleteket illusztráló sorozat),
  - kézi könyvtár elsődlegesen népzenei, néptáncos, néprajzi, táncművészeti kötetek
  - segédletek: tábla, kréta, ugrókötel, babzsák, üveg, bot

Telephelyeinken – *Agyagoszszergény, Kisfalud, Mihályi* – a törvényben rögzített minimális tárgyi feltételek rendelkezésre állnak. A telephelyekkel kötött megállapodás melléklete részletesen tartalmazza az egyes telephelyek eszközjegyzékét.

## **I/6. Személyi feltételek**

Az oktató-nevelő munka személyi feltételei a törvényi előírások szerint biztosítottak. A nevelőtestület létszáma 2013. március 31-én 5 fő. A pedagógiai munkát egy fő iskolatitkár és egy fő jelmez és kelléktáros segíti.

Pedagógiai munkakörben foglalkoztatottak megosztása munkaköri beosztás szerint:

❖ Igazgató	1 fő
❖ Igazgató helyettes	1 fő
❖ Beosztott pedagógus	2 fő
❖ Pedagógiai asszisztens	2 fő
❖ Összesen	6 fő

Oktató nevelő munkát segítő munkatársak:

❖ Iskolatitkár	1 fő
❖ Jelmez- és kelléktáros	1 fő

Intézményünkben a tanév rendjéhez igazodva gyakran oktatnak vendégtanárok, koreográfusok is.

## II. NEVELÉSI PROGRAM

### II/1. Pedagógiai alapelveink

Iskolánk nevelőtestületének pedagógiai hitvallása:

A *dr. Barsi Ernő Alapfokú Művészei Iskolában* tanító pedagógusok és intézményi munkatársak azokat az értékeket tartják elsődlegesnek, melyeket egyöntetűen tudunk közvetíteni diákjainknak, figyelembe véve a szülők elvárásait, igényeit iskolánkkal szemben, valamint diákjaink elképzelései is szerepet kapnak nevelésfilozófiánkban. Az iskolában olyan légkört kívánunk létesíteni, ahol tanulóink otthon érezhetik magukat. Pedagógiai feladatunk, hogy tanulóinknak szilárd, hiteles és továbbfejleszhető alapismereteket nyújtsunk. Intézményünk a szülői házzal ápolts kapcsolatai révén a lakóhelyünk életében folyamatosan részt kíván venni. Kapcsolatainkat bővítjük és ápoljuk a város és a térség valamennyi közművelődési intézményével és iskolájával. Az eddigi hagyományainkhoz híven iskolánk továbbra is képviselteti magát a város és a térség, különböző rendezvényein. Hisszük, hogy közvetítői vagyunk egy letisztult, csiszolt, népet, nemzetet formáló kiforrott nevelési-oktatási-fejlesztő rendszernek, mely a táncművészetünkben, a népdalkincsünkben, a szokásainkban és játékainkban fellelhető, és olyan idős, mint a beszédünk, a nyelvünk maga. A néptánc az oktatási rendszer specifikuma, egyben hungarikum. Integrálja a sport fizikumot építő lehetőségeit, az alapvető zenei képességek kialakítását, ötvözi a fizikai, az érzelmi, szellemi és a hazafias nevelést. Egyszerre hat a két agyféltekére, ezért a leghatékonyabb fejlesztő eszköz.

### II/2. Az alapfokú táncművészeti oktatás célrendszere és funkciói

a./ Az alapfokú művészetoktatás követelményei, és tantervi programja lehetőséget nyújt tanulóknak mozgásműveltségnek és mozgáskultúrájának sokirányú fejlesztése, fizikai és formaérzékének fejlesztése, gazdagítása Egészséges életmódra, magabiztosságra, határozottságra, érzelmi nyitottságra neveli. Hozzájárul, hogy a tanulók személyisége nyitottá váljon a közösségi alkotótevékenység és a művészetek iránt, kibontakoztatva a kreativitást, improvizációs képességét, készségét.

b./ A program keretébe folyó táncművészeti nevelés alkalmat ad a táncművészet különböző műfajai iránt érdeklődő és fogékony tanulók képességeinek fejlesztésére, biztosítja különböző művészeti szakterületeken való jártasságok megszerzését és gyakorlását. Figyelembe veszi az életkori sajátosságokat a tanulók érdeklődésére, tapasztalataira, folyamatos technikai fejlődésére építve gyarapítja ismereteiket, biztosítja a különböző művészeti területeken való jártasságok megszerzését, gyakorlását.

c./ A táncművészeti oktatás célja, hogy felkészítse és irányítsa a tehetséges tanulókat a táncművészeti pályára, illetve az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra. A múlt és a jelen hagyományainak és táncművészeti értékeinek megismerésével, megszerettetésével lehetőséget teremteni a tanulók számára életkoruknak megfelelő, táncművészeti kultúra műveltség megszerzésére.

d./ Az alapfokú művészetoktatási intézmény táncművészet-néptánc tanszak iránt érdeklődő tanulók számára biztosítja készségeik, képességeik fejlesztését, alkotó és önkifejező képességeik kibontakoztatását, tehetségük gondozását.

e./ Az alapfokú művészetoktatás olyan fejlesztőpedagógiát képvisel, amelyben a hangsúly a követelmények teljesítésével történő képesség- és személyiségfejlesztésen van.

g./A tantervi szabályozás rugalmassága révén hozzájárul az integrált oktatás–nevelés megvalósításához, az esztétikai–művészeti tudatosság és kifejezőképesség kompetenciaterület fejlesztéséhez.

h./ A tananyag a különböző művészeti területek azon alapvető tartalmait foglalja magába, amelyek elengedhetetlenül szükségesek a zene–, a tánc–, a képző– és iparművészeti, valamint a szín– és bábművészeti műveltség megalapozásához, a különböző kompetenciák fejlesztéséhez.

i./ A tananyag eszköz a tanulók értelmi, érzelmi és kifejezőképességeinek fejlesztésében. A művészetoktatás a készség– és képességfejlesztést, az ismeretgazdagítást a személyiségformálás eszközeként kezeli, követelményeit a gyermek életkori fejlődési jellemzőihez igazítja.

j./ A művészetoktatás tantervi programja az egyes művészeti területek követelményeire, a művészeti ágak sajátos nevelési és oktatástörténeti értékeire, a művészeti nevelés tapasztalataira, a művészetpedagógiai és művészetpszichológiai kutatások eredményeire, a magyar művészeti nevelés nemzetközileg is elismert gyakorlatára épül.

#### Az alapfokú táncművészeti oktatás általános fejlesztési követelményei

##### *Fejlessze:*

- ❖ a gyerek és a fiatalok mozgáskultúráját
- ❖ testi - lelki állóképességét
- ❖ kapcsolatteremtő képességét

##### *Neveljen:*

- ❖ egészséges, jó tartású, jó mozgású tanulókat
- ❖ a táncművészetet értő közönséget
- ❖ táncot szerető fiatalokat

##### *Készítsen fel:*

- ❖ a szakirányú továbbtanulásra

Az alapfokú táncképzésnek nem célja a hivatásos és versenytáncos képzés, de célja tehetséges tanulók pályára irányítása, valamint az amatőr táncéletben való bekapcsolódásra ösztönzése.

#### *Az alapfokú táncművészeti oktatás követelményei*

A néptánc tanszak célja, hogy a magyar néptánc és népi kultúra iránti érdeklődést elmélyítse a tanulóknál. A táncokon keresztül ismerjék meg hagyományait, a magyar nép táncait, a táncok lépésanyagát, jellegzetességeit, stílusát. Iskolánkba egyéni vagy szülői motiváció alapján jelentkeznek a gyerekek, ami eredménye egy alapmotiváltság. A népművészetre nyitott, fogékony tanulóink rendszerint szívesen és örömmel fogadják be az ezzel összefüggő ismereteket, így az elsajátítás folyamata is könnyebb.

#### A tanszak feladata:

##### *Ismertesse meg a tanulóval:*

- ❖ a hagyományos népi játékokat,
- ❖ a három dialektus (dunai, tiszai, erdélyi) tánctípusait, táncrendjeit kiemelve a helyi, **rábaközi** hagyományokat,

- ❖ a mozgásanyag variációs lehetőségeit,
- ❖ a táncokhoz kapcsolódó éneket, zenei kíséretet,
- ❖ a néptánc-tudomány sajátos megközelítési módját,
- ❖ a folklórkutatás tárgyának, az alávett társadalmi rétegek a “nép” műveltségének sajátos helyét az egyetemes emberi kultúrában
- ❖ a táncművészet közhasznú formáit,
- ❖ a társasági táncélet alkalmait,
- ❖ a színpadi táncművészet legfontosabb ágazatait és korszakait,
- ❖ az egyetemes és nemzeti táncművészet legjelentősebb művészeinek pályáját,
- ❖ az egyetemes és nemzeti táncművészet néhány alpművét, s ezek elemzésén keresztül a táncirodalom különböző stílusait.

*Alakítsa ki a tanulóiban:*

- ❖ a rendszeres munka természetes igényét
- ❖ a megfelelő munkafegyelmet,
- ❖ a munkájuk tudatos kontrollálását,
- ❖ a művészeti előadásmód kivitelezését,
- ❖ az általános szemléletmódot, amely a népi kultúra, népiélet egyes jelenségeit egy összefüggő rendszer egymást feltételező részeiként értelmezi,
- ❖ az esztétikai érzéket,
- ❖ a művészetek befogadására nyitott attitűdöt,
- ❖ fogékonyságot a múlt és a jelen értékeinek befogadására.

*Fejlessze a tanulót:*

- ❖ mozgáskultúráját,
- ❖ fizikai állóképességét,
- ❖ ritmusérzékét,
- ❖ hallását,
- ❖ zenéhez való alkalmazkodását,
- ❖ tér, forma és stílusérzékét,
- ❖ mozgásmemóriáját,
- ❖ koncentráció képességét,
- ❖ improvizációs készségét,
- ❖ ízlését, kritikai érzékét,
- ❖ a tánc komplexitásából adódóan a társ művészetek (zene, képzőművészet, színház) iránti érzékenységét,
- ❖ vizuális memóriáját
- ❖ a képzelőerejét.

*Ösztönözze a tanulót:*

- ❖ a közösségi alkotás öröme, a közösségi kultúra értékei iránt,
- ❖ a néprajzi és általában kultúratörténeti ismereteinek rendszeres gyarapítására,
- ❖ a rendszeres múzeumlátogatásra,
- ❖ a rendszeres társasági és színházi táncesemények látogatására,
- ❖ a televízió és rádió táncos témájú műsorainak figyelemmel kísérésére,
- ❖ az aktív részvétel igényét az iskolán kívüli alkalmakon való részvételre (kézműves foglalkozások, játszóházak, táncházak, néprajzi táborok, egyéb táncesemények),
- ❖ a környezetében esetleg adódó gyűjtési lehetőségek kihasználására (helytörténeti, hagyományok összeírása, nagyszülők, idős emberek tudásanyagának összegyűjtése).

*Tudatosítsa a tanulóiban:*

- ❖ a tánc történeti ismeretek fejlesztik a személyiségét, az ízlését és fogékonyságát általában a művészetek, különösen az előadóművészetek iránt.

*Hívja fel a tanulók figyelmét:*

- ❖ a korévfolyamoknak megfelelő néptáncos, népzenei, néprajzi, tánc történeti, irodalomra.

*Tegye nyitottá:*

- ❖ a tanulók személyiségét a folklór iránt.

*Irányítsa a tanulót:*

- ❖ szakirányú továbbtanulásra
- ❖ a továbbképző folytatására
- ❖ az amatőr táncéletben való bekapcsolódásra.

### **II/3. Nevelő-oktató munka ellenőrzési, mérési, értékelési, rendszere**

*A./ Ellenőrzés*

Az ellenőrzés nem más, mint a közoktatási intézmények működésének vizsgálata, a hatályos jogszabályok, a nevelési illetve pedagógiai program alapján s az iskolával kapcsolatban állók (tanuló, szülő, nevelő, fenntartó) iskolával szembeni igényének, elvárásainak történő megfelelést szolgálja.

Ellenőrzés, mérés:

1./ Belső ellenőrzés:

- ❖ jogszabályoknak,
- ❖ nevelési terv és pedagógiai programnak,
- ❖ szervezeti és működési szabályzatnak,
- ❖ házirendben meghatározott előírásoknak való megfelelést vizsgálja.

2./ Nevelő-oktató munka ellenőrzését végezheti:

- ❖ pedagógusok esetében igazgató, igazgató helyettes, szakértő
- ❖ tanulók esetében pedagógus, szakértő

3./ Pedagógiai munka ellenőrzésének területei:

a./ A pedagógus oktató-nevelő munkáján belül:

- ❖ szülői házzal való kapcsolat
- ❖ tanár, diák viszony
- ❖ tanítási órák színvonala
- ❖ motiváció
- ❖ pedagógus egyénisége
- ❖ felzárkóztatás
- ❖ tehetséggondozás
- ❖ az óra hatékonysága, eredményessége
- ❖ módszerek,
- ❖ tanórán és tanórán kívüli foglalkozások

b./ Tanulók iskolai munkáján belül

- ❖ tanuló magatartása, szorgalma,
- ❖ követelmények teljesítése,

- ❖ közösségben végzett munka,
- ❖ értékorientáció.

4./ A nevelőink oktató-nevelő munkájának belső ellenőrzési terv alapján való ellenőrzése.

5./ Tanulóink folyamatos ellenőrzése a tanterv és tanmenet alapján.

6./ Adminisztrációs munka ellenőrzése

- ❖ naplóvezetés,
- ❖ bizonyítványok,
- ❖ ellenőrző,
- ❖ törzslap,
- ❖ szempont: pontos kitöltése, naprakészség, összhang
- ❖ iskolatitkárnál ügyintézés, munkaügyi dokumentáció kezelésének ellenőrzése.

7./ Technikai dolgozók ellenőrzése: takarékos eszközgazdálkodás, munkaidő maximális kihasználása, a munka minősége, kiadott utasítások folyamatos ellenőrzése.

### *B./Értékelés*

1. Az értékelő tevékenységünk célja, hogy az ellenőrzés során kapott adatokat és tényeket összevegyük megfogalmazott céljainkkal.

2./ Oktató-nevelő munkánk fejlesztését szolgálja ösztönözve a hibák javítására, pedagógiai tevékenységünk helyességét megerősítse. Az értékelés intézményünkben a következő területeket öleli fel:

- ❖ az iskola nevelő-oktató munkájának értékelése,
- ❖ pedagógusok nevelő-oktató munkájának értékelése,
- ❖ tanulói közösségek, osztályok fejlődésének értékelése,
- ❖ tanulóink tanulmányi munkája, szorgalma.

3./

a/ Minden tanév végén az intézmény igazgatója a tanév nevelő-oktató munkáját értékeli, valamint az igazgatói megbízás lejártakor átfogóan értékeli.

b/ A nevelő-oktató munka intézmény szintű értékelésének szempontjai

- ❖ statisztika,
- ❖ iskolai tanulólétszám,
- ❖ osztály létszámok,
- ❖ leendő elsősök beiratkozási létszáma,
- ❖ költségvetési számadatok,
- ❖ tárgyi feltételek alakulása,
- ❖ versenyeredmények,
- ❖ tantárgyankénti átlageredmények,
- ❖ gyermek és ifjúságvédelemmel összefüggő feladatok alakulása,
- ❖ médiában való szereplés,
- ❖ intézmény és a tantestület hírneve.

4./

a/ Nevelőink munkájának értékelését az iskola igazgatója, az intézményegység vezetői, és a munkaközösség vezetői folyamatosan végzik.

b/ A tanítási órák értékelése, megfigyelése:

- ❖ óra célja, tartalma,
- ❖ óra felépítése, szervezése,
- ❖ órán alkalmazott módszerek,
- ❖ tanulók magatartása, szorgalma,
- ❖ nevelő egyénisége, motivációs bázisa,
- ❖ óra eredményessége.

c./ Nevelő munkájának értékelése

- ❖ tanulók tanórán kívüli foglalkoztatása,
- ❖ felzárkóztatásra szoruló tanulókkal való foglalkozás,
- ❖ munkaköri kötelezettségen kívüli feladatvállalás,
- ❖ iskola képviselője,
- ❖ oktató-nevelő munka színvonala,
- ❖ tanórán kívüli nevelőmunka,
- ❖ különböző megbízások magas szintű teljesítése,
- ❖ kapcsolattartás a nevelő testület tagjaival,
- ❖ pedagógus etika, ezen belül személyes példamutatás,
- ❖ munkafegyelem, adminisztráció,
- ❖ nevelőtestület szakmai életében való részvétel,
- ❖ szülőkkel, tanulókkal való kapcsolattartás,
- ❖ szakmai felkészültség,
- ❖ tehetséggondozás, felzárkóztatás eredménye.

d./ *Minőség irányítás*

Iskolánk alapfokú művészeti iskola. Minőségfejlesztésünk legfőbb célja, hogy intézményünk pedagógiai, szakmai célkitűzéseinek megfelelően működjön. A minőségi céloknek megfelelő működés biztosítja a folyamatos fejlődést a szervezetben és az intézmény folyamataiban. Ebből következik, hogy a Nevelési Program alapelvei hosszútávon mind magasabb szinten valósulnak meg. Intézményünk vezetése és dolgozói elkötelezettek a minőségfejlesztés iránt. Figyelembe veszik a változó társadalmi igényeket és közvetlen partnereik elvárásait. A vezetés a minőségi munka feltételeit a kiválasztási és betanulási rend tervszerű működtetésével, a külső – belső képzések erőforrásainak megteremtésével és a megfelelő munkakörnyezet fenntartásával biztosítja. Minőségpolitikánk érvényes intézményünk valamennyi dolgozójára, tanulója, minden folyamatára és tevékenységére.

#### **II/4. A művészeti vezetéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok (osztályfőnöki munka)**

- ❖ a tanórákra történő maradéktalan felkészülés, hitelesség
- ❖ önképzés, valamint továbbképzéseken való részvétel
- ❖ kapcsolattartás a szülőkkel
- ❖ órafolyamatok megszerkesztése
- ❖ az órákon használni kívánt eszközök bekészítése, beüzemelése, összeállítása
- ❖ az órák szakmai levezetése
- ❖ az órán használt zenék összeválogatása, szerkesztése
- ❖ koreográfia megszerkesztése, összeállítása

- ❖ a koreográfia zenéjének megszerkesztése zenész segítségével
- ❖ az évfolyamnak, osztálynak, csoportnak megmutatkozási lehetőségeket szervezni
- ❖ a műsor megszerkesztése
- ❖ utazások, szakkirándulások és táborok szervezése
- ❖ utazás idején a gyermekek felügyelete
- ❖ versenyekre felkészítés, a versenyen a gyermek támogatása, segítése
- ❖ a magyarság tudat, nemzeti tudat kialakítása, megerősítése
- ❖ a tolerancia és egymás segítésének kialakítása
- ❖ tanügyi nyomtatványok (törzslap, naplók stb.) pontos és naprakész vezetése

## **II/5. Az alapfokú művészeti nevelés szerepe a tanulók személyiségfejlesztésében**

a./ A művészeti tevékenység, mint minden tevékenység magában hordozza a személyiségformálás specifikus lehetőségét. A művészeti nevelés alapja a nemzeti és egyetemes kultúra és a mindennapi élet esztétikai jelentéssel bíró tartománya. A művészeti nevelés biztosítja a tanulás személyes tapasztalati módját. A tanulók élményszerűen tapasztalhatják meg a művészeti stílusok és irányzatok sokszínűségét, valamint azokat a kifejezési formákat, amelyek a táncművészetben ötvöződnek.

b./ Az alapfokú művészeti nevelés feltárja a művészet megörökítő, átörökítő szerepét, megérteti, hogy az alkotás a legértékesebb emberi alapképesség.

c./ A művészeti nevelés megalapozza a tanuló esztétikai szemléletét, kommunikációs képességét, az értékes alkotások iránti igényét. A rendszeresen átélt pozitív élmények alakítják ki azokat az emberi tulajdonságokat, magatartási szokásokat, melyek a művészetek területén az eredményes szereplés összetevői.

d./ A művészeti nevelés az alkotó típusú tevékenységek, megismertetése által járul hozzá az akarati, az alkotó-alakító cselekvőképesség fejlesztéséhez.

e./ Az alapfokú művészeti oktatás–nevelés a teljes emberré válást (az értelmi és érzelmi nevelés közötti összhangot), a közösségformálást, a szociokulturális hátrányok csökkentését, a kulcskompetenciák fejlesztését, a világ komplex befogadását, az önkifejezést és örömet jelentő alkotás lehetőségét, a tehetséggondozást segíti elő.

f./ A különböző művészeti területekkel összefüggő gyakorlati tevékenységek, kreatív feladatok által az ismeretek élményszerűvé, a tanulók sajátjaivá válnak, segítik a mélyebb megismerést, és fejlesztik a kreativitást. A művészetekkel való foglalkozás hozzájárul az észlelés érzékenységének, a kifejezés árnyaltságának fejlesztéséhez.

g./ A művészeti tevékenység magában hordozza a személyiségformálás specifikus lehetőségét. A művészeti nevelés biztosítja a tanulás személyes tapasztalati módját. A tanulók élményszerű tapasztalatokon keresztül ismerhetik meg a művészeti stílusok és irányzatok sokszínűségét, valamint azokat a kifejezési formákat, amelyek a táncművészetben ötvöződnek.

h./ A nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozót segíti abban, hogy megtalálja, megőrizze és fejlessze identitását, vállalja önmagát, megmutassa a kisebbség értékeit, erősítse a közösséghez való kötődését.



## II/6. Közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok

- ❖ A különféle iskolai tanulói közösségek megszervezése, nevelői irányítása.  
*Feladat:* Az iskolai élet egyes területeihez (tanórákhoz, tanórán kívüli tevékenységekhez) kapcsolódó tanulói közösségek kialakítása, valamint ezek életének tudatos, tervszerű nevelői fejlesztése.
- ❖ A tanulók életkori fejlettségének figyelembevétele a tanulóközösségek fejlesztésében.  
*Feladat:* A tanulói közösségek irányításánál a nevelőknek alkalmazkodniuk kell az életkorral változó közösségi magatartáshoz: a kisgyermek - a felnőttek elvárásaink megfelelni akaró - személyiségnek lassú átalakulásától az autonóm - önmagát értékelni és irányítani képes - személyiséggé válásig.
- ❖ Az önkormányzás képességének kialakítása.  
*Feladat:* A tanulói közösségek fejlesztése során ki kell alakítani a közösségekben, hogy nevelői segítséggel közösen tudjanak maguk elé célt kitűzni, a cél eléréséért összehangolt módon tevékenykedjenek, illetve az elvégzett munkát értékelni tudják.
- ❖ A tanulói közösségek tevékenységének megszervezése.  
*Feladat:* A tanulói közösségeket irányító pedagógusok legfontosabb feladata, a közösségek tevékenységének tudatos tervezése és folyamatos megszervezése, hiszen a tanulók a közösség által szervezett tevékenységekbe bekapcsolódnak, azokban aktívan részt vesznek, és ott a közösségi együttéléshez szükséges magatartáshoz és viselkedési formákhoz tapasztalatokat gyűjtenek.
- ❖ A közösség egyéni arculatának hagyományainak kialakítása.  
*Feladata:* A tanulói közösségre jellemző, az összetartozást erősítő erkölcsi, viselkedési normák, formai keretek és tevékenységek rendszeressé válásának kialakítása, ápolása.

Minden osztályban előkerül a nevelés, a közösségépítés kérdése. A közösségi nevelés feladata a pedagógus tudatos hatása a gyerekek egymás iránti személyes kötődésére, értékrendjére, az osztálybéli hierarchia kialakulására, a gyerek pozíciójának alakulására. Iskolánkban az egyes tanulócsoportok táji elnevezéssel rendelkeznek, ezzel is erősítve a rábaközi identitástudatukat.

### *a./ A tanulói személyiség fejlesztésének elsődleges színtere a tanítási óra*

A tanítás-tanulási folyamatban a tanulók motiválása, a tanulói aktivitás és tanórán belüli differenciálás meghatározzák a tanulók aktív részvételét az ismeretszerzési folyamatban.

- ❖ A motiválás célja, hogy tartós teljesítményt önmaguktól és másoktól csak magas szinten motivált állapotban várhatunk el. Vagyis tanulóinkban fölébresszük azokat a hatóerőket (drive), melyek a tanulóinkat tanulásra ösztönzi és ezt az állapotot (tanulási kedvet) minél tovább fenntartsuk.
- ❖ Olyan módszereket és szervezeti formákat valósítunk meg, illetve alkalmazunk, melyek a hosszantartó aktivitást és tevékenykedést fenntartják.
- ❖ A tanulók egyéni fejlettségéhez, képességéhez igazodik a pedagógus nevelő és oktató munkája, hogy az egyes tantárgyakból maximumot nyújtson, vagy közelítsen az optimális állapothoz. Ezt szolgálják a képességekhez igazodó munkaformák, az önálló, a csoportos és páros munkája, valamint a csoportbontás, csoportösszevonás (utánpótláscsoportok szervezése).

*b./ Nevelési és oktatási céljaink megvalósítását a tanórán kívüli tevékenységek segítik, melyek az alábbiak:*

- ❖ Hagyományörző tevékenység: Iskolai ünnepélyeket tartunk karácsonykor, farsangkor, tanévzáráskor. A települési rendezvényeken aktívan részt veszünk (állami ünnepek - március 15. május 1., augusztus 20., anyák napja, falunapok és városi események).
- ❖ Versenyek, fesztiválok: A tehetséges tanulóink képességeinek fejlesztését segítik a meghirdetett versenyek, szőlőtánc fesztiválok, melyek évente kerülnek megrendezésre. Az iskola tanulócsoportjai évente több alkalommal szakmai fórumokon vesznek részt.
- ❖ Tanulmányi kirándulások: Az intézményünk nevelői, egyrészt a tantervi követelmények teljesítéséhez, másrészt a nevelői munka elősegítése céljából osztályaik számára évente, tanítási időben, egynapos tanulmányi kirándulást szerveznek (pl. Országos Táncszínházlátogatás).
- ❖ Edzőtábor, szaktábor: Az iskola falain kívül több napos foglalkozásokat szervezünk szorgalmi időben vagy a nyári szünetben. Kiemelt táborunk a Rábaköz Öröksége Tábor.
- ❖ Múzeumi, kiállítási, könyvtári és művészeti előadásokhoz kapcsolódó foglalkozás: Az egyes témák anyagának feldolgozását s az anyag teljesítését hatékony módon szolgálják a közművelődési intézményekben és művészeti előadásokon tett csoportos látogatások, ahol a tanulóink felkészülhetnek az önálló információgyűjtésre, az önálló ismeretszerzésre.
- ❖ Szabadidős foglalkozás: A szabadidő hasznos és kulturált eltöltésére a szülők anyagi helyzetéhez és a felmerülő igényekhez igazodva, szabadidős programokat szervezünk (Táncszínház).
- ❖ Iskolai könyvtár: A tanítási napokon az önképzést, az önművelést iskolai könyvtár segíti.

## **II/7. Beilleszkedési, magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenység**

A magatartási hibák és beilleszkedési nehézségek a nem kellő pedagógiai és szülői kezelés hiányában annyira elhatalmasodhatnak, hogy szinte másodikká válhatnak. Ahhoz, hogy föl tudjuk deríteni, illetve nevelési tanácsadóval, és szakértők segítségét is igénybe vesszük. Előképzős növendékeinket (E1) az első tanév szeptemberében fokozottan figyeljük, az egyenletes mozgást tanító órákon, mert tapasztalataink alapján ezek a gyakorlatok kiválóak a dislexia korai felismeréséhez. Gyanú esetén azonnal jelzünk a szülőknek és az általános iskolai osztálytanítóknak is. (Az iskolában legalább 1-1 év telik el, amíg a gyanú árnyéka felmerül) Az előképző szakaszban végzett munka, a feladatrendszer kiválóan alkalmas a dislexiások számára képességfejlesztésként.

*Lehetőségeink:*

- ❖ szeretetteljes bánásmód
- ❖ határozottság, megértés és következetesség
- ❖ egyéni foglalkozások, kirándulások, színházlátogatások
- ❖ szakember segítségének igénybevétele
- ❖ nyílt tanítási órák
- ❖ nevelők és tanulók személyes kapcsolatai.

## **II/8. Tehetséggondozás, képességek fejlesztése**

Minden egyes gyermeknek megvan a sajátos tehete, a nevelésnek az a célja, hogy ezeket a képességeket kibontakozásukban sokféle módon segítse. A pedagógus feladata, hogy minél előbb felismerje a tehetségeket. A tehetséges tanulók oktatása-nevelése közben elkerülhetetlen a differenciálás módszerének alkalmazása. Céljaink és feladataink a tehetséggondozás területén: célunk olyan légkör biztosítása, amelyben megfelelő mértékű szabadságot, biztonságot adunk a gyermekek számára, amelyből elég emocionális támaszt kapnak ahhoz, hogy tehetségessé váljanak.

A tehetséggondozást a kötelező tanítási órákon és a tanórán kívüli tevékenységek során valósítjuk meg. A művészeti ágból adódóan annak művelése alapvetően kollektivitáson alapszik, de az individuális táncolási módú Kárpát-medencei táncművelés az egyéni tehetség megnyilvánulásának is kiváló lehetősége biztosít. A hagyományban fontos szerepe volt a kiemelkedő táncosoknak, akik tehetségükkel egy-egy közösség kultúrájának megőrzőjévé, továbbélőivé váltak. Az alapfokú néptánc-oktatás tehetséggondozásának van egy jelentős húzóereje, az országos gyermek- és ifjúsági szólótánc-fesztiválok. A tehetséges kibontakoztatására természetesen nemcsak az egyén fejlődése, de a közösségi munka szempontjából is szükség van. A képességek kibontakoztatását a szaktanárok egyrészt csoportmunkával, másrészt az erre a célra tervezett különórákon valósíthatják meg.

## **II/9. Kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos feladatok**

A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal való foglalkozás olyan tevékenység, amely a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, a szülői gondoskodásból kikerülő gyermekhelyettesítő védelmének biztosítására irányul. Ebben aktív részt vállal nevelési-oktatási intézményünk. Minden pedagógusunk kötelessége, hogy közreműködjön a veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében. Az iskolai közösség, a közösségi lét önmagában is megfelelő háttér lehet a labilis, vagy bizonytalan háttérrel rendelkező fiatalok számára. Az állandó, a sokkal több korosztályt átívelő azonos közösség képes az egyén elfogadására, megtartására, a másság elfogadására, a bizalom kialakítására, az egy célért tenni akarás megteremtésére. Az együttesi, vagy művészeti iskolás közösség sokkal tovább él együtt, mint bármelyik általános vagy középiskolás közösség. (A négyévenkénti tagozatváltás helyett – alsós- felsős-középiskolás-) kisgyermekkorától egészen felnőtt korig alkotnak a növendékek, a táncosok egy közösséget.

*A feladataink a következők:*

- ❖ A tanulók és szülők tájékoztatása azokról a lehetőségekről, személyekről, intézményekről, amelyhez, akikhez problémáik megoldása érdekében fordulhatnak.
- ❖ A problémák és azok okainak felismerése és feltárása, illetve azok megoldásához segítségnyújtás adása, jelzés a gyermekjóléti szolgálat szakemberének.
- ❖ olyan fiatalok bevonása munkánkba, akik nem érdeklődnek a néptánc iránt, de az általunk szervezett rendezvényeken szívesen vesznek részt (Önkéntesek) Ők indirekt módon lesznek segítők, gondozói a hagyományos kultúrának, mert nem a színpadon, hanem tevételes munkával segíti a hagyományok ápolását, bemutatását, hozzáférhetővé tételét. Ezáltal el és befogadói lesznek a hagyományos kultúrának, és lehet, hogy gyermekük számára direkt módon választják majd ezt a művészeti ágat, az itt átélte pozitív hatások okán.

## **II/10. Felzárkóztatást segítő programok**

A beilleszkedési, szociális hátránnyal és magatartási, tanulási nehézségekkel küzdő, tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatása nagyon fontos feladat. A művészeti ág, kollektivizáláson alapuló tulajdonságából adódóan lehetőség nyílik a kevésbé tehetséges gyermekek számára is sikerélményhez jutni. A tananyag tanításának folyamán a kevésbé megterhelő, könnyebben elsajátítható motívumok fontosságának hangsúlyozásával, azok értékét helyre téve segíthetjük kevésbé felkészült növendékeink önbizalmát. Az általunk elsajátítható motívumokkal ugyan úgy teljes értékű improvizációra válnak képessé. A különböző szerepekre (játékoknál), a megfelelő párosításra figyelemmel lévő szaktanár nagyban elősegíti a beilleszkedést. Mindenki részére a megfelelő pozíciót kell megtalálni, melynek egyenértékűségéhez nem fér kétség. A tehetségesebb tanulók segítő munkájának igénybevitelével, csoportbontásokkal, pártanításokkal hatékonyabbá tehetjük munkánkat. Az órarendi keretek olyan lehetőségeket biztosítanak, hogy a tanulási

nehézségekkel küzdő gyermekekkel külön felzárkóztató órákon foglalkozunk. Az alapfokon az életkori sajátosságoknak megfelelően a konkrét tapasztalatszerzés, a tevékenységeinek változatos formáinak biztosítása szükséges, valamint az elemi tanulási technikák alapos elsajátítása. Az életkornak megfelelő tanulási indítékok, motivációk létrehozása, folyamatos felszínen tartása, az igény felkeltése mellett az élménycentrikusság az eredmények tudatosítása és értékelés igazolja és megerősíti a tanulási erőfeszítéseket.

***Értékelésünkben a jutalmazó jelleg legyen uralkodó, a pozitívumok hangsúlyozása az elsődleges.*** Differenciált óravezetéssel, fejlesztő gyakoroltatással, játékos képességfejlesztő feladatokkal segítünk a kudarcok leküzdésében. A segítségadás elsősorban indirekt formában történjen, hogy a tanulók aktívan, szinte önállóan jussanak el a feladatok megoldásához. A gyerekeknek sikerélményhez juttatása lendületet adhat további fejlődésükhöz.

### **II/11. Szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek**

Célunk, hogy a valamilyen okból hátránnyal induló gyerekeket segítsük. Ha a hátrányokat teljes mértékben megszüntetni nem is tudjuk, megpróbáljuk enyhíteni, ellensúlyozni negatív hatásait.

*Feladatunk:*

- ❖ hátrányok körültekintő felderítése
- ❖ családi szocializáció hiányának kiküszöbölése
- ❖ több jóléti szolgáltatás szükséges a hátrányok mérséklésére.
- ❖ árvaellátásban részesülők, egyéb szociális rászorulóknak számára térítésmentesség biztosítása
- ❖ pályázatok felkutatása hátrányos helyzetűeket segítő pénzalapok előteremtéséhez

Ezeket a feladatokat segíti a Kuratórium azon döntése, mely a térítési díjakat mérsékli.

### **II/12. Az egészségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok**

A néptánc intenzív mozgás, egyben sporttevékenység is. A tevékenységből adódóan az egészségnevelés nemcsak a személyes egészség megőrzésére szorítkozik, hanem az állandó csoportos jelenlét szükségessé teszi a közös használatú dolgok, helységek rendben tartásának szabályozását, a testközeli tevékenységből adódó kiemelt gondozást, gondoskodást.

A pedagógusnak feladata a gyermekek egyéni egészségnevelése terén

- ❖ tartásjavítás
- ❖ fizikai kondíció fejlesztése
- ❖ ízületek kopásának megakadályozása
- ❖ a megfelelő ruházat kialakítása, a kiválasztás szempontjainak tanítása
- ❖ egyéni higiénia erősítése (zuhanyzás, lábápolás)
- ❖ viselettár – a kölcsönzött ruhák karbantartása, tisztítása
- ❖ lelki egészség segítése, kialakítása
- ❖ helyes táplálkozás
- ❖ stressz oldás, pozitív élmények generálása

## II/12. Eszköz és felszerelési jegyzék

### Alapfokú Művészetoktatási Intézmény, Kapuvár eszköz- és felszerelési jegyzéke

Az alább felsorolt helyiségek, eszközök és felszerelések az iskola székhelyén (9330 Kapuvár, Fő tér 22.) található, melyek használati jogcíme: határozott időre szóló bérlemény, melynek tulajdonosa: Kapuvár Város Önkormányzata.

#### *Helyiségek:*

❖ igazgatói iroda	1db
❖ igazgatóhelyettesi és ügyviteli iroda	1db
❖ nevelőtestületi szoba	1db
❖ Táncterem	2 db (tükrös)
❖ tanterem	1db (tükrös)
❖ könyvtárszoba	1db
❖ szertár, jelmeztár	1db
❖ várakozó helyiség, folyosó	1db
❖ személyzeti WC	1db
❖ tanulói WC	2db
❖ öltöző, zuhanyzó	1db női 1db férfi

#### *Bútorzat és egyéb berendezési tárgyak, oktatási eszközök:*

❖ tanulói asztal	15db
❖ székek	50db
❖ tanári asztal, szék	1-1db
❖ eszköztároló szekrény	5db
❖ tábla	2db
❖ fogas	50 férőhely
❖ magnetofon	4db
❖ CD	100db
❖ Televízió	2db
❖ Videó lejátszó	2db
❖ Szeméttároló	8db
❖ Tükörrel borított falfelület	2db
❖ Balettszőnyeg	150 m <sup>2</sup>
❖ Erősítő berendezés	2db
❖ hangkazetták	50db
❖ videokazetták	30db
❖ diavetítő	1db
❖ projektor	1db
❖ vetítövászón	1 db
❖ szakirodalom	30db
❖ számítógép	4db
❖ fényképezőgép (digitális)	1 db
❖ digitális kamera	1 db
❖ népviselet (központi ruhatár)	több tájegység: 14 rend lány és férfi viselet, csizmák, cipők, egyéb kellékek

Telephelyeinken – *Agyagoszergény, Kisfalud, Mihályi* – a törvényben rögzített minimális tárgyi feltételek rendelkezésre állnak. A telephelyekkel kötött megállapodás melléklete részletesen tartalmazza az egyes telephelyek eszközjegyzékét.

## **II/13. A szülők és tanulók együttműködésének formái és az iskola kapcsolatai**

Az intézmény tanulóit az iskola életről, az iskola munkatervéről, az aktuális feladatokról az iskola igazgatója és a szaktanárok tájékoztatják. A szaktanárok szóban illetve ellenőrzőn keresztül írásban tájékoztatják a tanuló szüleit az egyéni haladásról. A tanulók kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg közölhetik az iskola igazgatóságával, nevelőkkel, nevelőtestülettel. A szülőket elektronikus úton, emailen és az iskola honlapján is tájékoztatjuk ([www.kapuvartanc.hu](http://www.kapuvartanc.hu))

Szülők és pedagógusok együttműködésének fórumai iskolánkban:

*a./ Szülői értekezlet:*

- ❖ a szülők és a nevelők folyamatos együttműködésének, párbeszédének kialakítása,
- ❖ szülők tájékoztatása:
  - a tanuló szorgalmáról,
  - tantervi követelményekről,
  - szaktanár munkájáról
  - közoktatás változásáról, alakulásáról,
  - osztályközösség alakulásáról,
  - szülői kérések, vélemények, javaslatok összegyűjtése, továbbítása az intézmény igazgatósága felé.

*b./ Fogadóóra:* szaktanárok és szülők találkozója, mely a tanuló egyéni fejlesztésének segítségét célozza meg, tehetséggondozást és az egészséges életmódra nevelést segíti.

*c./ Nyílt tanítási nap:* a szülő vagy érdeklődő megismerheti az iskola oktató-nevelő munkáját, a tanítási órákat, és tájékoztatást kap az osztályközösség iskolai életéről.

*d./ Írásbeli tájékoztató:* a szülők tájékoztatása az iskolába járó tanuló magatartás és szorgalmával összefüggő eseményekről, iskolai, intézményegység, vagy osztály szintű programokról.

*e./ Szülői munkaközösség :* létrehozása fontos, hiszen közvetlen információs csatorna a szülők felé, kapcsolattartás, véleménycsere. A szülői munkaközösség kiváló lehetőség a nevelőtestület és a szülők közötti folyamatos párbeszédre, a gyermekek érdekében történő, a kölcsönös érdekek mentén való szövetségre.

Az iskola kapcsolatai, a kapcsolattartás rendje

**Önkormányzattal:** A Rábaköz Öröksége Közhasznú Alapítvány támogatója a kapuvári és több környékbeli önkormányzat. A kapcsolat napi, hiszen nincs olyan területe alapítványunk tevékenységének, amely ne kapcsolódna az Önkormányzathoz. Az iskola létrehozásában a Képviselőtestület, a Polgármesteri Hivatal maximális segítséget nyújtott. Tudjuk, hogy az Önkormányzatok támogatására, segítségre a jövőben is számíthatunk.

**Fenntartó szervvel:** Az iskola tevékenységét felügyelő Rábaköz Öröksége Alapítvány kuratóriuma ülésein az iskola igazgatója kuratóriumi tagként van jelen. Az ülés programjának megfelelően beszámol az iskola tevékenységéről. A napi működésben felmerülő kérdések megoldása a fenntartószervezet képviselő kuratóriumi elnök és az iskola igazgatójának feladata, az illetékesek bevonásával.

**Városi és térségi társintézményekkel:** Az intézmények (általános és középiskolák, Városi Zeneiskola, Rábaközi Múzeum, Rábaközi Művelődési Központ, Városi Könyvtár) vezetőivel az iskola igazgatója tartja a munkakapcsolatot, bevonta a szaktanárokat. Tanév elején az órarend, működési feltételek és programok megbeszélése. Tanév közben a felmerülő problémák eseti megvitatása. Közös rendezvények, műsorszolgáltatás, a kölcsönös érdekek mentén való szövetkezés, és kölcsönös tájékoztatás jellemzi a kapcsolatokat.

**Telephelyek esetén:** polgármesteri hivatalokkal, kulturális és művelődési intézményekkel, óvodákkal és iskolákkal, egyházakkal.

**Szervezetekkel, intézményekkel:** Az iskola hivatalos képviselője az igazgató. Ezt a képviselőt elláthatja az a szaktanár, aki valamely szervezet választott tisztségviselője, vagy a szakfeladatból adódó munkakapcsolat azt indokolja és az iskola igazgatója előzetesen, egyeztetve.

**Szakmai szervezetekkel:** A már kialakított kapcsolat folytatása az Örökség Gyermek Népművészeti Egyesülettel, a Martin György Néptáncszövetséggel, a Hagyományok Házával, a Muharay Elemér Népművészeti Szövetséggel, CIOFF Magyarországi Szervezete, Nyugat-Magyarországi Néptáncszövetség, továbbképzéseken való részvétel, felkéréseknek való elégtétel.

**Nemzetközi Szervezetekkel:** CIOFF, IOV fesztiválszervezési, nemzetközi növendék csereprogram, koncertek, fellépések stb. ügyében.

**Pedagógustársakkal:** Iskolánk tanulói általános és középiskolai tanulmányaikat különböző intézményekben folytatják. A gyermekek nevelése érdekében fontos, hogy a velünk foglalkozó pedagógusok összehangoltan végezzék munkájukat. Ezért szükséges, hogy a gyermekek osztályfőnökeikkel szaktanáraink folyamatosan tartsák a kapcsolatot, és ez különösen fontos, ha a neveléssel kapcsolatos probléma felmerült.

**Gyermekvédelem:** Veszélyeztetettség esetén a gyermek és ifjúságvédelmi felelős a szaktanárral és a tantestülettel közösen kidolgozza az intézkedéseket. Kapcsolatfelvétel a gyermek szüleivel, osztályfőnökével, szükség esetén a gyermekjóléti szolgálattal.

**Szülőkkel:** Tájékoztató füzetben és elektronikus úton (email, honlap) keresztül napi kapcsolattartás előmeneteléről, magatartásról, szorgalomról. Kéthavonta nyílt tanítási órán láthatják a szülők gyermekük előrehaladását és a felmerülő problémáikat, megbeszélhetik a szaktanárral. A pedagógusok a felmerülő nevelési problémákkal illetve programegyeztetéssel kapcsolatban személyes betekintést nyerhetnek (tanulmányozásra megkaphatják) az iskola pedagógiai programjában és szervezeti, működési szabályzatában.

**Tanulókkal:** A pedagógus a személyes szóbeli tájékoztatáson túl a tájékoztató füzetben, írásban is megerősíti véleményét a növendék előmeneteléről, magatartásáról, szorgalmáról. A kötelezettségeit teljesítő diák problémafelvetését a pedagógus meghallgatja és közös megoldási javaslattal él. A kiemelkedő teljesítményt elérő növendékek a tanévzáró előadás alkalmával jutalomban részesülnek. A kötelezettségeit nem teljesítő diákkal szemben a nevelő legjobb belátása szerint jár el a törvényeknek megfelelően. A növendék órai távolmaradását előzetes egyeztetés alapján pedagógusa engedélyezi. Betegség esetén a tájékoztató füzetben igazolja a szülő a távolmaradást.

**Diákönkormányzat:** A pedagógusok a tanulói igényeket napi aktualitással követik, törekednek arra, hogy a felvetéseket, az esetlegesen felmerülő problémákat a lehető legrövidebb időn belül megoldják. Szükség esetén a nehéz nevelési kérdésekben a közös megoldáskeresés fórumává válik.

A tanulói vélemények, igények folyamatos közvetítésén túl a közművelődési feladataink ellátásában is szerepet vállal.



### III. HELYI TANTERV – A.

(2011. szeptember 1. előtt tanulói jogviszonyt létesített tanulók esetén)

#### III/1. Tantárgy és órakeret

##### A tanszak tantárgyai és azok óraszámjai

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	1.	2.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Néptánc, Népi játék	2	2	3	3	3	3	3	3	4	4	4	4
Folklórismeret					1	1	1	1				
Tánc történet									1	1		
Kötelezően választható			1	1							1	1
Szabadon választható	2	2			1	1	1	1	1	1	1	1
Összesen	2-4	2-4	4	4	4-5	4-5	4-5	4-5	5-6	5-6	5-6	5-6

Megjegyzés: A tanítási órák ideje 45 perc, az iskola ennél hosszabb órákat is szervezhet.

##### Főtárgy: Népi játék, néptánc

###### *Kötelező tantárgyak:*

- ❖ Folklórismeret
- ❖ Tánc történet

###### *Kötelezően választható tantárgy:*

- ❖ Népi ének
- ❖ Folklórismeret
- ❖ Tánc történet
- ❖ Kinetográfia

###### *Szabadon választható tantárgy:*

- ❖ A tanszak bármely, az életkori sajátosságoknak megfelelő gyakorlati tantárgya.
- ❖ A tanszak bármely tantárgyából választható. Célja, hogy a tehetséges tanulónak módot adjon a további fejlődésre.

A **népi játék-néptánc** a tanszak főtárgya, az előképző – alapfok – továbbképző minden évfolyamán a legtöbb óraszámban foglalkozunk vele.

Ez az összefoglaló elnevezés több részterületet foglal magába:

###### *Tánc technika*

Órakezdő tevékenység, mely a növendék izomzatának, ízületeinek bemelegítésére és tánc technikai alapozására szolgál.

###### *Népi játék*

A magyar játékkincs legszebb változatainak - ezen belül kiemelve a rábaköz - jellegzetes énekes, táncos és ügyességi játékainak megismertetése, melyek fontos szerepet játszanak az előkészítő és az alapfok 1-2. évfolyamban. Elősegíti a magyar néptánc és népzene megszerettetését.

#### *Néptánc*

A magyar nyelvterület táncrendjeinek anyanyelvi szintű elsajátítása, mely az alapfokon és a továbbképzőben teljesebben ki.

A *folklórismeret* az alapfok 3-6. évfolyamán kötelező tantárgy. A 4 év alatt a tanulók megismerkednek a jeles napokkal, az emberélet fordulóival, a magyar nép hiedelemvilágával. A továbbképzőn szabadon választhatják ezt a tárgyat. Ekkor a népköltészetéről és a magyar táji-történi csoportjairól hallgathatnak előadást. A néptáncot tanuló gyerekek számára szükséges, hogy tudatosodjon bennük: művészeti területük egy komplex, elkülönülő részeiben is összefüggő kultúra része.

A *tánc történet* a továbbképzőn találkoznak a tanulók. Ekkor az egyetemes és nemzeti tánc történeti rétegekről, stílusjegyekről tanulnak. Így a táncművészet értő és élvező befogadójává válnak.

#### *Népi ének, daltanulás*

A tánc hagyományokkal szorosan összefüggő terület, mely a néptánc hagyomány szerves része, ezért előkészítő – alapfok - továbbképző évfolyamokon is fontos tantárgy intézményünkben. A daltanulás szorosan összetartozik a táncsal. Az iskolai népi ének tanítás célja, hogy az ismeretek elsajátításán, a képességek fejlesztésén túl, a tanulókat a művészeti hatás iránti érzékenységre, annak tudatos felfogására neveli. Az éneklés megszerettetése. A magyar népzene, népi gyermekjátékdalok, jeles napi dalok megismertetése, a zenei anyanyelv elsajátítása. A helyi néphagyományok ápolása, táj jellegű népdalok ismerete, különös tekintettel a helyi népdalkincsre, a helyi tájnyelv ápolása.

A *kinetográfia* tantárgy a 9-10. évfolyam választható tárgyai között szerepel. Akik megtanulják a kinetográfiát, azok az írásos anyagokat sokkal pontosabban, gyorsabban tudják elsajátítani, mint a szöveggel leírt folyamatokat.

A *koreográfia* az eredeti anyagokból összeállított, a tájegységre jellemző táncfolyamat, melyet a tanult táncrendek összefoglalásaként színpadra készítünk.

### **III/2. A képzés szerkezete, pedagógiai szakaszolása**

*a, A képzés struktúrája, tanszaka:*

A képzés ideje: 12 év

Évfolyamok száma: 12 évfolyam

A tánc képzés tanszaka: **Néptánc tanszak**

Az alapfokú művészetoktatási intézménynek legfeljebb 12 évfolyama van, melynek keretei között az oktatás előkészítő, alapfokú és továbbképző évfolyamokon folyik. A tanuló az utolsó alapfokú évfolyam befejezését követően művészeti alapvizsgát tehet, az utolsó továbbképző évfolyam elvégzését követően, pedig művészeti záróvizsgát lehet. A művészeti alapvizsga a továbbképző évfolyamokon való továbbtanulásra jogosít.

*b./ Követelmények az előkészítő elvégzése után*

Népi játék, néptánc:

*A tanuló ismerjen*

- ❖ legalább 10 kiszámolót
- ❖ 10 különböző típusú játékot

*Legyen képes*

- ❖ a játékhoz fűződő lépéseket szépen előadni,
- ❖ egyszerű ritmusképleteket visszaadni tapssal, dobogással (4\*2/4)

### Népi ének:

*A tanuló ismerjen*

- ❖ 10 gyermekjáték dalt
- ❖ 5 jeles napi dalt

*Legyen képes*

- ❖ a játékhoz fűződő énekeket szépen előadni,
- ❖ egyszerű ritmusképleteket visszaadni tapssal, dobogással (4\*2/4)
- ❖ a tanult gyermekjátékdalokat emlékezetből énekelni és eljátszani tanári irányítással

*c./ Követelmények az alapfok elvégzése után*

### Népi játék, néptánc

*A tanuló ismerje*

- ❖ a tanult játékokat (min. 20) és népdalokat (min. 40)
- ❖ a tanult táncrendeket, s legalább kettőt magabiztosan improvizáljon

Pl.: dunántúli ugrós, kanásztánc (fiúk), karikázó (lányok)

**Kiemelten Rábaköz: rábaközi dús, csárdás, körverbunkok, páros vonulós táncok**

Szatmári verbunk (fiúk), hajlikázó (lányok), lassú és friss csárdás,

Széki négyes, csárdás, sűrű és ritka tempó (fiúk)

Bonchidai páros táncok

Sárközi ugrós és csárdás, karikázó (lányok), verbunk (fiúk)

Délalföldi páros ugrós és csárdás

*Legyen képes*

- ❖ a technikai gyakorlatokat biztosan végrehajtani, összekötni
- ❖ 2/4-es ritmusképletet visszatapsolni, dobogni
- ❖ felismerni és megnevezni az irányokat, arányokat, alakzatokat

### Népi ének

*A tanulóval*

- ❖ az éneklés megszerettetése, a zenei műveltség megalapozása.
- ❖ a magyar népzene, népi gyermekjátékdalok, jeles napi dalok megismertetése, a zenei anyanyelv elsajátítása.
- ❖ a helyi néphagyományok ápolása, tájjellegű népdalok ismerete, különös tekintettel a helyi népdalkincsre, a helyi tájnyelv ápolása.
- ❖ a tanulók nemzettudatának formálása történelmi múltunkhoz kapcsolódó dalok, népdalok tanításával.
- ❖ a hazai nemzeti és etnikai kisebbségek, más népek dalainak, szokásaik, néphagyományaik megismertetése.
- ❖ az ritmusérzék, a zenei hallás, a belső hallás, fejlesztése. A tanult zenei ismeretek elmélyítése, a gyermeki fantázia, alkotókedv kibontakoztatása játékos improvizációval

### *Legyen képes*

- ❖ az énekes mondókákat, a gyermekdalokat, a helyi gyűjtésű és tájjellegű gyermekdalokat, gyermekjátékdalokat, népdalokat és a jeles napi dalokat önállóan elénekelni
- ❖ Összetettebb kombinációs gyakorlatokra (különböző láb-, kéz-, fejmozgások)
- ❖ Különböző tánc típus zenei anyagának felismerésére és éneklése önállóan a tanult táncrendek alapján

## Folklórismeret

### *A tanuló ismerje*

- ❖ a folklór, mint történelmi hagyomány sajátosságait
- ❖ az egyes jeles napok időpontját
- ❖ a jeles napok vallási, hiedelmi funkcióját, magyarázó történetét
- ❖ a hagyományos paraszti élet jellegzetes fordulópontjait
- ❖ a magyar paraszti világkép legfőbb elemeit, eredetüket, s a hozzájuk fűződő mondákat
- ❖ a parasztság hiedelemvilágának főbb szereplőit, funkciójukat
- ❖ a korévfolym szintjének megfelelő legfontosabb folklór-kiadványokat (könyv, lemez), és intézményeket (múzeumok, gyűjtemények)

### *Legyen képes*

- ❖ felidézni az egyes jelenségek konkrét megjelenését, a népszokások idejét és rítusrendjét
- ❖ előadni népdalokat, rítusénekeket, és szokásszövegeket.

## *d./ Követelmények a továbbképző elvégzése után*

## Néptánc

### *A tanuló ismerje*

- ❖ a különböző táncrendek zenéjét, népdalait (min. 100)
- ❖ a tanult táncrendeket

### *Legyen képes*

- ❖ a technikai gyakorlatokat biztosan végrehajtani, összekötni
- ❖ 2/4-es ritmusképletet visszatapsolni, dobogni
- ❖ felismerni és megnevezni az irányokat, arányokat, alakzatokat

## Népi ének

### *A tanulóval*

- ❖ a magyar népzene, népi gyermekjátékdalok, jeles napi dalok megismertetése, a zenei anyanyelv elsajátítása.
- ❖ a helyi néphagyományok ápolása, tájjellegű népdalok ismerete, különös tekintettel a helyi népdalkincsre, a helyi tájnyelv ápolása.
- ❖ a tanulók nemzettudatának formálása történelmi múltunkhoz kapcsolódó dalok, zeneművek tanításával.
- ❖ a hazai nemzeti és etnikai kisebbségek, más népek dalainak, szokásaik, néphagyományaik megismertetése.
- ❖ az ritmusérzék, a zenei hallás, a belső hallás, fejlesztése. A tanult zenei ismeretek elmélyítése, a gyermeki fantázia, alkotókedv kibontakoztatása játékos improvizációval

*Legyen képes*

- ❖ Összetettebb kombinációs gyakorlatokra (különböző láb-, kéz-, fejmozgások)
- ❖ Különböző tánc típus zenei anyagának felismerésére és éneklése önállóan a tanult táncrendek alapján

### Tánc történet

*A tanuló ismerje*

- ❖ az adott évfolyam tananyagát
- ❖ a táncművészet kimagasló alpműveit
- ❖ a nagy egyéniségek munkásságát
- ❖ az egyetemes és nemzeti tánc történeti folyamatokat

*Legyen képes*

- ❖ elemezni a táncművészet különböző stílusait
- ❖ a társ művészetek iránti érdeklődésre
- ❖ a múlt és a jelen értékeinek befogadására

### Kinetográfia

*A tanuló ismerje*

- ❖ a mozdulatelemzés alapfogalmait
- ❖ általános fogalmak ismerete (tánc, gesztus, forgás, lépés, ugrás, keringés)
- ❖ ritmikai, dinamikai és plasztikai alapfogalmak

*Legyen képes*

- ❖ tudjon tánclejegyzésből rekonstruálni eredeti táncfolyamatot
- ❖ egyszerűbb tánclejegyzések készítésére

### *e./ A művészeti alapvizsga*

1./ Művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett. Művészeti záróvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó továbbképző évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.

A tanuló az alapfok elvégzése után, amennyiben a továbbképzőn kívánja tanulmányait folytatni, művészeti alapvizsgát kell tennie. A művészeti alapvizsga összetett komplex vizsga, melynek során a tanuló írásban, szóban és gyakorlatban bizonyítja jártasságát az elvégzett 6 év során lehallgatott tantárgyakból megszerzett tudásáról. A záró vizsga során a tanult tantárgyakból külön-külön vizsga feladatot majd abból érdemjegyet kap, melyek összesített értéke adja a művészeti záró vizsga összetett érdemjegyet, melyet az előzőekben ismertetett, az értékelés szempontjai című fejezetben megadottak szerint kerül megállapításra. A művészeti alapvizsgára való megfelelő felkészülés biztosításnak érdekében a tanulók a vizsgatételeket az adott tanszak vezetőjétől a hatodik évfolyam első félévének lezárását követő első tanórán kapják meg. A vizsgatételek csak a hallgatók által a hat év alatt tanul tantárgyak anyagából állíthatók össze.

### *2./ Az alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés*

Mentesül az adott tárgyból a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos tanulmányi versenyen – egyéni versenyzőként – a versenyfelhívásban meghatározott helyezést, teljesítményt, szintet eléri.

### *3./ Az alapvizsga és záróvizsga minősítése*

A megadott általános értékelési szempontok figyelembevételével az intézmény részletes szempontsört készít. A tanuló teljesítményét alapvizsgán és záróvizsgán vizsgatantárgyanként külön-külön osztályzattal kell minősíteni. A vizsgák eredményét a vizsgatantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja. Ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a végső eredmény meghatározásában a gyakorlati tantárgyból kapott osztályzata a döntő.

Eredményes művészeti alapvizsgát, illetve záróvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsgatantárgy vizsgakövetelményét teljesítette. Sikertelen az a vizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből, illetve vizsgatantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott. Sikertelen vizsga esetén a tanulóknak csak abból a vizsgarészből, illetve vizsgatantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményeit nem teljesítette.

### *4./ Követelmények a művészeti alapvizsgán néptánc tanszakon:*

a, A vizsga részei: szóbeli és gyakorlati vizsgarész

Szóbeli vizsga: folklórismeret 10 perc

Gyakorlati vizsga: népi játék, néptánc 10 perc

b, A szóbeli vizsga anyaga a helyi tanterv alapján a szaktanár által összeállított folklórismereti témakörökből áll. Szóbeli vizsga során a vizsgabizottság előtt tudni kell folklórismeret tantárgyból: népszokások, bevezetés, jeles napok, az emberi élet fordulói. Térképen meg kell tudni mutatni az egyes tájegységek, zenei és néptánc-dialektusok és népcsoportok elhelyezkedését.

c, Gyakorlati vizsgán legyen képes technikai gyakorlatokat magabiztosan bemutatni, összekötni, ritmusképleteket visszatapsolni, dobogni, irányokat, arányokat, és alakzatokat felismerni és megnevezni. Az előképzőben és alapfok évfolyamokon tanult táncrendek közül legalább háromból magabiztosan improvizálni, illetve kiscsoportban előadni. Az egyiket a vizsgázók, a másik kettőt a vizsgáztatók választják. Ismerniük kell legalább két játékot, a tájegysége táncrendjét, a benne található tánc típusok nevét, a kísérő zenekari felállást, népdalokat, s a legjellemzőbb viseletet.

d, A vizsga értékelése

A szóbeli vizsga értékelés általános szempontjai:

- az egyes jeles napok időpontjának ismerete
- a jeles napok magyarázó történetének ismerete
- tájékozottság a hagyományos paraszti élet jellegzetes fordulópontjairól
- a szokáshoz fűződő népdalok, rítusénekek, szokásszövegek helyi ismerete

A gyakorlati vizsga értékelés általános szempontjai:

- a tanult táncok pontos bemutatása
- technika gyakorlatok magabiztos bemutatása
- páros viszonyok
- zenével összhang
- a gyakorlathoz tartozó elméleti tudása
- népdalok ismerete

#### 4./ Követelmények a művészeti záróvizsgán néptánc tanszakon:

a, A vizsga részei: szóbeli és gyakorlati vizsgarész

Szóbeli vizsga: tánc történet 10 perc

Gyakorlati vizsga: néptánc 10 perc

b, A szóbeli vizsga tartalma:

Tánc történet:

- a köznapi és művészeti mozgás
- tér- idő – erő kifejezése
- a közhasznú és művészi tánc
- a tánc és a társ művészetek
- a tánc történet főbb korszakai, a tánc társadalmi szerepének változásai
- folklórizmus
- neves hazai koreográfusok
- a színpadi táncművészet

c, A gyakorlati vizsga anyaga:

Gyakorlati vizsgán legyen képes technikai gyakorlatokat magabiztosan bemutatni, összekötni, ritmusképleteket visszatapsolni, dobogni, irányokat, arányokat, és alakzatokat felismerni és megnevezni. A 12 évfolyam során tanult táncrendek közül legalább háromból magabiztosan improvizálni, illetve kiscsoportban előadni. Az egyiket a vizsgázók, a másik kettőt a vizsgáztatók választják. Ismerniük kell legalább 5 tájegység táncrendjét, a benne található tánc típusok nevét, a kísérő zenekari felállást, népdalokat, s a legjellemzőbb viseletet.

d, A vizsga értékelése:

A szóbeli vizsga értékelés általános szempontjai:

- a tánc művészi és közhasználatú formáinak ismerete
- a táncművészet főbb korszakai
- kiemelkedő alkotók

A gyakorlati vizsga értékelés általános szempontjai:

- a tanult táncok pontos bemutatása
- technika gyakorlatok magabiztos bemutatása
- páros viszonyok
- zenével összhang
- a gyakorlathoz tartozó elméleti tudása
- népdalok ismerete

### **III/3. Tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök**

#### **Népi játék, néptánc**

Szentpál Mária: Gyermektáncok Bp. 1982 NPI  
Kiss Áron: Magyar Gyermekjáték Gyűjtemény Bp. 1891  
Magyar néprajz VI. Népzene - néptánc - népi játék Akadémia Kiadó 1990  
Magyar népzene tára I. Gyermekjátékok Akadémia Kiadó Bp.  
Megy a gyűrű vándorútra 1-2. Bp 1982  
Pécsiné Ács Sarolta: Népi gyermekjátékok Kalocsa környékén  
Martin György: A magyar körtánc és európai rokonsága, Akadémia Kiadó Bp. 1979  
Magyar néptánc-hagyományok, szerkesztette: Lelkes Lajos Zeneműkiadó Bp. 1980  
A magyar nép és nemzetiségeinek tánc-hagyománya, Szerkesztette: Felföldi László - Pesovár Ernő  
Planétás Kiadó Bp. 1997  
Pesovár Ernő: A magyar páros táncok, Planétás Kiadó Bp. 1997  
Lázár Katalin: Népi játékok, Planétás Kiadó Bp. 1997

#### **Az oktatást segítő anyagok**

A Néptáncos Szakmai Ház hangzó- és videó anyagai,  
Hangfelvételek néptánc-oktatáshoz – Motívuműzések videomelléklete – Játékfüzések videomelléklete  
A Magyar Tudományos Akadémia néptáncfilm archívuma  
Eredeti gyűjtések melléklete  
Foltin-Karcagi-Neuwirth-Salamon: Játék és tánc az iskolában I-IV.o.  
Kötetei: Motívumfüzések, Játékok, Játékfüzések, Tanmenet NSZH-MMI  
Falvay Károly: Ritmikus mozgás, énekes játék Bp. 1990  
Forrai Katalin: Ének az óvodában Bp. 1974.1990  
Lázár Katalin: Énekes, táncos népi gyermekdalok tanítása MTF

#### **Rövidítések**

Magyar Művelődési Intézet MMI  
Magyar Táncművészeti Főiskola MTF  
Néptáncosok Szakmai Háza NSZH  
Népművelődési Propaganda Iroda NPI 1996  
Budapesti Művelődési Központ BMK

#### **A Néptáncos Szakmai Ház hangzó- és videó anyagai**

##### *Kazetták:*

Motívumfüzés hangzó melléklete  
Hangfelvételek néptánc oktatáshoz (Bácska, Délalföld, Dunántúl, Rábaköz, Mezőség, Moldva, Szatmár, Szék, Székelyföld).

##### *Videokazetták:*

Motívumfüzések videó melléklete  
Játékfüzések videó melléklete.

#### **Folklórismeret**

Andrásfalvy Bertalan: Néprajzi alapismeretek, Bp. é. n.  
Balassa Iván - Ortutay Gyula: Magyar néprajz, Corvina kiadó Bp. 1979.  
Dömötör Tekla: Magyar népszokások, Corvina kiadó Bp. 1983.  
Magyar Népzene Tára I. Gyermekjátékok Bp. 1951. II. Jeles napok Bp. 1953.



III. Lakodalom Bp. 1955-56.

Magyar Néprajz V. Népköltészet Bp. 1988. VII. Népszokás - Néphit - Népi vallásosság Bp. 1990.

Tátrai Zsuzsanna - Karácsony Molnár Erika: Jeles napok, ünnepi szokások, Planétás kiadó Bp. 1997.

Dömötör Tekla: Régi és mai magyar népszokások Bp. 1986.

Filap Antal - Kósa László: A magyar nép táji-történeti tagolódása Bp. 1975.

Katona Imre: Magyar népművészeti-néprajzi útikalauz Bp. 1990.

Kerényi György: Magyar énekes népszokások Bp. 1982.

### **Ajánlott irodalom:**

Andrásfalvy Bertalan: Néprajzi alapismeretek Bp. é. n.

Bálint Sándor: Karácsony, húsvét, pünkösd Bp. 1976.

Bálint Sándor: Ünnepi kalendárium I-II. Bp. 1977.

Balogh Júlia: Szent Mihály havától Kisasszony haváig Győr, 1996.

Barsi Ernő: Néprajz az általános iskola kezdő szakaszában Bp. 1992.

Diószegi Vilmos: A pogány magyarok hitvilága Bp. 1978.

Dömötör Tekla: A magyar nép hiedelemvilága Bp. 1981.

Magyar Népzene Tára I. Gyermejátékok Bp. 1951.

Magyar Népzene Tára II. Jeles napok Bp. 1953.

Magyar Népzene Tára III. Lakodalom Bp. 1955-56.

(Különös tekintettel az I. kötet bevezetőjére)

Magyar Néprajz V. (Népköltészet) Bp. 1988.

Magyar Néprajz VII. (Népszokás, Néphit, Népi világosság) Bp. 1990.

Ortutay Gyula: Magyar népköltészet Bp. (több kiadás mint szöveggyűjtemény)

Tátrai Zsuzsanna: Leányélet Bp. 1994.

Ujvári Zoltán: Farsangi népszokások Debrecen, 1991.

### **Tánc történet**

#### **Ajánlott irodalom**

Vályi Rózsi: a táncművészet története: Zeneműkiadó Bp. 1969.

Pesovár Ernő: A magyar tánc történet évszázadai, Népművelési Propaganda Iroda Bp.

### **Kinetográfia**

#### **Ajánlott irodalom:**

Sz. Szentpál Mária: A mozdulatelemzés alapfogalmai Bp. 1967. 1978.

Sz. Szentpál Mária: Táncjelírás (Lábán-kinetográfia)

I. kötet 1964. 1976.

II. kötet 1969.

III. kötet Bp. 1973.

Lányi Ágoston: Néptánc olvasókönyv Bp. 1980.

### **III/4. Az alap és többletfoglalkoztatások feltételei**

Az alapfoglalkozások időtartama minimum heti 4 óra, azaz legalább 180 perc. A nevelés-oktatás nemcsak a tanórai munkában érvényesül, hanem a fellépések, szereplések, fesztiválok, tanulmányi kirándulások, táncházak alkalmával is. A tánc szeretetére való nevelés eredményeképpen a növendékek szabadidejükben is gyakran felkeresik a próbatermet, ahol lehetőségük van egyéni gyakorlásra, eredeti anyagokkal való megismerkedésre, folklorisztika és történeti dokumentumok tanulmányozására.

További alkalom még a más tanulócsoportok munkájának figyelemmel kísérése, a próbalátogatások, fellépéseik megtekintése alkalmával, közösen szervezett táncházak, táncalkalmak, tánc táborok. A külföldi vendégszereplések is fontosak a táncos képzésben, mely a tanulók identitását erősíti, magyarságtudatát mélyíti el. Fontos a kapcsolatteremtő képesség fejlesztése, más kultúrákkal való ismerkedés fontossága. Az iskola növendékeinek többek közt a táncossá válás az egyik célja, mely természetes kiváltója az előrettekintések, erősítendő egy közösségbe való tartozás érzése.

### **III/5. Az iskola magasabb évfolyamába lépés feltételei**

- ❖ A tanév folyamán, a foglalkozásokon való részvétel
- ❖ A térítési- és eszközhasználati díj befizetése, a személyes használatban lévő eszközök tanév végi leadása
- ❖ A félévi és év végi vizsgákon való részvétel
- ❖ A tanév követelményének való megfelelés.

### **III/6. A tanulói jogviszony létesítésének feltételei**

Az alapfokú művészetoktatási intézménybe jelentkezőt, bizottság hallgatja meg, amelyik javaslatot készít az igazgatónak a kérelem elbírálásához, továbbá arra, hogy melyik évfolyamra vegyék fel a jelentkezőt.

#### *Szintfelmérő vizsga*

Az iskola mindenki számára nyitott, a vizsga célja a szintfelmérés és a csoportbeosztás elkészítése. A csoportok összeállításakor nemcsak az életkor, hanem a tanulók tánctechnikai és fizikai fejlettsége is meghatározó. Ez az alapja a továbbhaladásnak is. Az iskolatípus nem vállalkozhat korrekciós, terápiás feladatok ellátására.

### **III/7. Az iskola értékelési rendje**

#### *Értékelés*

A nevelő-oktató munka során folyamatosan értékelünk:

**Diagnosztikusan:** célja a helyzet feltárása, a diák előzetes tudásának megállapítása.

**Formatív módon:** célja az eredményes tanulás elősegítése, a tanulási hibák és nehézségek feltárása.

A nevelő-oktató munka során időszakosan (egy-egy tanulási szakasz végén):

**Szummatív módon:** célja a tananyag elsajátítási szintjének megállapítása.

Értékelésére érdemjegyet, félévkor és évvégén osztályzatot adunk, előképzős évfolyamokon szóbeli értékeléssel tájékoztatunk. Javasolt, hogy a pedagógus szóban és írásban is értékelje a tanulók munkáját.

Az előképző 1. és 2. évfolyamán a szöveges értékelést választani.

- ❖ kiválóan teljesített
- ❖ jól teljesített
- ❖ megfelelően teljesített
- ❖ felzárkóztatásra szorul

Az alapfok 1-6. valamint a továbbképző 7-10. évfolyamán a pedagógus a tanuló teljesítményét a tanítási év közben érdemjeggyel értékeli, félévkor és a tanítási év végén osztályzattal minősíti.

- 5 jeles, aki a követelményeknek maradéktalanul eleget tesz
- 4 jó, aki a követelményeknek kevés tanári segítséggel tesz eleget
- 3 közepes, aki a követelményeknek több tanári segítséggel, rávezető kérdésekkel tesz eleget
- 2 elégséges, aki a követelményeknek sok tanári segítséggel tud eleget tenni
- 1 elégtelen, aki a követelményeknek nem tesz eleget.

A tanulók szorgalmát:

- ❖ példás
- ❖ jó
- ❖ változó
- ❖ hanyag.

Elsőrendűen vesszük figyelembe a „hozzáadott értéket”, vagyis önmagukhoz képest állapítjuk meg osztályzatukat. Mivel magatartás jegyet nem adunk, a szorgalom jegybe beépítjük a magatartásra vonatkozó üzeneteinket is. Szempontjaink közé tartoznak:

- ❖ rendszeres, aktív részvétel az órákon, órákon kívüli programokon (fellépések, stb.),
- ❖ a korosztályi teljesítményszint elérésére való egyéni törekvés,
- ❖ más munkáját megbecsülő hozzáállás,
- ❖ társak iránti szeretet,
- ❖ tolerancia, megértés, empátia,
- ❖ a helyzethez illő, elvárható fegyelmezett magatartás,
- ❖ agresszió visszafogása,
- ❖ egyéni érdek alárendelése,
- ❖ a csoportérdeknek,
- ❖ a viseletek gondos kezelése, rendben tartása,
- ❖ az iskolai és személyi tulajdonok megóvása, gondozása,
- ❖ az iskola rendjének megtartása.

*A számonkérés formái:*

A tanulók félévi és év végi vizsgái az iskolában - csoportos bemutatási formában - bizottság előtt történnek. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze. A minősítésre a szaktanár tesz javaslatot, amelyről a bizottság szótöbbséggel dönt.

Gyakorlati: félévkor a tanult anyag (játékok, eredeti táncok, technikai gyakorlatok) bemutatása, biztos ismeret, improvizálás, évvégén a tanult játékfűzés, koreográfia színpadi bemutatása

Elméleti: a memoriter szöveg- és dallamanyag folyamatos kikérdezése, egyes tárgykörök lezárásakor írásbeli beszámoltatás.

*A tanulói teljesítmény, magatartás, szorgalom értékelése és minősítése:*

A tanuló évközi és felvételi előmeneteléről értékelést a különböző tantárgyak szaktanáraitól kap a tanulmánykísérő füzetébe. A szaktanár az előírt követelmények teljesítésének mértékében, a tanulók egyéni képességeinek figyelembe vételével, az oktatás objektív tényezőinek elemzésével hozza meg értékelő döntését.

A szorgalom, és egyben a magatartás értékelése a főtárgyhoz (népi játék, néptánc) kötődik. Az értékelésnek a hiányosságokra való rávilágításon túl az egyéniségben rejlő pozitív tulajdonságok feltárására kell figyelemmel lennie. Jelentős szerepe van az érdeklődés fenntartásában, a motiválásban, az aktivizálásban.

*Az értékelés szempontjai - minimumkövetelmények:*

- ❖ a tananyag-elsajátítási mechanizmus fejlődése,
- ❖ technikai biztonság,
- ❖ pontos kivitelezés (mozdulatok, irányok, ritmus, dinamika),
- ❖ esztétikus megjelenítés,
- ❖ a tantárgy elvárásainak megfelelő stílusú előadásmód,
- ❖ a zene és a tánc összhangja,
- ❖ a tudatos testhasználat,
- ❖ saját mozgásanyag gazdagodása,
- ❖ mozgáshatárok fejlődése,
- ❖ kapcsolatteremtés, kifejezőképesség,
- ❖ erőnlét.

### **III/10. Tananyag**

#### **Előkészítő 1-2. évfolyam (E1-E2)** **Népi játék – Néptánc – Népi ének**

#### **Népi játékok:**

A legfontosabb követelmény, hogy a gyerekek semmi nemű külső kényszerítő körülményt ne érezzenek, a foglalkozásokon a szabad cselekvés érzetét kell kelteni, hogy pszichológiai (külvilággal való ismerkedés, készségek, tevékenységek elsajátítása, begyakorlása, önértékelés kialakulása) és társadalmi (alkalmazkodó képesség, szabálytudat, hierarchia) szerepe miatt a gyerekek életében méltó helyet foglalhasson el. a gyerekeknek is szükségük van arra az érzésre, hogy ők is alakíthatják a világot, nem pedig előre meghatározott, eldöntött, megváltoztathatatlan utakat kell végigjárniuk.

Eszközös ügyességi játékok: (kacsázás, csigázás, bicskázás, pénzezés, golyózás-gombozás, ugrókötelezés, labdajátékok). Az a lényeg, hogy valamely eszközzel a játszó kellő ügyességgel tudjon bánni, ami egyértelműen meghatározza a játék módját.

Sportjellegű népi játékok: (bigézés, csülkőzés, kanászos, göncölés, tekézés, métázás). Kiválóan alkalmasak jellembeli tulajdonságok (ügyesség, bátorság, önuralom, önzetlenség, gyors felfogóképesség, versenyszellem) fejlesztésére.

Mozgásos játékok: (ügyességi és erőjátékok, fogócskák, vonulások). Természetesen a mozgás a központi elem, annak elvégzése a játék lényege és célja.

Szellemi játékok: (kitalálás, rejtő-kereső, tiltó). Szükséges, hogy a résztvevők jó memóriával, gyors reagálási képességgel, furfanggal, önuralommal, tudással rendelkezzenek, vagyis az eszüket kell használniuk.

Párválasztó játékok: (körjáték, leánykérők, társas). A gyerekek életében ugyan olyan fontosak az érzelmi kapcsolatok, mint a nagyobbak vagy a felnőttek esetében. A szűkebb családi kötelékből a tágabb közösségbe kikerülve a szeretet átvetődik a barátokra is.

Mondókák, kiolvasók, kisorsolók: (természet, növény, állat, egyéb hangutánzók, csúfolók). Mindig valamilyen konkrét alkalomhoz vagy szándékhoz kapcsolódik, sajátos, mással fel nem cserélhető szerepe, funkciója van.

## **Néptánc**

A hagyományos paraszti szokásrendben a tánc tanulása apró gyermekkorban elkezdődött és az évről-évre gyarapodó tudás vezetett a tánc funkcionális használatához. A könnyed, erőfeszítést mellőző elsajátításra törekedjünk.

A játékokhoz fűződő lépések: szép, egyenletes járás, futás, egyes-kettes csárdás, szökellő, galopp, sarkazó, szökdelés, stb.

Egyszerűbb néptánc típusok: dunántúli dudálás és ugrós, egyszerűbb zárt összefogódzású csárdás elemek.

Szabadon választható tantárgy:

## **Népi ének**

A népi gyermekjátékokhoz kapcsolódóan a gyermekjátékok dalok és énekek ismerete. A gyermekjátékok dallamának ismerete, illetve ritmusképletének visszaadása tapssal és dobogással. A negyed- és nyolcad értékek felismerése. Az éneklés megszerettetése. A magyar népzene, népi gyermekjátékdalok, jeles napi dalok megismertetése, a zenei anyanyelv elsajátítása.

*Követelmények az előképző elvégzése után*

- ❖ a tanuló ismerjen legalább 10 kiszámolót, 20 különböző típusú játékot, 10 a táncokhoz kapcsolódó népdalt
- ❖ képes legyen a játékokhoz fűződő lépéseket szépen előadni, egyszerű ritmusképleteket visszaadni tapssal, dobogással (4x2/4-es), ugrós és csárdás motívumokból improvizálni.

## **Alapfok 1-6. évfolyam (A1-A6)**

### **Alapfok 1. évfolyam**

*Tánctechnika:*

- ❖ Gimnasztika:  
járás lábujjhegyen, sarkon, külső és belső láb élen,

futások különböző kartartással, lábemeléssel ,  
törzs-, kar-, fej gyakorlatok.

- ❖ Speciális gyakorlatok:  
helyes testtartás,  
pozíciók fogalma (I., II.) - pozícióváltások,  
térdhajlítás (demi-plié),  
féltalpra emelkedés (relevé),  
lábcsúsztatás (battemend tendü).

*Népi ének, ritmika (kötelezően választható):*

- ❖ Hangjegyérték gyakorlatok: nyolcad-, negyed-, félértékű járás tapssal,
- ❖ Visszhang gyakorlatok,
- ❖ Futótűz-ritmus továbbadása tapssal, dobogással
- ❖ Népi gyermekjátékok dalanyaga
- ❖ Ugrós-csárdás dallamok felismerése, azonosítása
- ❖ Hangterjedelem bővítése
- ❖ Kis hangterjedelmű dalok játék, tánc közbeni szabad éneklése
- ❖ Somogyi és dunántúli dalok (min. 10)

*Táncos nyelv:*

- ❖ irány fogalma: jobb-bal, előre-hátra, rézsút irányok,
- ❖ alakzatok: kör, félkör, sor, oszlop, cikk-cakk.

*Játék:*

- ❖ különböző típusú játékok (párválasztó, párcserélő, fogyó-gyarapodó, vonulós, kapuzós, sportos)
- ❖ kiolvasók

*Néptánc:*

- ❖ dunántúli ugrós alapmotívumok: cifra, höcögő, térdütögető, csapások és ezek variációi, keresztező futó, vonulós-dudálós motívumok
- ❖ eszközös táncok: fiúknak kanásztánc, lányoknak mezőföldi karikázó / egyes és kettes csárdás rugózva, sarkas, sarkas höcögő, lengető höcögő, ezek variánsai, futó-tükörcsárdás

*Koreográfia:*

- ❖ a tanult eredeti anyag és játékok alapján.

*Követelmények az alapfok 1. elvégzése után:*

- ❖ magabiztosan használja a különböző ugrásokat, testfordulatokat
- ❖ ismerjen legalább 10 népi játékot (legalább 5 típusból)
- ❖ ismerje fel az ugrós és a csárdás dallamokat (10 dalt)
- ❖ ismerje a dunántúli táncok közül az ugrós, kanásztánc tánc típusok egyszerűbb
- ❖ motívumait

## **Alapfok 2. évfolyam**

*Tánctechnika:*

- ❖ Gimnasztika
- ❖ Speciális gyakorlatok:  
az eddig tanultak ismétlése, kombinációja

újabb pozíció (V.)  
térdhajlítás (grand plié)  
lábkörzések a földön  
lábemelések (relevé lent)  
karpozíciók (I., II., III.,)  
ugrások: két lábon paralel ugrások (saute)  
+1/4-et, 1/2-et fordulva jobbra-balra

*Népi ének, ritmika (kötelezően választható):*

- ❖ Egyenletes járás közben hosszabb ritmusképletek visszatapsolása
- ❖ Kétszólamú mozgás gyakoroltatása
- ❖ A tanult dalok kísérete ritmushangszerekkel
- ❖ Kéz-láb kétszólamú munkája
- ❖ A népi játékok dalanyagának ismerete
- ❖ Ugrós, dús, lassú és friss csárdás dallamok felismerése, ismerete
- ❖ A tanult dalok önálló éneklése (önálló kezdéssel)
- ❖ Dinamikai gyakorlatok (gyors-lassú, halk-hangos)
- ❖ Zárt hangzók helyes ejtése
- ❖ Rábaközi dallamok (min. 10)

*Táncos nyelv:*

- ❖ térirányok (1-8.)
- ❖ karakter (stílus) - hasonlóság, azonosság, különbözőség

*Játék:*

- ❖ szerepjátszó és sportos játékok tanulása

*Néptánc:*

- ❖ Rábaközi táncok /dús, verbunk/
- ❖ ugrós motívumok Rábaközből: kopogó, sarkas cifra, ugrócsapó és variánsai, terpeszcsapó
- ❖ verbunk motívumok (Rábaköz): tapsbemérő, fordulós és variációi, lengető-séta, pattintó, csapó, hegyező

*Koreográfia:*

- ❖ a tanult anyagból.

*Követelmények az alapfok 2. elvégzése után:*

- ❖ mozgásában tudatosan használja a térdhajlítást, féltalpra emelkedést
- ❖ ismerjen legalább 10 népi játékot (legalább 5 típusból), aktív részvétel a játékban
- ❖ a tanult rábaközi dalokat tudja önállóan elénekelni
- ❖ ismerje a rábaközi táncok közül a dús, verbunk tánc típusok egyszerűbb motívumait

### **Alapfok 3. évfolyam**

*Tánctechnika:*

- ❖ gimnasztika
- ❖ speciális gyakorlatok:  
az eddig tanultak kombinációja  
lábdobások

fejkapás technika  
forgás

*Népi ének, ritmika:*

- ❖ Kontrás taps gyakorlása
- ❖ Járás-futás változó tempójú zenére
- ❖ Szólóéneklés fejlesztése
- ❖ Hajlítások
- ❖ Önálló éneklési stílus kialakítása
- ❖ Dél-alföldi dalkincs ismerete

*Táncos nyelv:*

- ❖ tempó: lassú, közepes, gyors (táncfűpushoz kötve)
- ❖ szimmetria - asszimetria.

*Néptánc:*

- ❖ Dél-alföldi páros ugrós: egyes csárdás (pihenő), előrevágós cifra, oldalazó, hátravágó, kopogó, légbokázó-cifra, futó cifrával, csapások, haladó bokázók, föld-csapó, szökellős dobogó.
- ❖ Dél-alföldi csárdás: kettes csárdás, darudübögő, fent hangsúlyos páros forgás, forgás váltók (huppantós, ledobbantós, bokázós), páros bokázó, oldalt dobantós, kisharang, fél fordítás (döntéssel is), előre-hátrahaladó
- ❖ Moldvai körtáncok

*Koreográfia:*

- ❖ a tanult anyagból

*Követelmények az alapfok 3. elvégzése után:*

- ❖ az ismert motívumokkal tudjon helyben forogni, illetve haladni
- ❖ tudja a pozíciógyakorlatokat összekapcsolni
- ❖ ismerjen további 10 népi játékot (legalább 5 típusból), aktív részvétel a játékban
- ❖ a tanult dél-alföldi dalokat tudja önállóan elénekelni
- ❖ ismerje a tanult táncok zenei anyagát
- ❖ ismerje a Dél-alföldi táncok közül az oláhos és lassús motívumait

*Folklórismeret:*

Népszokások bevezetése: az egyes népszokásokat konkrét ismertetése előtt világossá kell tenni általában a néphagyomány ünnepi rítusainak formai összetevőit, illetve történelmi rétegeik eredetének forrásait. Ezek az alapok a továbbiakban folyamatosan alkalmazhatók a konkrét ünnepi szokások magyarázatánál.

A tanulók előtt világossá kell tenni, hogy egy-egy jeles napi rítus formailag a következő elemeket tartalmazza, azaz kellett tartalmaznia eredeti formájában:

- ❖ rítuscselekmény
- ❖ mondott rítusok (ének, mondóka, szerepszöveg)
- ❖ rítusmagyarázat (eredetmonda, a szokás funkciójának, miértjének népi magyarázata)

A magyar népszokások kialakulásában szerepet játszó történelmi kultúrákör megismerése:

- a kereszténység előtti magyarság szokás- és hiedelmvilágának maradványai
- a görög-római antikvitás elemei
- a germán-kelta-szláv európai pogányság nyomai
- a zsidó-keresztény kultúrákör meghatározó és asszimiláló hatásai.



### A paraszti és ünnepi időpontjait befolyásoló, különböző történelmi időszámítási rendszerek:

- ❖ Hold év-nap év (állandó és mozgó ünnepek)
- ❖ évkezdő időpontok (ádvent, karácsony, újév, Szent György nap)
- ❖ Vigília-jelenség (a nap kezdetének változó felfogása)
- ❖ ünnepi félév - gazdasági félév
- ❖ napfordulók, napéjegyenlőségek.

### A téli napforduló ünnepköre:

#### Ádvent (“Kisböjt”)

- ❖ Időbeli meghatározása, egyházi értelme, jelentősége
- ❖ A fonó szokásköre, szerepe a falu téli szokásaiban
- ❖ Disznótor
- ❖ Ádvent-kezdő névnapok, a hozzájuk kapcsolódó mágikus, jósló praktikák (András, Katalin, Borbála)

#### Miklós nap (dec. 6.)

- ❖ Miklós püspök legendája (ajándékozás)
- ❖ Fonóbeli alakoskodás

#### Luca nap (dec. 13.)

- ❖ Egykori évkezdés, napforduló
- ❖ Luca apokrif szent-női démon (kapcsolata a fénnel, a baromfi termékenységével)
- ❖ Lucajárás
- ❖ Kotyolás
- ❖ Luca szék, hiedelemmondák

#### Karácsony (dec. 25-26.)

- ❖ Szentest (vigília-kérdés)
- ❖ A téli napforduló pogány ünnepe (Baldr-mítosz)
- ❖ Keleti misztérium-kultuszok
- ❖ Hanuka
- ❖ Újszövetségi történet (Jézus születése)
- ❖ Karácsonyi asztal, étkezési szokások, halottkultusz
- ❖ Mágikus és jósló praktikák
- ❖ Kántálás, névnapköszöntők, vesszőhordás, Paradicsom-játék

#### Betlehemezés

- ❖ Jézus születésének dramatizált megjelenítése, melynek központi magja a pásztorjáték

#### Regölés

- ❖ Fő időpontja István napja (vértanú)
- ❖ Jelmezek, szereplők, hangszerek
- ❖ A rítusének szövegének elemzése (szarvas-ének, párosító, jókívánság, koledálás)
- ❖ Földrajzi-történeti elterjedése
- ❖ Ősvallási ösköltészeti elemek

#### Aprószentek (dec. 28.)

- ❖ Újszövetségi történet
- ❖ Korbácsolás, vesszőzés

### Szilveszter - Újév (Kiskarácsony)

- ❖ Évkezdő szokások: zajkeltés, pásztorjárás, köszöntők, aranyosvíz
- ❖ Mágikus és jósló praktikák
- ❖ Étkezési szokások
- ❖ A moldvai magyarok "hejgetése"

### Vízkereszt (jan. 6.)

- ❖ Újszövetségi történeti (a három napkeleti bölcs, Jézus megkeresztelése, kánai menyegző)
- ❖ Vízszentelés, krétaszentelés, házszentelés
- ❖ Csillaghordás, csillagének

## Alapfok 4. évfolyam

### Tánctechnika:

- ❖ Gimnasztika
- ❖ Speciális gyakorlatok:
  - Az eddig tanultak nehezített változatai
  - Ugró (addablé, jeté)
  - Forgások diagonálban

### Népi ének, ritmika:

- ❖ Nehezebb visszhanggyakorlatok
- ❖ Koordinációs gyakorlatok
- ❖ Hangterjedelem bővítése
- ❖ A tanult táncok dalainak további ismerete
- ❖ Új-régi stílusú népdalok (tudatosítás)
- ❖ Lassú-friss tempó tudatosítása
- ❖ Ütemváltó dallamok
- ❖ Szatmári dallamok

### Néptánc:

- ❖ Felső-Tiszavidéki verbunk, lassú és friss csárdás:
  - Különböző csárdások, cifra variációk, hegyezők, bokázók, kisharang, keresztező, fonás előre - hátra, félfordítás, lábfelhúzás (csizmaszárütő) fenthangsúlyos páros forgás, kiforgató, fiúknak csapások
  - Hajlikázó: vonulódok, kapuzók, egyéni szatmári figurák
  - Széki négyes és csárdás:
  - Bekezdő, lépő, váltó, séta-cifra, kopogók, páros forgás

### Koreográfia:

- ❖ Szatmári/Felső Tisza-vidéki anyagból

### Követelmények az alapfok 4. elvégzése után:

- ❖ ismerje a lábkörzéseket, tudja ezeket végrehajtani
- ❖ tudjon kombinált gyakorlatokat összekapcsolni
- ❖ ismerjen 5 eszközös, ügyességi, sportszerű játékot
- ❖ tudjon hosszabb ritmusképleteket memorizálni
- ❖ ismerje a tanult táncok zenei anyagát
- ❖ ismerje a Szatmári táncrendből: verbunk, lassú és friss csárdás, hajlikázó
- ❖ ismerje a motívumok ritmikai, dinamikai, plasztikai jegyeit
- ❖ tudja a tanultakat alkalmi színpadi körülmények között

### *Folklórismeret:*

#### Jeles napok Vízkeresztől Dömötör napjáig:

##### Farsang (jan. 6. - húshagyókedd)

- ❖ Házasságkötések és az ezekhez kapcsolódó többnapos multságok
- ❖ A pártában, illetve nőtlenül maradt házasulandó korban lévők tréfás-komoly megszégyenítése (tuskóhúzás, szűzgulyafordítás stb.)
- ❖ A mohácsi sokacok busójárása
- ❖ A hétfalusiak borica-tánca (európai moreszka hagyomány)

##### A farsang szoláris jeles napjai

- ❖ Február 2. Gyertyaszentelő (időjárásjóslás)
- ❖ Február 3. Szt. Balázs püspök legendája, balázsolás, iskolástoborzás

##### Nagyböjt

- ❖ Egyházi-vallási értelme, tilalmak, kötelességek
- ❖ Böjti játékok, karikázó
- ❖ Gergely-járás

##### Virágvasárnap

- ❖ Újszövetségi történet (Jézus bevonulása Jeruzsálembe)
- ❖ Barkaszentelés, barkával kapcsolatos mágikus praktikák
- ❖ Kiszehordás, villőzés, zöldág-járás

##### Nagyhét

- ❖ Az újszövetségi passió-történet kivetítve a hét egyes napjaira
- ❖ Általános lusztrációs, megtisztító rítusok

##### Nagycsütörtök

- ❖ A harangok "Rómába menetel", kereplés
- ❖ Rituális mosakodás, szóitalan víz, hollóvíz, féregűzés

##### Nagyszombat

- ❖ Új tűz gyújtása, tűzszentelés

##### Húsvét vasárnapja

- ❖ Hajnali Jézus-keresés, halottkultusz maradványai
- ❖ Körmenet, határjárás, határkerülés
- ❖ Ételszentelés, étkezési szokások, húsvéti asztal

##### Húsvét hétfő ("vízbevető")

- ❖ Termékenységvarázsló locsolás, vesszőzés
- ❖ Tojásajándék, a tojás mitikus jelentősége, szimbolikája
- ❖ Keddi viszontöntözés

##### Fehér vasárnap (mátkáló vasárnap)

- ❖ Komatál küldés
- ❖ A "műrokonság" (komaság, mátkaság) jelentősége a paraszti életben

##### Zöldfarsang (húsvéttól pünkösdig)

- ❖ Játszó A fiatalok játékszokása

❖ Pünkösöd

Újszövetségi értelmezés

- ❖ A természet megújulásának ünnepe (római Florália, zsidó Sávutó)
- ❖ Pünkösdi király és királynéválasztás, jelképes házasságuk a termékenység serkentése végett (angliai Robin Hood ünnepek, olasz Maggio)
- ❖ A pünkösdi királyné körülhordozása, mint vallási emlékűnnep, és mint kender növekedését serkentő mágikus szertartás
- ❖ Árpád házi szent Erzsébet legendája, rózsacsoda, pünkösdi rózsa
- ❖ A májusfa állítása, a májusfa "kitáncolása" (táncmulatság rendezése), a májusfa kidöntése az ünnepkör lezárásaként

A húsvét-pünkösdi ünnepkör szoláris ünnepei:

Szent György nap (ápr. 24.)

- ❖ Kezdő jellegű gonoszjáró nap, első kihajtás, harmatszedés
- ❖ Körmenetek, határjárások
- ❖ Varázslások, mágikus eszközök szerzése-készítése, gyógyfüvek gyűjtése
- ❖ Elvásott kincssel kapcsolatos hiedelmek
- ❖ Időjóslás

Május elseje

- ❖ Az újjászülető természet ünnepe, természetben tartott multságok (majálisok)
- ❖ Fontos gonoszjáró nap, a boszorkánygyűlések jeles dátuma
- ❖ Májusfaállítás, mint szerelmi jel

Szent Iván napja (jún. 24.)

- ❖ Nyári napforduló
- ❖ Rokon népek ünnepei-szláv, germán párhuzamok
- ❖ Újszövetségi értelmezése (Keresztelő Szent János ünnepe)
- ❖ Nap- és fényzimbolika, mágia (tűzgyújtás, tűzgrás stb.)
- ❖ Párosító jelleg, termékenység varázslás, szentiváni ének
- ❖ A tűzön füstölt gyógyfüvek, tűzben sült gyümölcsök mágikus hatása
- ❖ Gazdasági jeles nap: a gabona töve "megszakad"

Munkavégző ünnepek:

Aratás

- ❖ Kezdet: Péter - Pál (jún. 29.) Sarlós Boldogasszony (júl. 2.)
- ❖ Aratókoszorú, felvonulás, aratóbál

Szüret

- ❖ Hegytörvények
- ❖ Szüreti koszorú, szüreti bál
- ❖ Kádártánc, kapáscéh (Tokaj - Hegyalja)

Leányvásárok (gesztenyeszüret)

- ❖ Az exogám közösségek házasságszerzési alkalmi (Baranya - Sárköz)

Pásztorok és cselédek évadzáró napjai:

Szent Mihály napja (szept. 29.)

- ❖ A szezonra szerződött bérmunkások elszámolási, esetenként újrafogatási napja

- ❖ Bálók
- ❖ Időjárás

Vendel (okt. 20.)

- ❖ Főként a nyugati területek juhászünnep

Dömötör (okt. 26.)

- ❖ Főként a keleti területeken “juhász újév”

Disznótor (András nap körül, ádventben)

- ❖ Szűkebb körű, családi mulatságok
- ❖ Nyársdugás

## **Alapfok 5. évfolyam**

*Tánctechnika:*

- ❖ Gimnasztika
- ❖ Speciális gyakorlatok:
  - Alapgyakorlatok (rúd és középgyakorlatok)
  - Lábkörzések (demi rond, rond de jambe par terre)
  - Ugrások (echappé) fordulva is
  - Forgások és ugrások diagonálban

*Népi ének, ritmika:*

- ❖ Hosszabb ritmusképletek memorizálása
- ❖ Nehezebb koordinációs gyakorlatok
- ❖ Régi és új stílusú zene felismerés
- ❖ Hosszabb ritmusképletek memorizálása
- ❖ Dallamhajlítások
- ❖ Önálló éneklési stílus kialakítása
- ❖ Ritmushangszeres kíséret
- ❖ Rábaközi népdalok ismerete

*Néptánc:*

- ❖ Rábaközi dús (kopogók, cifra variációk, légboka, teszegetők, ugrócsapó és variációi, terpeszcsapók, sétálós)
- ❖ Verbunkok, páros körverbunkok: falvankénti bontásban (Szil, Szany, Kapuvár, Vitnyéd, Agyagosszergény, Rábatamási)
- ❖ Rábaközi csárdás: kettes “rezgő” csárdás (elsősorban Kapuvár), lassú csárdás variációk, lent hangsúlyos páros forgás, forgásváltók, előre-hátrahaladó forgás, csalogatós és párelengedő motívumok, friss csárdás, kiforgatások, páros vonulós táncok

*Koreográfia:*

- ❖ Rábaközi dús, páros verbunk, lassú és friss csárdás, páros vonulós

*Követelmények az alapfok 5. elvégzése után:*

- ❖ tudja a tanultakat kombinálni
- ❖ ismerje a tánctanuláshoz szükséges technikai elemeket
- ❖ ismerjen további 5 eszközös, ügyességi, sportszerű játékot
- ❖ bővítse ismereteit a Rábaközi körverbunkról, dusról
- ❖ a rábaközi táncrendből (dús, verbunk, lassú és friss csárdás, vonulós)
- ❖ tudjon magabiztosan improvizálni

- ❖ ismerje a különböző települések verbunkjait
- ❖ ismerje a motívumok ritmikai, dinamikai, plasztikai jegyeit
- ❖ tudja a tanultakat alkalmi színpadi körülmények között

#### *Folklórismeret:*

#### Az emberélet fordulói (az átmenetek rítusai):

##### Születés

- ❖ A születendő gyermek tulajdonságainak befolyásolására és megjósolására vonatkozó praktikák, babonák
- ❖ Terhes asszony státusza a családban és a falusi közösségben: előjogok és tabuk
- ❖ Az újszülött családba fogadásának formái
- ❖ Az anyával és az újszülöttel kapcsolatos védelmező mágiák a keresztelőig
- ❖ Paszita, komatál
- ❖ Keresztelő, névadási szokások, keresztszülők szerepe, keresztelői multság
- ❖ Asszonyavatás

##### Gyermekkor

- ❖ Gyermekjátékok (táncoktatóval egyeztetve)
- ❖ A paraszti gyermekkor tárgyi környezete
- ❖ Munkára nevelés, a munkába állás fokozatai
- ❖ A gyermekmunka, mint szokásalkalom
- ❖ Gyermek kiváltások

##### Legényélet, leányélet

- ❖ Serdülők számára szervezett alkalmak, ahol elsajátíthatják a felnőtt fiatalság viselkedésmódját (serketánc, aprók tánca, gyermeklakodalom stb.)
- ❖ A nem felavatott serdülők tilalmai, a tabuk megszegésének megtorlása
- ❖ Legényavatás, leányavatás
- ❖ F fiatalok együttes szórakozásának, megmutatkozásának többé-kevésbé szervezett alkalmi (táncalkalmak, játszó, kollektív munkaalkalmak)
- ❖ Udvarlási szokások, szerelmi élet

##### Párválasztás

- ❖ Szokásjog, a párválasztás szempontjai
- ❖ Endogámia, exogámia

##### A házasság előkészítése

- ❖ Közvetítés
- ❖ Leánynéző, háztűznéző, kéretés
- ❖ A házasságkötést megelőző jogi megállapodások, mőring, hozomány
- ❖ Kézfogó, eljegyzés, jegyajándékok
- ❖ Próbaházasság

##### A kereszténység előtti magyarság házassági szokásai

- ❖ Történeti források információi
- ❖ A recens anyagban fellelhető utalások
- ❖ Leányrablás, leányszöktetés, levirátus, asszonyvétel

##### Lakodalom

- ❖ A lakodalmi rítusok rendje

- ❖ Lakodalmi tisztségviselők, szerepek (vőfénykönyvek)
- ❖ Hérész, hivatalnok
- ❖ Tájai eltérések

#### A házasságok életmódja

- ❖ Családformák, nagycsaládrendszer
- ❖ Új státusza falu társadalmában, jogok és tilalmak
- ❖ Vadházasság, félrelépés, közösségi szankciók

#### Halál

- ❖ A hagyományos paraszti közösségben élő ember viszonya az elmúláshoz
- ❖ A halálra való felkészülés
- ❖ Haldoklóval kapcsolatos szokások, hiedelmek, mágia, tilalmak
- ❖ A sirató
- ❖ Temetkezési szokások, a temetés, sírjelek (kitérve a pogány magyarság temetkezés rítusainak emlékeire)
- ❖ Halotti tor, gyász, emlékünnepek
- ❖ Kísértet, hazajáró halott, halottlátó, halottkultusz maradványai

### **Alapfok 6. évfolyam**

#### *Tánctechnika:*

- ❖ Gimnasztika
- ❖ Speciális gyakorlatok: az eddig tanultak ismétlése, kombinációja

#### *Népi ének, ritmika:*

- ❖ Összetettebb kombinációs gyakorlatok (különböző láb-, kéz-, fejmozgások)
- ❖ Különböző tánc típus zenei anyagának felismerése a tanult táncrend alapján
- ❖ Sárközi ugrós és csárdás, Küküllő menti dalok

#### *Néptánc:*

- ❖ Sárközi táncrend - karikázó ismétlése  
Ugrós: sárközi cifrák, kiugrók, haladók, kopogók stb.  
Verbunk: cifra, keresztező, hátravágó, záró, váltó, hegyező,  
Csárdás: kettes csárdás, egylépés, cifra, lippentő, keresztező, bokázó, sarkazó, sergő,  
forgó, mártogató, kopogók  
Küküllő menti páros táncok- Magyarszentbenedeki: páros forgás, forgás váltó, kinyitás,  
kiforgatás, csapásoló figurák, vezetés

#### *Koreográfia:*

- ❖ Sárközi és Küküllő menti táncok

#### *Követelmények az alapfok 6. elvégzése után:*

- ❖ tudja a tanultakat kombinálni
- ❖ magabiztosan hajtson végre összetett koordinációs gyakorlatot (láb-kéz-fej)
- ❖ ismerje a tanult táncok zenei anyagát
- ❖ ismerje a Sárközi karikázó motívumait (lépő, csárdás, futó)
- ❖ ismerje a sárközi táncrendet, improvizáció a tanultakból
- ❖ ismerje a motívumok ritmikai, dinamikai, plasztikai jegyeit
- ❖ tudja a tanultakat alkalmi színpadi körülmények között

## Folklórismeret:

### A magyar nép hiedelemvilága:

#### Bevezetés

- ❖ A népszokások anyagának átisméltése, hangsúlyozva a hiedelem összetevőit
- ❖ Sámánizmus
- ❖ Pogány elemek
- ❖ Keresztény elemek

#### A magyar parasztság hiedelemvilágának történeti rétegei

- ❖ Ósmagyar réteg (finnugor illetve ógörög elemek)
- ❖ A délkelet-európai sztyeppék nagyállattartó nomádjainak világképe
- ❖ Európai pogány réteg (mediterrán antikvitás, germán, kelta, szláv ösvallás)
- ❖ Zsidó-keresztény kultúra

#### A magyar ösvallás

- ❖ Régészeti, nyelvészeti és történeti anyagban fellelhető adatok megismerése (többes lélekhit, fordított túlvilág, totemizmus, szakrális fejedelemség)
- ❖ Sámánizmus (földrajzi-etnikai elterjedés, története, kutatása)
- ❖ A sámánhit alapelemei (közvetítő funkció, transz-technika, született hatalom)
- ❖ A sámánizmus nyomai a magyar parasztság kultúrájában (táltos, halottlátó, mesei motívumok), regölés, boricatánc

#### Világkép

- ❖ A sámánhitű népek világképe
- ❖ Párhuzamos világismeret elemei (bibliai, iskolai, pogány)
- ❖ Világ keletkezéséről szóló mítoszok
- ❖ Föld, világfa, életfa, világrétegek, világvége
- ❖ Az égitestekkel kapcsolatos hiedelmek
- ❖ Szél, vihar, égbolt, szivárvány
- ❖ Fémek, kincsmondák
- ❖ Tűzkultusz
- ❖ Növények
- ❖ Állatok (totemizmus, tabunevek)
- ❖ Emberi testrészek
- ❖ Mesterséges környezet (ház, termőföld stb.)

#### Természetfeletti lények

- ❖ Az alsó mitológiai fogalma, animizmus
- ❖ Mesei lények, hiedelemlények
- ❖ Metamorfózis, ambivalencia
- ❖ Lidérc, ludvérc: fényjelenség, együtháló démon, tüzes ember, segítő mint-mike
- ❖ Szépasszony: negatív női démon, megjelenésének helye és ideje, tündérek, kisasszonyok, váltott gyermek
- ❖ Környező népek hasonló lényei
- ❖ Kísértet, hazajáró halott

#### Természeti démonok

- ❖ Vízi lények
- ❖ Egyetemes néphit, és mitológiai párhuzamok
- ❖ Eredeti lények
- ❖ Gabonadémon



- ❖ Óriások, törpék, tündérek (germán, kelta, szláv párhuzamok)

#### Ördög

- ❖ A kereszténység előtti mitológiai degradált alakja
- ❖ A bukott angyal mítosza
- ❖ A dualisztikus hitvilág démiurgosza
- ❖ Alvilági lény, a boszorkányok ura

#### Luca

- ❖ A téli napforduló ambivalens női démona
- ❖ Az asszonyi vétségek, tilalmak ellenőrzője
- ❖ Baromfi termékenyégével való kapcsolata, madáralak
- ❖ Szembetegségek gyógyítója
- ❖ Apokrif szent

#### Természetfeletti erővel rendelkező emberek

##### Táltos

- ❖ Sámánizmus, a pogány sámán magyar recens megfelelője
- ❖ Táltos mondák

##### Garabonciás

- ❖ Nyugati mágusalak és táltos elkeveredése
- ❖ Kelet-nyugat irányú elterjedése

##### Boszorkány

- ❖ Népmesei boszorkányalak (Baba Jaga, vasorrú bába - szláv hatás)
- ❖ A középkori boszorkányperek boszorkányalakja, történeti összefoglalás, boszorkányszervezetek, sátánizmus, eretnekségek, pogány hitmaradványok
- ❖ A néphit boszorkánya, történeti elemek, tudományszerzés, oldás-kötés, gyógyítás, metamorfózis, gonoszjáró napok, védekezés, hiedelemmondák.

##### Tudományosok

- ❖ A gonoszok, boszorkányok ellenfelei: tudós pásztor, tudós kocsis, molnár
- ❖ Értelmiségi ördöngösség: Faust-monda stb.

##### Látók, nézők, gyógyítók

- ❖ Léleklátó, halottlátó
- ❖ Jósló koldus vagy vándor
- ❖ Javasok, gyógykovácsok

##### A magyar tündérmesék világának hiedelemelemei

- ❖ Már nem élő hiedelmek alakjai
- ❖ Eltéérések a valóbban hitt hiedelmek alakjaitól
- ❖ A sztyeppei nomád hősénekek hatása

##### Babonák, babonás cselekmények

- ❖ Rontás, igézés
- ❖ Szerelmi varázslatok
- ❖ Megnyomás, lóvá tevés
- ❖ Haszonelvétel

- ❖ Védekezési praktikák
- ❖ A jövő megismerését és befolyásolását célzó varázslatok
- ❖ A szó ereje: ráolvasás, tabunevek, antik párhuzamok

*Folklórismeret számonkérési szempontjai 3-6. évfolyamig*

Minimumkövetelmények:

- ❖ A memoriter szöveg és dallamanyag folyamatos kikérdezése
- ❖ Az egyes tárgykörök lezárásakor dolgozat
- ❖ Házi dolgozat

A félévi és az év végi vizsgák anyagát a szaktanár állítja össze.

### **Továbbképző 7-10. évfolyam (T7-T10)**

A továbbképző 7-10. évfolyamokon a szabadon választható tantárgy: néptánc. Célja, hogy a tanulóknak módot adjon a további fejlődésre, az ismeretek elmélyítésére.

#### **Továbbképző 7. évfolyam**

*Tánctechnika:*

- ❖ Gimnasztika,
- ❖ Speciális gyakorlatok:  
az eddig tanultak nehezített változatai,  
ugró (assamblé, jeté) gyakorlatok,  
forgás digonálban

*Népi ének, ritmika:*

- ❖ Összetettebb kombinációs gyakorlatok (különböző láb-, kéz-, fejmozgások)
- ❖ Koordinációs gyakorlatok (más táncolnak, és mást tapsolnak)
- ❖ A különböző tánc típusú és dialektusú zenei anyagok felismerése, alkalmazása a tanult táncrendekből
- ❖ Széki lassú, négyes, csárdás dallamok (+ csujjogatók)
- ❖ Somogyi dallamok

*Néptánc:*

- ❖ Széki táncrend:  
négyes és csárdás ismétlése,  
lassú: szép páros összefogódzás, lassú lépő helyben  
fordulva, előre és hátra haladva  
porka-hétlépés motívumok: ropogtató, páros forgás,  
előre-hátra lépő, lány kiforgatása, csapás díszítés  
fiúknak sűrű és ritka tempó: bekezdő, kopogó, csapások, lezárók,  
lábkörzések, figurák
- ❖ Somogyi táncrend: karikázó és ugrós ismétlése, kiegészítése  
Lassú és friss csárdás: kettes csárdás, keresztező csárdás, bokázós csárdás  
Bokázós csárdás, rezgő, mártogatós, csalogató

*Koreográfia:*

- ❖ Széki és somogyi anyagból

*Követelmények a továbbképző 7. elvégzése után:*

- ❖ az ismert technikai gyakorlatokat tudja magabiztosan végrehajtani, összekapcsolni
- ❖ aktívan vegyen részt a különböző népi játékokban (sportszerű, eszközös, ügyességi)
- ❖ tudjon önállóan ritmusképletet alkotni
- ❖ ismerje a tanult táncok zenei anyagát
- ❖ ismerje a széki táncrendet
- ❖ ismerje a motívumok ritmikai, dinamikai, plasztikai jegyeit
- ❖ tudja a tanultakat alkalmi színpadi körülmények között

*Tánc történet:*

A színpadi tánc története:

- ❖ Romantikus baettek (olasz, dán, francia)
- ❖ Klasszikus baettek (orosz)

Megújulás a XX. században:

- ❖ Balett (Gyagilev orosz balettje, nemzeti baettek, táncszínház)
- ❖ Modern tánc (amerikai, európai, magyar)
- ❖ Folklórizmus (jazz, orosz színpadi néptánc, magyar színpadi néptánc)
- ❖ Minimum 2 táncelőadás megtekintés, földolgozása
- ❖ Egy együttes próbájának legalább egy alkalommal történő megtekintése, a látottak közös feldolgozása

## **Továbbképző 8. évfolyam**

*Tánc technika:*

- ❖ Gimnasztika
- ❖ Speciális gyakorlatok

*Népi ének, ritmika:*

- ❖ Összetettebb kombinációs gyakorlatok (különböző láb-, kéz-, fejmozgások)
- ❖ Koordinációs gyakorlatok (más táncolnak, és mást tapsolnak)
- ❖ A különböző tánc típusú és dialektusú zenei anyagok felismerése, alkalmazása a tanult táncrendekből
- ❖ Palóc népdalok

*Néptánc:*

- ❖ Palóc táncok - Bag, Kartal, Galgahévíz  
Karikázó csárdás, bekezdő, bukós sergő, váltó jobbra-balra  
Verbunk: lépő, fordulató, bokázó, lengető, cifra, hegyező cifra, oldaltugró, csapó, sarkázó

Csárdás: egyes és kettes csárdás, lengető, aprózó, futó, hegyező cifra, bokázó, mártogató csalogató, lent hangsúlyos páros forgás, eldobások

- ❖ Gyimesi táncok  
a., Kárpát medencei:  
féloláhos  
verbunk  
lassú és sebes magyaros  
lassú és sebes csárdás

## kettős jártató és sűrűlője

### b., Balkáni táncréteg

sima héjsza  
korobjászka  
kerekes  
tisza héjsza  
békási ruszka  
hosszúhavasi  
régi héjsza

### c., Közép európai táncréteg

járomsűrűlős  
egytoppantós  
háromtoppantós  
hétlépés  
porka

### *Követelmények a továbbképző 8. elvégzése után:*

- ❖ az ismert technikai gyakorlatokat tudja magabiztosan végrehajtani, összekapcsolni
- ❖ aktívan vegyen részt a különböző népi játékokban (sportszerű, eszközös, ügyességi)
- ❖ tudjon önállóan ritmusképletet alkotni
- ❖ ismerje a tanult táncok zenei anyagát
- ❖ ismerje a Palóc táncokat (karikázó, verbunk, csárdás), ezek motívumait
- ❖ ismerje a motívumok ritmikai, dinamikai, plasztikai jegyeit
- ❖ tudja a tanultakat alkalmi színpadi körülmények között

### *Tánc történet:*

A köznapi és művészeti mozgás

Tér - idő - erő kifejezése

A közhasznú és művészi tánc

A tánc és a tárművészetek

A tánc történet főbb korszakai, a tánc társadalmi szerepének változásai:

- ❖ A tánc és a vallások, rítusok (udvari balett)
- ❖ Minimum 2 táncelőadás megtekintése és közös feldolgozása
- ❖ Egy együttes próbájának legalább egy alkalommal történő megtekintése, a látottak közös feldolgozása

## **Továbbképző 9. évfolyam**

### *Tánc technika:*

- ❖ Gimnasztika
- ❖ Speciális gyakorlatok

### *Népi ének, ritmika:*

- ❖ Összetettebb kombinációs gyakorlatok (különböző láb-, kéz-, fejmozgások)
- ❖ Koordinációs gyakorlatok (más táncolnak, és mást tapsolnak)
- ❖ A különböző tánc típusú és dialektusú zenei anyagok felismerése, alkalmazása a tanult táncrendekből
- ❖ Mezőségi, kalotaszegi anyagból

### *Néptánc:*

- ❖ Mezőségi táncok - Vajdakamarás, Palatka
  - lassú cigánytánc
  - szászka (ritka csárdás)
  - ritka szökős
  - sűrű csárdás
  - ritka magyar
  - sűrű magyar
  - korcsos
  - négyes
- ❖ Kalotaszegi táncok - Méra
  - legényes
  - csárdás
  - szapora

*Követelmények a továbbképző 9. elvégzése után:*

- ❖ az ismert technikai gyakorlatokat tudja magabiztosan végrehajtani, összekapcsolni
- ❖ aktívan vegyen részt a különböző népi játékokban (sportszerű, eszközös, ügyességi)
- ❖ tudjon önállóan ritmusképletet alkotni
- ❖ ismerje a tanult táncok zenei anyagát
- ❖ ismerje a mezőségi táncok (lassú cigánytánc, szökős, sűrű csárdás, ritka és sűrű magyar)
- ❖ vagy a Kalotaszegi táncok (legényes, csárdás, szapora) motívumait
- ❖ ismerje a motívumok ritmikai, dinamikai, plasztikai jegyeit
- ❖ tudja a tanultakat alkalmi színpadi körülmények között

*Kinetográfia:*

Mozdulatelemzés:

1., A tánc tagolódása: - fázis - motívum - motívumfűzés - tánc

2., Alaptényezők:

- a., plasztika (irányok, mellékirányok, fő magassági fokok, tárrajz)
- b., ritmika (hangjegyértékek, metrum és az ütem, ritmus, tempó)
- c., dinamika (erőfok, feszítés - lazítás)

3., A mozdulat és helyzet típusai:

- a., mozdulattípusok
  - ❖ lépés
  - ❖ súlytó hordó láb mozgása föl-le, lábujjhegy-térdhajlítás, forgatás, ringás jobbra-balra
  - ❖ gesztus, levegőben lévő láb mozdulata (levegőben lévő láb csúsztatása, kar-fej forgatás)
  - ❖ ugrás
- b., helyzettípusok
  - ❖ testpozíció (állás)
  - ❖ súlytalan testrészek mozdulatlansága
  - ❖ szünet a testben
  - ❖ szünet a térben
  - ❖ szünet a helyen

4., Táncjelírás:

- a., alapfogalmak:
  - ❖ vonalrendszer

- ❖ irányok
- b., Mozdulat típusok jelölése:
  - lépés jelölése
  - magassági szintek (forgatás jelölése később)
  - kiegészítő jelek: kapcsolatos ismétlőjel (csúsztatás, forgatás jelölése később)
  - ugrás jelölése
  - kiegészítő jelek: távolság csökkentés-növelés, földhöz közeli lábmozdulatok, kis térdhajlítás, feszítés, a lábfej része, azok alkalmazása (talajérintés, gördülő és csúszó lépés)
  - a dinamikai jelek: erőteljes lábmozdulat, rugózás, rezgés, bokázó, taps
  - pozíciójelek
  - forgatás jele
  - helyzettípusok jelölése

*Az értékelés szempontjai - minimumkövetelmények:*

Félévi beszámoló:

- ❖ egyszerű motívum (karikázó, ugrós) leolvasása és stílusos előadása
- ❖ a motívumok ritmusának pontos eltapsolása
- ❖ a motívumokban szereplő mozdulattípusok felismerése

Év végi beszámoló:

- ❖ verbunk, illetve csárdás motívum leolvasása, stílusos előadása
- ❖ mozdulattípusok felismerése

### **Továbbképző 10. évfolyam**

*Tánctechnika:*

- ❖ Gimnasztika
- ❖ Speciális gyakorlatok

*Népi ének, ritmika:*

- ❖ Összetettebb kombinációs gyakorlatok (különböző láb-, kéz-, fejmozgások)
- ❖ Koordinációs gyakorlatok (más táncolnak, és mást tapsolnak)
- ❖ A különböző tánc típusú és dialektusú zenei anyagok felismerése, alkalmazása a tanult táncrendekből
- ❖ Bonchidai és székelyföldi dallamok

*Néptánc:*

- ❖ A tanult táncrendek ismétlése
- ❖ Bonchidai magyar és román csárdások összehasonlítása /invertita, lassú és friss csárdás -hertag/ Szászcsávási cigánytáncok /csárdás és szökő/

*Daltanulás, koreográfia:*

- ❖ Bonchidai csárdások
- ❖ Székelyföldi táncok - Jobbágytelke, Mezőkölpény
  - Verbunk: bokázó, ugróbokázó, kopogók, csapásolók, keresztezők, terpesz bokázó, koppantgató
  - Forgató: összerázó, átvető, lent hangsúlyos páros forgás, karalatti kiforgatások, ugró bokázó
  - Szöktető: cifrák, kopogók, párban és körben

### *Kinetográfia:*

#### 1., Mozdulatelemzés:

a., mozdulattípusok:

- ❖ forgás: perdülő, perdülés nélkül, ugró
- ❖ keringés
- ❖ gesztus: testrészek forgatása, karhelyzetek, csípő forgatása, döntése, hajlítása

#### 2., Kiegészítő folyamatok:

- ❖ páros viszony
- ❖ forgások
- ❖ táncos-eszköz viszonya

#### 3., Táncjelírás

- ❖ különböző típusú forgások jelölése
- ❖ frontirányok
- ❖ kiegészítő jelek: testrészek és ízületek (csapásolás, lábszárkörzés, lábfej tartás)
- ❖ keringés jelölése
- ❖ újabb gesztusok jelölése
- ❖ páros viszonyok jelölése
- ❖ fogások jelölése
- ❖ vonatkozási jel

#### Félévi beszámoló:

- ❖ legényes motívum leolvasása, stílusos előadása
- ❖ mozdulattípusok előadása

#### Év végi beszámoló:

- ❖ eszközös motívum, egy páros motívum leolvasása, stílusos előadása.

#### *Követelmények a továbbképző 10. elvégzése után:*

- ❖ az ismert technikai gyakorlatokat tudja magabiztosan végrehajtani, összekapcsolni
- ❖ aktívan vegyen részt a különböző népi játékokban (sportszerű, eszközös, ügyességi),
- ❖ ismerje a szabályokat
- ❖ tudjon önállóan ritmusképletet alkotni
- ❖ ismerje a tanult táncok, táncrendek zenei anyagát
- ❖ ismerje a tanult táncrendek táncait, azok motívumait
- ❖ ismerje a motívumok ritmikai, dinamikai, plasztikai jegyeit
- ❖ tudja a tanultakat alkalmi színpadi körülmények között

## **IV. HELYI TANTERV – B.**

*(2011. szeptember 1-én tanulói jogviszonyt létesítők vonatkozásában)*

### **IV/1. AZ ALAPFOKÚ NÉPTÁNCOKTATÁS CÉLRENDSZERE ÉS FUNKCIÓI**

A néptánc közérthetősége révén felbecsülhetetlen mértékű segítséget jelent a kultúrák közti kapcsolatteremtésben és az egészséges emberi kapcsolatok kialakításában. Oktatása elősegíti néphagyományunk megismerését, tovább éltetését és újraalkotását, kulturális örökségünk megbecsülését. A kárpát-medencei táncgyomány sokszínűsége tükröződik vissza az alapfokú művészetoktatás tantervében. A tanórai keretek mellett fontos szerepet játszik a tánc színpadi megjelenítése is, amely egyrészt a művészi megtapasztalás élményét teszi lehetővé a tanulók számára, másrészt kulturális szerepvállalása révén a nagyközönség számára is hozzáférhetővé teszi táncos hagyományainkat. A néptáncoktatás célrendszerében jelentős szemléletmód változás következett be, középpontba került a tanulók technikai felkészültségének megalapozása, amely során alkalmassá válnak a különböző táncok újraalkotására, szabad és kötött formákban történő megjelenítésére. Előtérbe került a helyi táncanyag, táncgyomány tanításának elsődlegessége, amely végigkísérheti az egész oktatási folyamatot. Nagyobb szabadságot biztosít a pedagógus számára a képzés megtervezésében, ugyanakkor biztosítja az intézmények közötti átjárhatóságot. A spirális elrendezés elősegíti, hogy a különböző képességű tanulók a képzési szintek végére azonos módon rendelkezzenek az elvárt ismeretekkel, képességekkel, kompetenciákkal, megteremti az összevont osztályokban történő oktatás kereteit, lehetőségét. A néptánc oktatása során a kulturális értékek közvetítése nem elsősorban a képességek függvénye, hanem a képességek fejlesztésének lehetséges színtere. Lehetővé teszi mindenkinek számára – beleértve a kisebbségeket valamint a hátrányos helyzetű gyermekeket is – az önkifejezés és azonosulás esztétikai útjának elérését, segítve ezzel a személyes kreativitás kibontakozását és az egyéniség fejlődését

### **IV/2. A KÉPZÉS STRUKTÚRÁJA**

#### ***Tantárgyak***

##### *Főtantárgy:*

Népi játék (1–2. előképző évfolyamon)

Néptánc (1–6. alapfokú és a 7–10. továbbképző évfolyamon)

##### *Kötelező tantárgy:*

Folklórismeret (3–6. alapfokú évfolyamon)

Tánc történet (9–10. továbbképző évfolyamon)

##### *Kötelezően választható tantárgyak az összevont osztályokban:*

Folklórismeret

Tánc történet

##### *Választható tantárgyak:*

Népi játék (1–2. előképző évfolyamon)

Néptánc (1–6. alapfokú és a 7–10. továbbképző évfolyamon)

Táncjelírás–olvasás (9–10. továbbképző évfolyamon)



## Óraterv

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	1.	2.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
<b>Főtárgy</b>	2	2	3–4	3–4	3	3	3	3	3–4	3–4	3	3
<b>Kötelező tantárgy</b>					1	1	1	1			1	1
<b>Kötelezően választható tantárgy</b>			1	1					1	1		
<b>Választható tantárgy</b>	2	2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2
<b>Összes óra</b>	<b>2–4</b>	<b>2–4</b>	<b>4–6</b>	<b>4–6</b>	<b>4–6</b>	<b>4–6</b>	<b>4–6</b>	<b>4–6</b>	<b>4–6</b>	<b>4–6</b>	<b>4–6</b>	<b>4–6</b>

A fenti táblázat Összes óra rovatában az első számok az ajánlott heti minimális óraszámra, míg a második helyen szereplő számok a szakmai program optimális teljesítéséhez szükséges időre utalnak

**A képzés évfolyamainak száma:** 12 évfolyam (2+6+4 évfolyam). Az első számjegy az előképző, a második számjegy az alapfokú, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelenti

A tanszakok kötelezően előírt tantárgyai és azok óraszámai figyelembevételével mellett a tanuló más tanszak vagy művészeti ág képzésébe is bekapcsolódhat illetve azok tanítási óráin részt vehet. **A tanítási órák időtartama:** 45 perc, az iskola ennél hosszabb órákat is szervezhet (max. 90 perc).

### **IV/3. A NÉPTÁNCOKTATÁS ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI**

A néptánc tanszak célja a magyar néptánc és népi kultúra iránti érdeklődés kialakítása és elmélyítése, hagyományaink, kulturális örökségünk továbbéltetése, a mozgáskultúra megalapozása és fejlesztése, a tánc, mint a közösségteremtés és közösségformálás lehetséges eszközének értelmezése.

#### ***Kiemelt kompetenciák a néptánc területén***

##### *Szakmai kompetenciák*

- ❖ A táncos képességek – készségek – jártasságok kialakítása és fejlesztése
- ❖ A hagyományos népi játékmód ismerete
- ❖ Korszerű szemléletmód kialakítása a népi kultúra–népélet összefüggő rendszerének értelmezéséhez
- ❖ A tánc általánosan jellemző vonásainak ismerete és gyakorlati alkalmazása
- ❖ A zenéhez igazodó, alkalmazkodó táncos mozgás kialakítása
- ❖ Az improvizáció és a táncszerkesztés törvényszerűségeinek, szabályainak az életkori sajátosságoknak megfelelő ismerete és tudatos alkalmazása
- ❖ A térforma, stílusérzék és mozgásmemória fejlesztése, az alakzatok, formák gyakorlati alkalmazása
- ❖ A táncokhoz kapcsolódó énekek, zenei kísérek, jellemző viseletek, szokások és a társasági táncélet alkalmainak megismerése
- ❖ A színpad általános törvényszerűségeinek megismertetése

- ❖ Előadói táncos magatartás kialakítása az életkori sajátosságoknak megfelelően
- ❖ A színpadi táncművészet legfontosabb ágazatainak, korszakainak és művészeti alkotásainak megismerése

#### *Személyes kompetenciák*

- ❖ Az esztétikai érzék fejlesztése
- ❖ A rendszeres és következetes kitartó munkára nevelés
- ❖ Nyitottságra, valamint a múlt és a jelen értékeinek befogadására nevelés
- ❖ Folyamatos ismeretbővítésen keresztül a szintetikus látásmódra való nevelés
- ❖ A vizuális memória és a képzelőerő fejlesztése
- ❖ A kreativitás és a testi–lelki állóképesség fejlesztése
- ❖ A kommunikáció verbális és nonverbális módjainak alkalmazása

#### *Társas kompetenciák*

- ❖ A közösségi alkotás öröme, a közösségi kultúra értékei iránti fogékonyság kialakítása
- ❖ A másság elfogadásának képessége
- ❖ Az önálló döntéshozatal képessége
- ❖ Kezdeményezőkézség, egyéni feladat– és szerepvállalás
- ❖ A kapcsolatteremtő képesség fejlesztése
- ❖ A szabálytudat kialakítása
- ❖ A csoportnorma kialakítása
- ❖ A segítő életmódra nevelés s a szociális érzékenység fejlesztése
- ❖ A közösségi szemlélet kialakítása
- ❖ A környezet megóvásának fontossága
- ❖ Az egészséges életmód igénye

#### *Módszerkompetenciák*

- ❖ Az ismeretbefogadás képességének fejlesztése
- ❖ Az intelligens tudás megszerzésére irányuló igény kialakítása
- ❖ Az összefüggések megértésére, a következtetések levonására irányuló fejlesztések
- ❖ Az ismeretek alkalmazásának, újrafogalmazásának képessége
- ❖ A kreatív alkotói folyamatokban való részvétel igényének kialakítása
- ❖ A hatékony önálló tanulásra nevelés
- ❖ Az alkalmazott tudás kialakítása, a képzés során elsajátított ismeretek alkalmazása más környezetben is
- ❖ A tehetség azonosítása, tehetséggondozás, mentorálás, nyomon követés

### ***IV/4. A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA ÉS ZÁRÓVIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI***

#### ***A művészeti alapvizsgára és záróvizsgára bocsátás feltételei***

Művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte és a vizsgára jelentkezett Művészeti záróvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó továbbképző évfolyamát sikeresen elvégezte és a vizsgára jelentkezett

#### ***A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja***

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményeit, vizsgafeladatait – valamennyi vizsga tantárgy tekintetében – az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja figyelembevételével kell meghatározni

A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a követelmények alapján a vizsgát szervező intézmény állítja össze oly módon, hogy azokból mérhető és elbírálnakó legyen a tanuló felkészültsége és tudása

A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a vizsgabizottság elnöke hagyja jóvá

### ***Vizsga tantárgyak***

#### *Művészeti alapvizsga*

Néptánc

Folklórismeret

#### *Művészeti záróvizsga*

Néptánc

Tánc történet

### ***A művészeti alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés***

Mentesülhet az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos művészeti tanulmányi versenyen – egyéni versenyzőként, illetve párban – helyezést ért el

### ***A művészeti alapvizsga és záróvizsga minősítése***

A tanuló teljesítményét a művészeti alapvizsgán és a záróvizsgán vizsga tantárgyanként külön-külön osztályzattal kell minősíteni

A művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga eredményét a vizsga tantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja (ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a végső eredmény meghatározásában a gyakorlati tantárgyból kapott osztályzat a döntő).

Amennyiben az intézmény előrehozott művészeti alapvizsgát vagy záróvizsgát szervez, úgy annak eredményét a tanuló kérésére a művészeti alapvizsgán és záróvizsgán figyelembe kell venni

Eredményes művészeti alapvizsgát, illetve záróvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsga tantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette

Sikertelen a művészeti alapvizsga, illetve a záróvizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott

Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette

## IV/5. TANANYAG

### NÉPI JÁTÉK

A képzés elemi szinten járuljon hozzá a tanuló szocializációs, kommunikációs készségeinek, kezdeményező készségeinek, kulturális tudatosságának, általános műveltségének fejlesztéséhez. Elsődleges feladat az önfelelt játék megvalósítása, a játékszabály megismerése, a játéköröm megélése

#### Előkészítő évfolyamok

##### 1. évfolyam (E1)

### NÉPI JÁTÉK

#### *Fejlesztési feladatok*

- ❖ Alapvető mozdulattípusok fejlesztése a játéktevékenység során
- ❖ A ritmus – tér – térforma fogalmainak kialakítása
- ❖ Az ugrás és forgás technikai előkészítése
- ❖ A tanuló mozgáskészségeinek, önfegyelmének, kommunikációs képességeinek, éneklési készségeinek, játékbátorságának, szabálytudatának fejlesztése
- ❖ A közösségi érzés, a közösséghez tartozás tudatos kialakítása
- ❖ A verbális és nonverbális kommunikáció szinkronjának elősegítése
- ❖ A szocializációs folyamatok fejlesztése

#### *Tananyag*

- ❖ A játékműveltség felmérése
- ❖ A népi játékokhoz szükséges mozgások, ritmusok, terek, térformák megismertetése
- ❖ Az alapvető mozdulattípusok
- ❖ Játéktípusok (sport–küzdő karakterű népi játékok, énekes–táncos gyermekjátékok)
- ❖ Népi mondókák, kiszámolók, szövegek, dallamok
- ❖ Alapvető zenei ismeretek (egyenletes lüktetés, zenéhez való igazodás, negyedes és nyolcados lüktetés, dallamegységek, a gyermekdalok hangkészlete, ritmusgyakorlatok)
- ❖ Irányok, alakzatok (előre–hátra, jobbra–balra, lent–fönt, sor, kör, oszlop, félkör, csigavonal, szórt forma, térkitöltés, térváltás, egyén és csoport viszonya az alakzatokban)
- ❖ Játékfűzések - *Rábaközi*, elsősorban *kapuvári és környékbeli* néphagyományban fellelhető népi gyermekjátékokból (ölbéli gyermekjátékok, kiolvasók, fogócskák, zálogos játékok, párválasztó és fogyó-gyarapodó játékok)

#### *Követelmények*

- ❖ *A tanuló ismerje a népi játékok cselekményét, szövegét és dallamait, játékfűzéseket*
- ❖ *A tanuló legyen képes az együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, a szabályok betartására, a fizikai kontaktus kialakítására, a társas együttlétre, a társak előtti kommunikációra, a párválasztásra, a szerepvállalásra, a játéktevékenységre*

#### *Számonkérés formája*

- ❖ A tanulók félévi és év végi vizsgán (bemutatón, nyílt órán, stb.) adnak számot tudásukról. A vizsgák anyagát a szaktanár állítja össze.
- ❖ A bemutatás csoportosan történik – szükség szerint tanári segédlettel. A minősítésre, osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot. A vizsgabizottság szótöbbséggel dönt.
- ❖ Az értékelés **szöveges értékeléssel** történik:
  - Kiválóan megfelelt

- Jól megfelelt
- Megfelelt
- Nem felelt meg

## 2. évfolyam (E2)

### NÉPI JÁTÉK

#### *Fejlesztési feladatok*

- ❖ A mozgáskészség, alapvető kombinációs képesség fejlesztése a mozgás- és játéktevékenység során
- ❖ A ritmus – tér – térforma fogalmainak alkalmazása a gyakorlatban
- ❖ Az ugrás és forgástechnika fejlesztése
- ❖ A játékműveltség, játékbátorság, szabálytudat, önfegyelem és kezdeményezőképeség fejlesztése
- ❖ A kommunikációs és éneklési képesség fejlesztése, a verbális és nonverbális kommunikáció szinkronjának kialakítása
- ❖ A kreatív játékos tevékenység valamint a mozgásos és verbális önkifejezés ösztönzése, a közösségépítés megvalósítása, a szocializációs folyamatok fejlesztése

#### *Tananyag*

- ❖ Az alapvető mozdulattípusok variációs lehetőségeinek valamint az ugrás típusainak megismertetése
- ❖ Az improvizációs tevékenység előkészítése, a játékismeret bővítése
- ❖ Játéktípusok (sport–küzdő karakterű népi játékok, énekes táncos gyermekjátékok)
- ❖ Népi mondókák, kiszámolók, szövegek, dallamok
- ❖ Alapvető zenei ismeretek (egyenletes lüktetés, zenéhez való igazodás, negyedes és nyolcados lüktetés, dallamegységek, a gyermekdalok hangkészlete, ritmusgyakorlatok)
- ❖ Irányok, alakzatok (előre–hátra, jobbra–balra, lent–fönt, sor, kör, oszlop, félkör, csigavonal, szórt forma, térkitöltés, térváltás, egyén és csoport viszonya az alakzatokban)
- ❖ Játékfűzések - *Rábaközi*, elsősorban *kapuvári és környékbeli* néphagyományban fellelhető népi gyermekjátékokból (ölbéli gyermekjátékok, kiolvasók, fogócskák, zálogos játékok, párválasztó és fogyó-gyarapodó játékok)

#### *Követelmények*

- ❖ *A tanuló ismerje a népi játékok cselekményét, szövegét és dallamait, a játékfűzéseket*
- ❖ *A tanuló legyen képes az együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, a szabályok betartására, a fizikai kontaktus kialakítására, a társas együttlétre, a társak előtti kommunikációra, a párválasztásra, a szerepvállalásra és a játéktevékenységre a variációk során is*

#### *Számonkérés formája*

- ❖ A tanulók félévi és év végi vizsgán (bemutatón, nyílt órán, stb.) adnak számot tudásukról. A vizsgák anyagát a szaktanár állítja össze.
- ❖ A bemutatás csoportosan történik – szükség szerint tanári segédlettel. A minősítésre, osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot. A vizsgabizottság szótöbbséggel dönt.
- ❖ Az értékelés **szöveges értékeléssel** történik:
  - Kiválóan megfelelt
  - Jól megfelelt
  - Megfelelt
  - Nem felelt meg

***A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz***

- ❖ 1 db tábla vagy flipchart
- ❖ 1 db történelmi Magyarország térkép vagy néprajzi térkép
- ❖ Hangzóanyag lejátszására alkalmas lejátszó/erősítő, hangfal
- ❖ Videó– vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor
- ❖ A tananyaghoz kapcsolódó könyvek, kiadványok
- ❖ Néprajzi kézikönyvek, lexikonok, videó és/vagy DVD filmek
- ❖ A tanulólétszámnak megfelelő, a tanévzáró bemutatókhoz szükséges, megfelelő népviseletek, lábbelik

***A helyi tanterv kiegészítéséhez szükséges szakirodalom***

- ❖ Magyar Népzene Tára
- ❖ Kiss Áron: Gyermekjátékok gyűjteménye
- ❖ Barsi Ernő: Daloló Rábaköz I-II-III
- ❖ Sárközi Rudolf: Üzentem a kapuvári bírónak
- ❖ Lázár Katalin: Gyertek, gyertek játszani – Dunántúl

## NÉPTÁNC

A néptáncoktatás tantervi programja lehetővé teszi a tanulók kompetenciaalapú fejlesztését. Hozzájárul, hogy a tanulók személyisége nyitottá váljon a közösségi alkotó tevékenységek és művészetek iránt, fejleszti a kapcsolatépítést az emberekkel, az időgazdálkodást, fejleszti a tanulók megérző képességét, intuícióját, kreativitásukat, improvizációs képességüket, készségüket. Fejleszti a tanulók szocializációs, kommunikációs készségét, kezdeményező készségét, kulturális tudatosságát, általános műveltségét. Lehetőséget nyújt a tanulók mozgásműveltségének, mozgáskultúrájának sokoldalú fejlesztésére, fizikai állóképességük, ügyességük, cselekvő biztonságuk, ritmusérzékük, hallásuk, tér- és formaérzékenységük fejlesztésére, gazdagítására. Figyelembe veszi az egyéni adottságokat, az életkorra jellemző fizikai és szellemi sajátosságokat. Alkalmazkodik a helyi igényekhez és hagyományokhoz. Rugalmassága révén hozzájárul a speciális képzési rendszerekben, összevont osztályokban történő oktatás megvalósításához, lehetőséget teremt a különböző életkorban a képzésbe bekapcsolódó tanulók számára az életkornak megfelelő szintű képzés megvalósítására. Célja, hogy felkészítse és irányítsa a tehetséges tanulókat a táncművészeti pályára illetve az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra. A múlt és a jelen hagyományainak és táncművészeti értékeinek megismertetésével, megszerettetésével lehetőséget teremt a tanulók számára az életkoruknak megfelelő táncművészeti kultúra, műveltség megszerzésére

### **Alapfokú évfolyamok 1. évfolyam (A1)**

## NÉPTÁNC

### *Fejlesztési feladatok*

- ❖ A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
- ❖ Az ugrástechnikák fejlesztése, a népi játék–ismeret bővítése, az alapvető táncos alakzatok fogalmi rendszerének kialakítása és alkalmazása
- ❖ A ritmus – tér – térforma fogalmainak alkalmazása a gyakorlatban
- ❖ A játék központi szerepének megtartása
- ❖ Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése
- ❖ A játékbátorság, a kezdeményezőkézség, az improvizációs készség, a ritmuskészség és a mozgáskoordináció fejlesztése
- ❖ Az éneklési kedv, a társak előtti kommunikáció ösztönzése, közösségfejlesztés, a helyi szokások és normák kialakítása

### *Tananyag*

*Táncelőkészítő gimnasztika:* járás lábujjhegyen, sarkon, külső és belső láb élen, futások különböző kartartással, lábemeléssel, törzs-, kar-, fej gyakorlatok.

*Tánctechnika:* alapvető mozdulattípusok, támasztékszerkezet, súlyváltások, ugrástípusok, térdhasználat, térben való eligazodás, térkitöltő játékok

*Énekes–táncos népi gyermekjátékok:* (szerepjátékok, párválasztó játékok) a páros tánc előkészítése

### *Táncgyakorlat:*

- ❖ Az ugrós és a csárdás tanítását előkészítő táncos mozdulatok megismertetése
- ❖ Ugrós táncok előkészítése csoportos formában
- ❖ Csárdás motívumok (egylépéses, kétlépéses, tovahaladó) csoportos formában

- ❖ Eszközhasználat előkészítése (babzsák, karika, ugrálókötél, bot, üveg)
- ❖ Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánc típus anyaga: *dunai dialektus ugrós anyagából választott (elsősorban rábaközi dúsz)*

*Koreográfia:* népi gyermekjáték vagy népi gyermekjáték és tánc

*Zenei ismeretek:* dudaritmus, kanásztánc ritmus, ritmusgyakorlatok, strófa, 2/4-es lüktetés

*Népi ének:* a választott táncanyaghoz kapcsolódó népdalok, gyermekjáték dallamok

*Viseletek:* jellemző viseletdarabok, azok elnevezései

*Hagyományörzés:* **Rábaköz** gyermekjátékai és táncai

### **Követelmények**

- ❖ *A tanuló ismerje* a népi játékok cselekményét, szövegét és dallamait, a játékfűzéseket és játékszabályokat, az ugrós és a csárdás technikai elemeit, a tánc közbeni eszközhasználatot
- ❖ *A tanuló legyen képes* a játéktevékenységre, együttműködésre, feladatvállalásra, a tánctechnikai elemek alkalmazására, improvizációra, a rövid táncetűd folyamatainak felidőzésére, koreográfia bemutatására, a ritmikai gyakorlatok megvalósítására

### **Számonkérés formája alacsony 1-6. évfolyamokon**

- ❖ A tanulók félévi (bemutatón, nyílt órán) és év végi vizsgán (színpadi bemutatón) adnak számot tudásukról. A vizsgák anyagát a szaktanár állítja össze.
- ❖ A bemutatás csoportosan történik. A minősítésre, osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot. A vizsgabizottság szótöbbséggel dönt.

## **2. évfolyam (A2)**

### **NÉPTÁNC**

#### ***Fejlesztési feladatok***

- ❖ A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
- ❖ Az ugrások különbözőségeinek, hasonlóságainak összevetése
- ❖ A fizikai kontaktus megteremtésének elősegítése
- ❖ A csárdás mozgáselemeinek előkészítése
- ❖ A zenei lüktetésrendhez történő igazodás hangsúlyainak felfedezése, alkalmazása
- ❖ Ritmus – tér – térforma fogalmainak alkalmazása a gyakorlatban
- ❖ A játékbátorság, a kezdeményezőkézség, az improvizációs készség, a ritmusérzék, a hallás, a ruganyosság, a térdhasználat, a kapcsolatteremtő képesség és az eszközhasználat fejlesztése
- ❖ Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése
- ❖ Az éneklési kedv, a társak előtti kommunikáció ösztönzése, közösségfejlesztés, a helyi szokások és normák kialakítása

#### ***Tananyag***

*Táncelőkészítő gimnasztika:* az eddig tanultak ismétlése, kombinációja



*Tánctechnika:* alapvető mozdulattípusok, támasztékszerkezet, súlyváltások, ugrástípusok, térdhasználat, térben való eligazodás, dinamikai gyakorlatok, pozíciók, körtartás, körív mentén haladás (séta, járás, futás, ridázás) lenthangsúly – fenthangsúly gyakorlatok, összekapaszkodási módok, eszközhasználat, csapások, gesztusok

*Énekes–táncos népi gyermekjátékok:* a játékméret bővítése, a játék központi szerepének megtartása, (szerepjátékok, párválasztó játékok) kör és páros tánc előkészítése

*Táncgyakorlat:*

- ❖ Az ugrástechnikáknak, a súlyvétel lehetőségeinek, az ugrós táncelemeknek és az összekapaszkodási módoknak a megismertetése
- ❖ A Dunai táncdialektus ugrós táncai közül választott (***elsősorban Rábaköz vagy Vas vármegye vagy Somogy vagy Kalocsa vidéke***), az adott osztály tanmenetében meghatározott táncanyag (csoportos, páros)
- ❖ A Dunai táncdialektus eszközös táncai (***kanásztánc, seprűtánc, köcsögözés, sudridom***) közül az adott osztály tanmenetében meghatározott táncanyag bevezetése (szóló)
- ❖ Csárdás motívumok (egylépéses, kétlépéses) páros formában
- ❖ Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánc típus anyaga: ***dunai dialektus ugrós és eszközös táncai közül választott***

*Koreográfia:* népi gyermekjáték és tánc és/vagy ugrós–eszközös táncok

*Zenei ismeretek:* dudaritmus, kanásztánc ritmus, ritmusgyakorlatok, strófa, a duda, a hosszúfurulya

*Népi ének:* a Dunai táncdialektusból (***elsősorban Rábaköz vagy Vas vármegye vagy Somogy vagy Kalocsa vidéke***) választott tánchoz kapcsolódó népdalok, gyermekjáték dallamok

*Táncfolklorisztika:* az ugrós tánc típus fogalma, formai lehetőségei, összekapaszkodási módok, a tánc típus főbb jellemzői

*Viseletek:* jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok

*Hagyományörzés:* ***Rábaköz*** gyermekjátékai és táncai

***Követelmények***

- ❖ *A tanuló ismerje* a tanult táncanyagot, az énekes táncos gyermekjátékok cselekményét, szövegét és dallamát, a tánc közbeni eszközhasználatot
- ❖ *A tanuló legyen képes a* közösségen belüli aktív tevékenységre, a tanult táncanyag újraalkotására, improvizációra, a tanult koreográfia bemutatására, a ritmikai gyakorlatok megvalósítására, a tanórákon megfelelő fizikai és szellemi erőnléttel való részvételre

### 3. évfolyam (A3)

## **NÉPTÁNC**

***Fejlesztési feladatok***

- ❖ A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
- ❖ A ritmus – tér – térforma fogalmainak alkalmazása a gyakorlatban
- ❖ Az ritmikai, plasztikai, dinamikai fogalmak kialakítása az életkori sajátosságoknak megfelelően

- ❖ Az ugrós tánc ritmikai, plasztikai, dinamikai lehetőségeinek, a táncszerkesztés elveinek és a táncok elnevezésének megismertetése az adott tájegység illetve funkció szerint
- ❖ A gesztusmozdulat fogalmának kialakítása
- ❖ Az eszközhasználat lehetőségeinek bővítése
- ❖ A táncalkalmak megismerése, a viselkedésmódok, illemszabályok, a megfelelő táncos magatartás elsajátítása
- ❖ A zenei lökötésrendhez történő igazodás hangsúlyainak tudatosítása
- ❖ Az improvizációs készség, az előadói készség, a ritmusérzék, a mozgáskoordináció, a mozgásemlekezet, a fizikai állóképesség fejlesztése
- ❖ A közösséghez tartozás, kötődés erősítése, a máságot elfogadó attitűd valamint a nemi identitás erősítése
- ❖ Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése

### **Tananyag**

#### *Táncelőkészítő gimnasztika*

*Tánctechnika:* alapvető mozdulattípusok, támasztékszerkezet, súlyváltások, ugrástípusok, térdhasználat, térben való eligazodás, dinamikai gyakorlatok, pozíciók, körtartás, körív mentén haladás (séta, járás, futás, ridázás) lenghangsúly–fenghangsúly gyakorlatok, összekapaszkodási módok, tartás–ellentartás gyakorlatai, tempóváltások, páros fogás, kargesztusok, térirányok gyakorlatai, csapások, gesztusok

*Énekes–táncos népi gyermekjátékok:* a játékismeret bővítése, a játék központi szerepének megtartása (szerepjátékok, párválasztó játékok) a kör– és páros táncok előkészítése

#### *Táncgyakorlat:*

- ❖ A Dunai táncdialektus ugrós–eszközös táncai közül választott tánc elmélyítése, a tananyag bővítése (***Rábaköz vagy Vas vármegye vagy Somogy vagy Kalocsa vidéke***)
- ❖ A Tiszai táncdialektus csárdásai közül választott tánc bevezetése (***Felső-Tisza vidék vagy Dél-alföld***)
- ❖ A verbunk előkészítése, a választott verbunk és csárdás elemeinek, a jellegzetes összekapaszkodási módoknak a megismerése
- ❖ Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánc típus anyaga: ***dunai dialektus ugrós és eszközös táncai közül választott vagy a tiszai dialektus csárdásai közül választott***

*Koreográfia:* az ugrós–eszközös vagy a csárdás táncanyagából

*Zenei ismeretek:* dudaritmus, kanásztánc ritmus, ritmusgyakorlatok, strófa, a hangszerek funkciója, játékmódja, jellegzetes hangszer együttesek.

*Népi ének:* a választott táncához kapcsolódó népdalok, gyermekjáték dallamok

*Táncfolklorisztika:* az ugrós tánc fejlődése, formái, a csárdás jellemző vonásai, a tánc típus meghatározása, táncalkalmak, a táncos magatartás jellemzői, tánckezdő szokások, a táncok földrajzi, történelmi háttere

*Viseletek:* jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései

*Hagyományőrzés:* ***Rábaköz*** és ***Szigetköz*** gyermekjátékai és táncai

### ***Követelmények***

- ❖ *A tanuló ismerje* a választott ugrós, verbunk és csárdás elemeit, a tanult népdalok szövegét, dallamát, a tanult hangszereket, a tanult táncok földrajzi elhelyezkedését
- ❖ *A tanuló legyen képes az* ugrós és eszközös ugrós valamint csárdás elemekből csoportosan és párban történő improvizációra, a tánc típus fogalmának meghatározására, a tájegységek, falvak földrajzi meghatározására

## **FOLKLÓRISMERET**

A konkrét népszokások megismertetésén keresztül a tanulók előtt fel kell tárnunk a néphagyomány ünnepi rítusainak formai és tartalmi összetevőit, megjelenését. Világítsunk rá a hagyomány folyamatosan változó természetére, egykori történeti rétegeire, eredetére. Tegye élményszerűvé a jeles napok és ünnepi szokások megismerését. Aktualizálja az emberi élet fordulóihoz fűződő hagyományokat, szokásokat. A gyermekjátékok és táncok táji és történeti megismertetésével a gyakorlati képzésben elsajátított ismeretek rendszerezéséhez nyújtson segítséget.

### ***Fejlesztési feladatok***

- ❖ A játék- és táncalkalmak szerepének megismertetése a faluközösség és az egyén életén keresztül, a kommunikációs képesség, verbális kommunikáció, szocializációs készség, közösségérzet, a tér- és időbeli tájékozódás fejlesztése
- ❖ A tananyaghoz kapcsolódóan más művészeti ágak alkotásaira való figyelemfelkeltés

### ***Tananyag***

A gyermekkorhoz kapcsolódó szokások, hiedelmek, jeles napok és ünnepi szokások megismertetése

#### *Gyerekszületés, gyermekkor*

- ❖ Jóló praktikák a gyermek születése előtt
- ❖ Komatál hagyománya
- ❖ Keresztelő
- ❖ A gyermek befogadása, helye a családban és a falu társadalmában
- ❖ Az anya avatása
- ❖ Munkára nevelés, gyermekmunka

#### *A gyermekek játékkalmai és táncalkalmai*

- ❖ A munkavégzéshez kötődő játékkalmaid /libalegeltetés, kalákamunkák/
- ❖ A játszó helyszíne, időpontja, a falu társadalmi életében betöltött szerepe
- ❖ A tánc tanulása
- ❖ Gyermeklakodalmak (a felnőttek világának – szokások, táncok, zenei kultúra – tanulása)
- ❖ A gyermekek táncalkalmai (kukoricabál, pulyabál, aprók tánca, serketánc)

#### *Az évkör ünnepi gyermekszemmel*

- ❖ Szent Miklós napja
- ❖ Jézus születésének története
- ❖ Óévbúcsúztató és évkezdő szokások
- ❖ Szent Balázs napja, Balázsjárás
- ❖ Szent Gergely napja, Gergelyjárás
- ❖ Húsvét vasárnapjának és hétfőjének szokásai
- ❖ Pünkösdi királynéjárás

### ***Követelmények***

- ❖ *A tanuló ismerje az év során* tanult jeles napok elhelyezkedését a naptárban, a gyermekkor

- jeles eseményeit, játék– és táncalkalmait
- ❖ *A tanuló legyen képes az együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, a szabályok betartására, a társak előtti kommunikációra, a tanult ismeretek megfogalmazására*

#### ***A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz***

- ❖ 1 db tábla vagy flipchart
- ❖ 1 db történelmi Magyarország térkép vagy néprajzi térkép
- ❖ Videó vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor
- ❖ A tananyaghoz kapcsolódó könyvek, kiadványok
- ❖ Néprajzi kézikönyvek, lexikonok
- ❖ Néprajzi videó és/vagy DVD filmek

### **4. évfolyam (A4)**

## **NÉPTÁNC**

#### ***Fejlesztési feladatok***

- ❖ A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
- ❖ A körtáncok technikai előkészítése
- ❖ A táncszerkesztés elveinek, az összekapaszkodási módok variációs lehetőségeinek megismertetése, a táncos partnerkapcsolat kialakítása
- ❖ A táncalkalmak megismerése, a viselkedésmódok, illemszabályok, a megfelelő táncos magatartás elsajátítása
- ❖ A zenei lökötésrendhez történő igazodás hangsúlyainak tudatosítása
- ❖ Az improvizációs készség, az előadói készség, a ritmusérzék, a mozgáskoordináció, a mozgásemlékezet, a fizikai állóképesség fejlesztése
- ❖ A közösséghez tartozás, kötődés erősítése, a másságot elfogadó attitűd valamint a férfi és női szerepből adódó viselkedésmódok szerint a nemi identitás erősítése
- ❖ Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése

#### ***Tananyag***

##### ***Táncelőkészítő gimnasztika***

***Tánctechnika:*** alapvető mozdulattípusok, támasztékszerkezet, súlyváltások, ugrástípusok, forgások, térdhasználat, térben való eligazodás, térkitöltő játékok, dinamikai gyakorlatok, pozíciók, körtartás, körív mentén haladás, lenghangsúly–fenthangsúly gyakorlatok, összekapaszkodási módok, tartás–ellentartás gyakorlatai, tempóváltások, páros forgás, térirányok, forgások, csapások, gesztusok (kar, láb)

##### ***Táncgyakorlat:***

- ❖ A Dunai táncdialektus ugrós–eszközös táncai közül választott tánc elmélyítése (***Rábaköz vagy Vas vármegye vagy Somogy vagy Kalocsa vidéke***)
- ❖ A Tiszai táncdialektus csárdásai közül választott tánc ismeretének bővítése, ritmikai, plasztikai, dinamikai lehetőségeinek megismertetése (***Felső-Tisza vidék vagy Dél-alföld***)
- ❖ A Tiszai táncdialektus verbunkjai közül választott tánc bevezetése
- ❖ Ismerkedés a Déli körtánc dialektussal (***Somogyi karikázó***)
- ❖ Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánc típus anyaga: ***dunai dialektus ugrós-eszközös táncai közül választott vagy a tiszai dialektus csárdásai vagy verbunkjai közül választott***

*Koreográfia:* az ugrós–eszközös vagy a csárdás táncanyagából

*Zenei ismeretek:* a Tiszai dialektus jellegzetes hangszerei (cimbalom, klarinét, tekerő) parasztbanda, cigánybanda, a hangszerek funkciói, játékmódja, 4/4–es lüktetés, nyújtott ritmus, éles ritmus

*Népi ének:* a választott csárdásokhoz és karikázókhoz kapcsolódó népdalok, gyermekjáték dallamok

*Táncfolklorisztika:* a csárdás fejlődése, formái, jellemző vonásai, a tánc típus meghatározása, táncalkalmak, a táncos magatartás jellemzői, tánckezdő szokások, a táncok földrajzi, történelmi háttere

*Viseletek:* jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései

*Hagyományőrzés:* **Rábaköz** és **Szigetköz** táncai, beleértve az ott élő nemzetiségek táncagyományát is

### **Követelmények**

- ❖ *A tanuló ismerje* a választott ugróst, verbunkot és csárdást, a tanult népdalok szövegét, dallamát, a tanult hangszerek jellemzőit, a tanult táncok földrajzi elhelyezkedését
- ❖ *A tanuló legyen képes* a tánc típus fogalmának meghatározására, a tanult táncok földrajzi elhelyezésére, az elsajátított táncokból történő improvizálásra

## **FOLKLÓRISMERET**

### ***Fejlesztési feladatok***

- ❖ A kommunikációs képesség, a verbális kommunikáció, a szocializációs készség, a közösségérzet és a tér– és időbeli tájékozódás fejlesztése
- ❖ A tananyaghoz kapcsolódóan más művészeti ágak alkotásaira való figyelemfelkeltés

### ***Tananyag***

- ❖ A tanuló előző évben megszerzett ismereteinek elmélyítése, bővítése
- ❖ A legényélethez, leányélethez, párválasztáshoz, lakodalomhoz kapcsolódó szokások, hiedelmek, rituális cselekmények, jeles napok és ünnepi szokások megismertetése
- ❖ A táncalkalmak jelentőségének megismertetése a párválasztás során

### ***Legényélet, leányélet, párválasztás, lakodalom***

- ❖ Munkavégzés a serdülő korban
- ❖ Legényavatás, leányavatás – **Kapuvári Legénycéh**
- ❖ Udvarlási szokások, szerelmi élet, és azok színterei
- ❖ Szokásjogok a paraszti társadalomban
- ❖ Leánynéző, háztűznéző, hozomány
- ❖ Leánykérés, eljegyzés, jegyajándék
- ❖ Lakodalmi előkészületek
- ❖ Lakodalmi tisztségviselők, feladatok
- ❖ Lakodalmi szokások, rítusok

### ***Legények és lányok játék– és táncalkalmai***

- ❖ A fonó helyszíne, szerepe a párválasztásban, társas kapcsolatokban
- ❖ Fonójátékok, tánc a fonóban (hangszerek, tánckíséret)
- ❖ Böjti időszak (tavaszköszöntő játékok és a böjti karikázó)

- ❖ Bálok időpontja, helyszíne, bálrendezés

#### *Lányok és legények szerepe a kalendáris szokásokban*

- ❖ Luca kettős alakja
- ❖ Betlehemezés
- ❖ Farsangi szokások – **Mihályi Bohócjárás**
- ❖ A nagyhét eseményei
- ❖ A húsvéti tojás jelentése és díszítésének különböző technikái
- ❖ Pünkösdi királyválasztás
- ❖ Májusfaállítás
- ❖ Nyári napforduló szerepe, Szent Iván napi szokások

#### **Követelmények**

- ❖ *A tanuló ismerje* az év során tanult jeles napok elhelyezkedését a naptárban, a leányélet, legényélet jeles eseményeit, táncalkalmait, a párválasztás szokásait, a lakodalom menetének, szereplőit
- ❖ *A tanuló legyen képes* az együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, szabályok betartására, a társak előtti kommunikációra, a tanult ismeretek megfogalmazására

### **5. évfolyam (A5)**

#### **NÉPTÁNC**

##### ***Fejlesztési feladatok***

- ❖ A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
- ❖ Összefoglaló és rendszerező gondolkodás ösztönzése, összefüggések feltárása a tanult táncdialektus ismeretanyagán keresztül
- ❖ A mozgás közbeni éneklési készség fejlesztése
- ❖ A legényes és a forgós–forgatós táncok előkészítése
- ❖ A táncrend fogalmának kialakítása
- ❖ A táncszerkesztés elveinek, az összekapaszkodási módok variációs lehetőségeinek megismertetése, a táncos partnerkapcsolat kialakítása
- ❖ A táncalkalmak megismerése, a viselkedésmódok, illemszabályok, a megfelelő táncos magatartás elsajátítása
- ❖ A zenei lüktetésrendhez történő igazodás hangsúlyainak tudatosítása
- ❖ A zenei kíséretmódok és a tánc összefüggéseinek feltárása
- ❖ Az improvizációs készség, az előadói készség, a ritmusérzék, a mozgáskoordináció, a mozgásemlékezet, a fizikai állóképesség, a dinamikai és stílusérzék fejlesztése
- ❖ A közösséghez tartozás, kötődés erősítése, a másságot elfogadó attitűd valamint a férfi és női szerepből adódó viselkedésmódok szerinti táncformálás, a nemi identitás erősítése
- ❖ Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése

##### ***Tananyag***

##### ***Táncelőkészítő gimnasztika***

**Tánctechnika:** alapvető mozdulattípusok, támasztékszerkezet, súlyváltások, ugrástípusok, forgások, térdhasználat, térben való eligazodás, térkitöltő játékok, dinamikai gyakorlatok, pozíciók, körtartás, körív mentén haladás, lenthangsúly–fenthangsúly gyakorlatok, összekapaszkodási módok, tartás–ellentartás gyakorlatai, tempóváltások, páros forgás, térirányok, csapások gesztusok (kar, láb)

### *Táncgyakorlat:*

- ❖ A legényes és a forgós–forgatós táncok előkészítése
- ❖ A Dunai–dialektus csárdásai közül az adott osztály tanmenetében választott tánc bevezetése (***Rábaköz vagy Vas vármegye vagy Somogy vagy Kalocsa vidéke***)
- ❖ A Tiszai dialektus verbunkjai közül választott tánc ismeretének bővítése (***Felső-Tisza vidék vagy Dél-alföld***)
- ❖ A Dunai dialektus verbunkjai közül az adott osztály tanmenetében választott tánc bevezetése (***Rábaközi körverbunkok***)
- ❖ A Déli körtánc dialektus ismereteinek bővítése és az Északi körtánc dialektus bevezetése (***Somogyi vagy Sárközi és Palóc karikázó***)
- ❖ Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánc típus anyaga: ***dunai dialektus csárdás és körverbunk táncai közül választott vagy a tiszai dialektus verbunkjai közül választott / déli körtánc dialektusból választott***

*Koreográfia:* az ismert táncanyagból

*Zenei ismeretek:* a választott karikázó énekes dallamai és azok jellemzői, sajátosságai, a periódus fogalma, a szinkópa ritmus

*Népi ének:* a tanult csárdásokhoz és körtáncokhoz kötődő dalok

*Táncfolklorisztika:* a verbunk fejlődése, formái, jellemző vonásai, a tánc típus meghatározása, táncalkalmak, táncos magatartás

*Viseletek:* jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései

*Hagyományörzés:* ***Rábaköz*** és ***Szigetköz*** táncai, beleértve az ott élő nemzetiségek tánc hagyományát is

### ***Követelmények***

- ❖ *A tanuló ismerje* a tánc típus, táncrend fogalmát, a Dunai táncdialektus választott táncait, a tanult koreográfiákat, a népdalok szövegét, dallamát, a hangszereket, a tanult táncok földrajzi elhelyezkedését, a jellegzetes falvakat
- ❖ *A tanuló legyen képes* a tánc típus fogalmának meghatározására, a tanult táncok földrajzi elhelyezésére, az elsajátított táncokból történő improvizálásra

## **FOLKLÓRISMERET**

### ***Fejlesztési feladatok***

- ❖ A táncalkalmak szerepének változásai és a változások okainak feltárása
- ❖ A kommunikációs képesség, a verbális kommunikáció, a szocializációs készség, a közösségérzet valamint a tér- és időbeli tájékozódás fejlesztése
- ❖ A tananyaghoz kapcsolódóan más művészeti ágak alkotásaira való figyelemfelkeltés

### ***Tananyag***

A tanuló előző évben megszerzett ismereteinek elmélyítése, bővítése

A rituális cselekmények szerepe, a felnőtt- és öregkorhoz kapcsolódó szokások, hiedelmek, a jeles napok és ünnepi szokások megismertetése

### *Felnőttek, idősek és az elbúcsúztatás szokásai*

- ❖ Paraszti munka, munkaszervezés
- ❖ Az idősek társadalmi szerepe a paraszti társadalomban
- ❖ Előjelek, jóslások, hiedelmek
- ❖ A haldoklóval, a halottal kapcsolatos szokások
- ❖ Virrasztás, temetés, siratás
- ❖ A halotti tor
- ❖ Fejfák, kereszték
- ❖ Mindenszentek napja
- ❖ Halottak napja, megemlékezés a halottakról

### *A házasok táncalkalmai*

- ❖ Táncalkalmak a családi eseményeken (keresztelő, lakodalom)
- ❖ Táncalkalmak a farsangban (házasok bálja, batyusbál)
- ❖ Asszonyok mulatságai (asszonyfarsang, lakodalmi kontyoló)
- ❖ Férfiak mulatságai (pincézés, tejbemérés)

### *Felnőttek az évkör ünnepein*

- ❖ Disznótorok ideje (alakoskodás, adománykérés)
- ❖ A regölés (időpontja, jelmezek, hangszerek, szereplők)
- ❖ Szent György napja
- ❖ Virágvasárnap
- ❖ A húsvéti ételek jelképrendszere
- ❖ Fehérvasárnap
- ❖ Aratás és a hozzá kapcsolódó szokások
- ❖ Szent István napja, új kenyér ünnepe
- ❖ Szüret, szüreti felvonulások, alakoskodás
- ❖ Szent Mihály napja
- ❖ Dömötör napja, Vendel napja

### ***Követelmények***

- ❖ *A tanuló ismerje* az év során tanult jeles napok elhelyezkedését a naptárban, a felnőtt- és időskor jeles eseményeit, szokásait, a különböző életkorokhoz kapcsolódó táncalkalmakat, azok szerepét
- ❖ *A tanuló legyen képes* az együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, a szabályok betartására, a társak előtti kommunikációra, a tanult ismeretek megfogalmazására

## **6. évfolyam (A6)**

### **NÉPTÁNC**

#### ***Fejlesztési feladatok***

- ❖ A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
- ❖ Az összefoglaló és rendszerező gondolkodás valamint a fogalmi gondolkodás ösztönzése és fejlesztése, az összefüggések feltárása az alapfokú évfolyamok ismeretanyagán keresztül
- ❖ Az improvizációs készség, az előadói készség, a ritmusérzék, a mozgáskoordináció, a mozgásemlékezet, a fizikai állóképesség, a stílusérzék, a dinamikai készség, a partnerkapcsolat fejlesztése
- ❖ A vizsgahelyzetre való felkészítés

#### ***Tananyag***



## *Táncelőkészítő gimnasztika*

*Tánctechnika:* alapvető mozdulattípusok, támasztékszerkezet, súlyváltások, ugrás típusok, forgások, térdhasználat, térben való eligazodás, térkitöltő játékok, dinamikai gyakorlatok, pozíciók, körtartás, körív mentén haladás, lenghangsúly–fenthangsúly gyakorlatok, összekapaszkodási módok, tartás–ellentartás gyakorlatai, tempóváltások, páros forgás, térirányok, forgások, csapások gesztusok (kar, láb)

### *Táncgyakorlat:*

- ❖ A legényes és a forgós–forgatós karakterű táncok előkészítése
- ❖ Az ugrós és eszközös ugrós táncok ismétlése, táncismeret bővítése
- ❖ A csárdások ismétlése, táncismeret bővítése
- ❖ A verbunkok ismétlése, táncismeret bővítése
- ❖ A körtáncok ismétlése, táncismeret bővítése
- ❖ Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánc típus anyaga: ***az előképző 1-2., és az alapfok 1-5. évfolyamán tanultak ismétlése, játék és táncismeret bővítése***
- ❖ ***gyakorlati felkészítés a művészeti alapvizsgára***

*Koreográfia:* az ismert táncanyagból

*Zenei ismeretek:* a tanult tájegységek jellegzetes népi hangszerei és zenei együttese, a *dűvő* és az *esztam* kíséret jellemzői, tánc típusok és kíséret módok

*Népi ének:* a tanult táncokhoz kötődő dalok ismétlése, bővítése

*Táncfolklorisztika:* az ismert táncok jellemző vonásai, a tánc típusok, táncalkalmak, táncos magatartás

*Viseletek:* jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései

*Hagyományörzés:* ***Rábaköz*** és ***Szigetköz*** táncai, beleértve az ott élő nemzetiségek tánc hagyományát is

### ***Követelmények***

- ❖ *A tanuló ismerje* az alapfokú évfolyamokon elsajátított táncokat, a tanult koreográfiákat, a tanult zenei, folklorisztikai, földrajzi jellemzőket
- ❖ *A tanuló legyen képes* a tanult ismeretek megfogalmazására, az önálló táncos megjelenítésre, improvizációra, a megfelelő táncos magatartás színpadi megjelenítésére, az alapfokú művészeti vizsga követelményeinek teljesítésére

## **FOLKLÓRISMERET**

### ***Fejlesztési feladatok***

- ❖ Az elméleti tananyag és az eddig tanult táncanyagok közötti összefüggések megfogalmazása
- ❖ A tananyagban meghatározott régi– és új stílusú táncrétegek jellemzőinek, a táncdialektusok elhelyezkedésének, földrajzi meghatározásának megismertetése
- ❖ A kommunikációs képesség, a verbális kommunikáció, a szocializációs készség, a közösségérzet valamint a tér– és időbeli tájékozódás fejlesztése

- ❖ A tananyaghoz kapcsolódóan más művészeti ágak alkotásaira való figyelemfelkeltés

## **Tananyag**

### Táncfolklorisztika

A régi táncréteg jellemzői (régí stílus)

#### *Körtáncok*

- ❖ Középkori táncagyomány, lánc- és körtáncok
- ❖ Énekes női körtáncok helye és szerepe a tánc kultúrában

#### *Eszközös pásztortáncok*

- ❖ Kanásztánc, pásztortánc
- ❖ Pásztorbotoló, cigánybotoló

#### *Ugrós–legényes tánc típus*

- ❖ Ugrós táncok (szóló, csoportos és páros formák, helyi sajátosságok)
- ❖ Erdélyi legényes táncok

#### *Küzdő karakterű páros táncok*

#### *Forgós–forgató páros táncok*

- ❖ Reneszánsz táncagyomány, forgós–forgató páros táncok
- ❖ Lassú tempójú páros táncok
- ❖ Mérsékelt és gyors tempójú páros táncok
- ❖ Az új táncréteg jellemzői
- ❖ A reformkor tánc kultúrája, a verbunk és csárdás kialakulása

Az új táncréteg jellemzői (új stílus)

#### *Verbunk*

- ❖ A szóló verbunk
- ❖ Szabályozott szerkezetű verbunkok

#### *Csárdás*

- ❖ A csárdás tagolódása (lassú és friss, valamint csendes, csárdás, ugrós)
- ❖ Körcsárdás, hármás csárdás

#### *A dialektusok meghatározása, elhelyezkedése, jellemzői*

- ❖ Dunai dialektus
- ❖ Tiszai dialektus
- ❖ Erdélyi dialektus

A tanult táncanyagok elhelyezése a nagy dialektusterületekben, térkép ismeret

#### *A körtánc dialektusok meghatározása, elhelyezkedése, jellemzői*

- ❖ Déli körtánc dialektus
- ❖ Északi körtánc dialektus
- ❖ Keleti körtánc dialektus

A tanult táncanyagok elhelyezése a nagy dialektusterületekben, térkép ismeret

## **Követelmények**

- ❖ *A tanuló ismerje* a régi és az új táncrétegbe tartozó tánc típusokat, a főbb jellemzőiket, a tanulmányok során megtanult táncok földrajzi elhelyezkedését, dialektusait
- ❖ *A tanuló legyen képes* az együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, a szabályok betartására, a társak előtti kommunikációra, a tanult ismeretek megfogalmazására

### **Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után**

#### **NÉPTÁNC**

##### *A tanuló ismerje*

- ❖ Az ugrások, ügyességi táncok, körtáncok, csárdások és a verbunkok táncanyagát a helyi tantervben meghatározott tájegységek szerint
- ❖ A tájegységek táncaihoz kötődő alapvető földrajzi, történelmi, zenei, táncfolklorisztikai ismeretek összefüggéseit
- ❖ A táncszerkesztés elveit, a jellemző összekapaszkodási módokat
- ❖ A tájegységre jellemző öltözködési, viselethordási szabályokat
- ❖ A ritmikai, plasztikai, dinamikai törvényszerűségeket és azok alkalmazását a gyakorlat során
- ❖ A színpadi törvényszerűségeket.
- ❖ A koreográfiák folyamatait, az alakzatok, térformák gyakorlati alkalmazását
- ❖ A táncalkalmaknak megfelelő magatartás- és viselkedésmódokat

##### *A tanuló legyen képes*

- ❖ Az egyéni és csoportos improvizációra, a testtudat fenntartására, az eszközhasználatra, a tudatos színpadi megjelenésre, a táncfolyamatok mozgásemlékezetére, a viseletek tánc közbeni használatára, viselésére, a táncos magatartás és partnerkapcsolat kialakítására
- ❖ A megszerzett ismeretekről beszélni
- ❖ A térben történő eligazodásra, a zenei lüktetésrendhez, zenei egységekhez való igazodásra, ismerje és a gyakorlatban is tudja alkalmazni az alakzatokat, térformákat
- ❖ A képzés során elsajátított ismeretek alkalmazására más környezetben is
- ❖ A környezet értékeinek megőrzésére, gyarapítására, a környezettudatos magatartásra
- ❖ A közösségi szerepvállalásra, önálló feladatvállalásra
- ❖ A másság elfogadására, a csoporthagyományok kialakításában való aktivitásra
- ❖ Olyan szokások, tevékenységek kialakítására, amelyek az egészséges életvitelt segítik elő

#### ***A művészeti alapvizsga követelményei***

##### *A vizsga részei*

A vizsga gyakorlati vizsgából áll

##### *A vizsga tantárgya és időtartama*

Néptánc

Csoportban 5–10 perc

Egyénekenként illetve párban: 2–3 perc

##### *A vizsga tartalma*

- ❖ **Koreográfia:** a szaktanár által meghatározott egy vagy két tanult koreográfia (koreográfia részlet, folyamat) csoportos bemutatása
- ❖ **Improvizáció:** A három táncdialektusból választott, a helyi tantervben szereplő tájegységek tanult táncából a nemének megfelelő szerepben kettő előadása kis csoportban (maximum 3 pár) illetve egyénekenként vagy párban. Az egyiket a vizsgázók, a másikat a vizsgáztatók választják – a két tánc ne legyen ugyanabból a dialektusból

#### *A vizsga értékelése*

- ❖ Csoportban: a koreográfia ismerete, együttműködés a partnerekkel, színpadi jelenlét
- ❖ Egyénileg: a tanult táncanyag tudatos alkalmazása az improvizáció során, a táncos mozgás és a zene illeszkedése, a partneri kapcsolat, páros viszony kialakítása

### **FOLKLÓRISMERET**

#### *A tanuló ismerje*

- ❖ A folklór, mint történeti hagyomány sajátosságait, az egyes jeles napok időpontját, a jeles napok vallási, hiedelmi funkcióját, magyarázó történetét
- ❖ A hagyományos paraszti élet jellegzetes fordulópontjait, a magyar paraszti világkép legfőbb elemeit, eredetüket, s a hozzájuk fűződő mondákat, a parasztság hiedelemvilága főbb szereplőit, funkcióit

#### *A tanuló legyen képes*

- ❖ A rítuscselekmények szövegeinek és tartalmának értelmezésére és használatára, a szakkifejezések, a megszerzett ismeretek alkalmazására, a tér-ideje összefüggéseinek felismerésére
- ❖ A paraszti társadalom erkölcsi és viselkedési normáinak megítélésére, értékeinek elfogadására
- ❖ Az önálló ismeretszerzésre, az elméleti ismeretek alkalmazására a mindennapi életben
- ❖ A magyar folklórhagyományokat a nemzettudat részeként értelmezni
- ❖ Az azonosságok és különbözőségek felismerésére a hazai és egyetemes folklórban

### **A művészeti alapvizsga követelményei**

#### *A vizsga részei*

A vizsga írásbeli vagy szóbeli vizsgarészből áll

#### *A vizsga tantárgya és időtartama*

Folklórismeret

Írásbeli: 30 perc

Szóbeli: 5 perc

#### *A vizsga tartalma*

- ❖ A vizsga anyaga a helyi tanterv alapján a szaktanár által összeállított folklórismereti témakörökből áll
- ❖ Az írásbeli vizsga feladatlapja különböző típusú, a tanultak felidézését, alkalmazását, értelmezését, valamint problémamegoldást, néhány mondatos értelmező választ igénylő feladatokat tartalmaz
- ❖ A szóbeli vizsgán a tanulók egy tétel kihúzása után önállóan számolnak be tudásukról

#### *Témakörök*

- ❖ Jeles napok
- ❖ Munkavégző ünnepek
- ❖ Az emberélet fordulói
- ❖ Táncdialektusok
- ❖ A régi és új táncréteg tánc típusai

#### *A vizsga értékelése*

### *Írásbeli vizsga*

- ❖ A feladatsort vagy a tesztet az intézmény pedagógusai javítókulcs szerint javítják és pontozzák
- ❖ Az osztályzatra a pontok alapján a szaktanár tesz javaslatot, amelyet a vizsga elnöke hagy jóvá

### *Szóbeli vizsga*

- ❖ A tanuló feleletének tartalmi és formai szempontok alapján történő értékelése
- ❖ Az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot, amelyet a vizsga elnöke hagy jóvá

## **7. évfolyam (T7)**

### **NÉPTÁNC**

#### ***Fejlesztési feladatok***

- ❖ A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
- ❖ Az egyensúlyviszonyok szerepének felismertetése, a tartás–ellentartás jelentőségének tudatosítása
- ❖ A forgás technikai megvalósítása a különböző lábfőrészekben
- ❖ Az erdélyi táncokra jellemző partnerkapcsolat kialakítása tánc típusonként
- ❖ A tánc tételek funkcióinak megismertetése, a megfelelő táncos magatartás kialakítása
- ❖ A tánc stílusok jellemző vonásainak megismertetése, a táncszók tánc közbeni alkalmazása, a táncok stílusos megjelenítésének elősegítése
- ❖ Az önálló táncszerkesztési gyakorlat, az improvizációs készség, az előadói készség, a ritmusérzék, a fizikai erőnlét fejlesztése
- ❖ A sajátos egyéni karakter kialakításának ösztönzése, a táncos elemek ritmikai, plasztikai, dinamikai különbségeinek megvalósítása
- ❖ A táncok újraalkotási igényének kialakítása a tanuló személyisége, habitusa, tánchoz való viszonyulása szerint
- ❖ A zene és tánc összefüggéseinek megfigyeltetése, az összefüggések megfogalmazása, rendszerezése
- ❖ Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése
- ❖ A táncos életmód igényének kialakítása, az életminőség javítása

#### ***Tananyag***

##### *Táncelőkészítő gimnasztika*

*Tánctechnika:* magasabb nehézségi fokú, összetett mozdulattípusok kialakítása és fejlesztése, térben való használata

##### *Táncgyakorlat:*

- ❖ Az alapfokon tanult táncok ismétlése, a táncismeret bővítése a helyi tanterv alapján
- ❖ Az Erdélyi dialektus területéről kiválasztott táncrend, az alapfokon előkészített legényesre és forgós–forgató párosra építve
- ❖ A pontszerkezet, a táncot kísérő kargesztusok és azok funkcióinak megismertetése
- ❖ A forgás és forgatás módozatainak megismertetése
- ❖ Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánc típus anyaga: ***alapfokon tanult ismeretek bővítése és az erdélyi dialektus területéről választott táncrend (Mezőség vagy Székelyföld)***

*Koreográfia:* az ismert táncanyagból

*Zenei ismeretek:* ardeleana–kolomejka típusú dallamok, a periódus szerkezete, zárlatok, félzárlatok, a zene és tánc kapcsolata, a „jajnoták” szerkezete és jellemzői, aszimmetrikus lüktetés

*Népi ének:* a tanult táncokhoz kötődő dalok ismétlése, bővítése, táncbéli kiáltások, táncszók

*Táncfolklorisztika:* az Erdélyi dialektus táncai, tánc kultúrája, táncalkalmak, a táncrend, a tánc ház szerepe, az *adatközlők* megismerése

*Viseletek:* jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései

*Hagyományörzés:* *Rábaköz, Szigetköz és Vas vármegye* táncai, beleértve az ott élő nemzetiségek tánc hagyományát is

### **Követelmények**

- ❖ *A tanuló ismerje* az erdélyi táncok elsajátításához szükséges technikákat
- ❖ *A tanuló legyen képes* az erdélyi táncok improvizatív megjelenítésére, újraalkotására, a tanult koreográfiák bemutatására, a zene és tánc összhangjának gyakorlati megvalósítására

## **8. évfolyam (T8)**

### **NÉPTÁNC**

#### ***Fejlesztési feladatok***

- ❖ A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
- ❖ Az ismeret elmélyítése, bővítése
- ❖ A forgástechnika fejlesztése különböző lábfőrészekben
- ❖ A páros forgás és forgatás technika fejlesztése
- ❖ A stílusjegyek felismerése, elsajátítása és alkalmazása
- ❖ Az önálló táncszerkesztési gyakorlat, improvizációs készség, előadói készség, ritmusérzék, fizikai erőnlét, sajátos egyéni karakter kialakítása
- ❖ A táncos elemek dinamikai különbségeinek megvalósítása, a forgás- és ugrókészség fejlesztése
- ❖ A tánc tételek funkcióinak megismertetése, a megfelelő táncos magatartás kialakítása
- ❖ A táncrend fogalmának értelmezése az Erdélyi dialektus különböző területein
- ❖ A táncszók ismerete és alkalmazása
- ❖ A táncok újraalkotási igényének kialakítása a tanuló személyisége, habitusa, táncához való viszonyulása szerint
- ❖ A zene és tánc összefüggéseinek megfigyeltetése, az összefüggések megfogalmazása, rendszerezése
- ❖ Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése
- ❖ A táncos életmód igényének kialakítása, az életminőség javítása

#### ***Tananyag***

*Táncelőkészítő gimnasztika,* az alapfok tananyagának megfelelően

*Tánc technika:* a magasabb nehézségi fokú, összetett mozdulattípusok előadásmódjának fejlesztése, térben való használata

*Táncgyakorlat:*

- ❖ Az Erdélyi dialektus területéről kiválasztott táncrend tananyagának bővítése (*Mezőség, Szilágyság vagy Székelyföld*)
- ❖ A Dunai dialektus területéről kiválasztott táncrend (*elsősorban Rábaköz*), az alapfokon szerzett ismeretek felhasználásával, rendszerezésével
- ❖ Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánc típus anyaga: *alapfokon tanult ismeretek bővítése és az erdélyi dialektus területéről választott táncrend (Küküllő mente vagy Moldva)*

*Koreográfia:* az ismert táncanyagból

*Zenei ismeretek:* az erdélyi táncok kísérő hangszerei, zenekari felállások, jellegzetes éneklési stílusok, hajnalozó dallamok

*Népi ének:* a tanult táncokhoz kötődő dalok ismétlése, bővítése

*Táncfolklorisztika:* az erdélyi táncok földrajzi, történelmi háttere, táncalkalmak, táncagyományok, szokások

*Viseletek:* jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései

*Hagyományőrzés:* *Rábaköz, Szigetköz és Vas vármegye* táncai, beleértve az ott élő nemzetiségek táncagyományát is

***Követelmények***

- ❖ *A tanuló ismerje* a tanult táncokat, újraalkotásuk módját, az erdélyi táncok elsajátításához szükséges technikákat, a zene és tánc összhangjának gyakorlati megvalósítását
- ❖ *A tanuló legyen képes* az erdélyi táncok improvizatív megjelenítésére, a tanult koreográfiák bemutatására, a stílusos előadásmód megvalósítására

## 9. évfolyam (T9)

### NÉPTÁNC

***Fejlesztési feladatok***

- ❖ A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
- ❖ Az ismeret elmélyítése, bővítése
- ❖ A forgástechnika fejlesztése különböző lábförészekon
- ❖ A páros forgás és forgatástechnika fejlesztése
- ❖ A stílusjegyek felismerése, elsajátítása és alkalmazása
- ❖ Az önálló táncszerkesztési gyakorlat, improvizációs készség, előadói készség, ritmusérzék, fizikai erőnlét, a sajátos egyéni karakter kialakítása
- ❖ A táncos elemek dinamikai különbségeinek megvalósítása, a forgás- és ugrókészség fejlesztése
- ❖ A táncételek funkcióinak, megismertetése, a megfelelő táncos magatartás kialakítása
- ❖ A táncrend fogalmának értelmezése az Erdélyi dialektus különböző területein
- ❖ A táncok, stílusok jellemző vonásainak ismerete, a táncszók ismerete és alkalmazása
- ❖ A táncok újraalkotási igényének kialakítása a tanuló személyisége, habitusa, tánchoz való viszonyulása szerint

- ❖ A zene és tánc összefüggéseinek megfigyeltetése, az összefüggések megfogalmazása, rendszerezése
- ❖ Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése
- ❖ A táncos életmód igényének kialakítása, az életminőség javítása

## **Tananyag**

*Táncelőkészítő gimnasztika*, az alapfok tananyagának megfelelően

*Tánctechnika*: a magasabb nehézségi fokú, összetett mozdulattípusok előadásmódjának fejlesztése, térben való használata

*Táncgyakorlat*:

- ❖ Az Erdélyi táncdialektus tananyagának bővítése
- ❖ A Tiszai táncdialektus területéről kiválasztott táncrend az alapfokon szerzett ismeretek felhasználásával, rendszerezésével
- ❖ Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánc típus anyaga: ***alapfokon tanult ismeretek bővítése és az erdélyi dialektus területéről választott táncrend (Kalotaszeg)***

*Koreográfia*: az ismert táncanyagból

*Zenei ismeretek*: erdélyi jellegzetes hangszerek, hangszer együttesek (hegedű, ütőgardon, koboz), az aszimmetrikus lüktetésű táncok kíséretmódja

*Népi ének*: a tanult táncokhoz kötődő dalok ismétlése, bővítése

*Táncfolklorisztika*: az erdélyi táncok földrajzi, történelmi háttere, táncalkalmak, táncagyományok, szokások

*Viseletek*: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései

*Hagyományörzés*: ***Rábaköz, Szigetköz és Vas vármegye*** táncai, beleértve az ott élő nemzetiségek táncagyományát is

## **Követelmények**

- ❖ *A tanuló ismerje* a tanult táncokat, újraalkotásuk módját, az erdélyi táncok elsajátításához szükséges technikákat, a zene és tánc összhangjának gyakorlati megvalósítását
- ❖ *A tanuló legyen képes* az erdélyi táncok improvizatív megjelenítésére, a tanult koreográfiák bemutatására, a stílusos előadásmód megvalósítására

## **TÁNC TÖRTÉNET**

A tantárgy járuljon hozzá saját tánc kultúránk történetének megismeréséhez, a magyarságtudat erősítéséhez, a tanulók kommunikációs készségeinek fejlődéséhez, a más népek kultúrája iránti érdeklődés felkeltéséhez, a tantárgyhoz tartozó terminológiák használatához, igényes képi és hanganyag megismeréséhez, a táncművészet iránti érdeklődéshez, az arra fogékony közízlés fejlesztéséhez

## ***Fejlesztési feladatok***



- ❖ Az egyetemes tánc történet kronológiai rendjén keresztül a történelmi összefüggések felismertetése.
- ❖ A tánc történet szempontjából kiemelkedő események, alkotók megismertetése és meghatározó műveik elemzése során a komplex látásmód kialakítása és fejlesztése.
- ❖ Stílusérzék, logikus gondolkodás valamint a táncműfajok iránti érzékenység fejlesztése
- ❖ Más népek tánc hagyományainak megismerésére, több táncműfaj befogadására, a kulturált szórakozás elsajátítására valamint a saját tapasztalatainak gyarapítására ösztönözze a tanulót

### **Tananyag**

- ❖ Tánc történeti alapfogalmak: köznapi és művészi mozgás, közhasznú és művészi tánc
- ❖ Az őskor táncélete: vallási szertartások, rítusok, ábrázoló táncok
- ❖ Az ókori kultúrák közül az egyiptomi, a japán és a görög tánc kultúra
- ❖ A középkor tánc kultúrája: tánc és a vallás kapcsolata, misztériumjáték, jokulátorok
- ❖ A reneszánsz embereszménye, a magyarországi reneszánsz, Mátyás király udvartartásának tánc kultúrája
- ❖ A barokk kialakulás és hatása Európa művészetére, XIV. Lajos, a barokk mesterei
- ❖ A cselekményes balett kialakulása, Noverre munkássága
- ❖ A jezsuita színházak szerepe a színpadi tánc történetében
- ❖ A balett megjelenése Magyarországon – „Eszterházy esték”
- ❖ A romantika hatása Európa táncéletére
- ❖ A reformkori magyar „színpadi” táncművészet, paraszti táncok – Körmagyar
- ❖ A legjelentősebb szaklapok, kiadványok, szakkönyvek, a táncos helyszínek és események megismertetése a tanulókkal

### **Követelmények**

- ❖ *A tanuló ismerje az egyetemes tánc történet során a művészeti ág fejlődésében jelentős szerepet betöltött eseményeket, helyszíneket, műveket*
- ❖ *A tanuló legyen képes néhány mondatban önállóan kifejezni magát egy adott témakörben, illetve önálló gondolatok megfogalmazására egy tánc koreográfia kapcsán*

## **TÁNCJELÍRÁS –OLVASÁS**

A képzés járuljon hozzá a mozdulatok tudatos időbeli, (ritmikai) térbeli, (plasztikai) erőfokbeli (dinamikai) elemzéséhez, a testtudat, a mozgáskoordináció kialakításához, a magyar néptánc táncjelírással közölt folyamatainak megismeréséhez, egyszerű motívumok, motívumsorok lejegyzéséhez.

### **Fejlesztési feladatok**

- ❖ A mozdulatelemzés három alaptényezője (plasztika, ritmika, dinamika), összefüggéseinek feltárása
- ❖ A mozdulattípusok három leggyakoribb fajtája (lépés, ugrás, gesztusok) valamint a helyzettípusok fogalmának értelmezése
- ❖ A mozdulatok elemzésének módjának, a táncjelírás alapfogalmainak (vonalszám, irányok) rögzítése, a tanult mozdulat- és helyzettípusok jelölési rendszerének megismertetése
- ❖ A mozdulatanalizáló képesség, a mozgáskoordináció, a tér-, ritmus és dinamikai érzék, a testtudat fejlesztése

### **Tananyag**

- ❖ A tánc tagolódása: fázis, motívum, motívumfűzés

- ❖ A mozdulatelemezés három alaptényezője (plasztika, ritmika, dinamika) és azok összefüggései
- ❖ A táncjelírás alapfogalmai (vonrendszer, irányok) és alkalmazásuk
- ❖ A mozdulat típusai (lépés, súlyt hordó láb mozgása, gesztus, ugrás) és jelölése
- ❖ A helyzet típusai (testpozíció–állás, súlytalan testrészek mozdulatlanlansága, szünet a testben, térben, helyen) és jelölésük
- ❖ A táncjelírásban használt kiegészítő jelek (távolság csökkentés, növelés, földhöz közeli lábmozdulatok, kis térdhajlítás, feszítés, a lábfej részei, dinamikai jelek, pozíciójelek, forgatás jele) és alkalmazásuk

### ***Követelmények***

- ❖ *A tanuló ismerje* a mozdulatelemzés alaptényezőit, a tanult mozdulat és helyzettípusokat, a táncjelírás vonrendszerét és jeleit
- ❖ *A tanuló legyen képes* a frontirányok felismerésére és helyes használatára, a gesztusirányok egzakt módon való meghatározására, a motívumok ritmusának pontos eltapsolására, a motívumokban szereplő mozdulattípusok felismerésére, az egyszerű motívumok, folyamatok pontos leolvasására és előadására

### ***A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz***

- ❖ 1 db tábla, vagy flipchart
- ❖ Videó vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor
- ❖ A tananyaghoz kapcsolódó könyvek, kiadványok
- ❖ Kézikönyvek, lexikonok

## **10. évfolyam (T10)**

### **NÉPTÁNC**

#### ***Fejlesztési feladatok***

- ❖ A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
- ❖ A tanult táncanyag elmélyítése, bővítése, az egyes táncművelek funkciójának megismertetése
- ❖ Az összefoglaló és rendszerező, elemző gondolkodás valamint a fogalmi gondolkodás ösztönzése és fejlesztése, az összefüggések feltárása az alapfokú és a továbbképző évfolyamok ismeretanyagán keresztül
- ❖ Az improvizációs készség, az előadói készség, a ritmusérzék, a mozgáskoordináció, a mozgásemlékezet, a fizikai állóképesség, a stílusérzék, a dinamikai készség, a partnerkapcsolat fejlesztése
- ❖ Az egyéni táncstílus kialakítása, a táncok újraalkotása
- ❖ Az eredeti filmekről történő tánctanulás szabályainak megismertetése, gyakorlati alkalmazása
- ❖ A vizsgahelyzetre való felkészítés
- ❖ Az önálló ismeretszerzés ösztönzése
- ❖ A táncos életmód igényének kialakítása, az életminőség javítása

#### ***Tananyag***

*Táncelőkészítő gimnasztika, az alapfok tananyagának megfelelően*

*Tánctechnika: a magasabb nehézségi fokú, összetett mozdulattípusok előadásmódjának fejlesztése, térben való használata*

*Táncgyakorlat:* az ismert táncrendek tananyagának bővítése, összegzése, rendszerezése

*Koreográfia:* az ismert táncanyagból

*Zenei ismeretek:* a zenei ismeretek összefoglalása, rendszerezése

*Népi ének:* a tanult táncokhoz kötődő dalok ismételése, bővítése

*Táncfolklorisztika:* a Kárpát–medence táncai, tánc kultúrája

*Viseletek:* jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései

*Hagyományörzés:* **Rábaköz, Szigetköz és Vas vármegye** táncai, beleértve az ott élő nemzetiségek tánc hagyományát is

## **TÁNC TÖRTÉNET**

### ***Fejlesztési feladatok***

- ❖ A XX. századi táncművészet jelentősebb állomásainak, a műfajok közti átjárhatóság lehetőségeinek felismertetése
- ❖ A tánc ház-mozgalom kialakulásának és napjainkban betöltött szerepének felismertetése
- ❖ Az egyéni látásmód, stílusérzék, logikus gondolkodás valamint a táncműfajok iránti érzékenység nyitottság, befogadó készség fejlesztése
- ❖ A kulturált szórakozás igényének kialakítása, a saját tapasztalatszerzés ösztönzése.

### ***Tananyag***

- ❖ Tánc történeti alapfogalmak: a konkrét és elvont jelleg a művészetben, a művészi mozgás fajtáinak esztétikája
- ❖ A XX. század elejének táncművészeti újításai Amerikában (Isadora Duncan), hatásuk Európa táncéletére
- ❖ A XX. századi magyar mozdulatművészet megújítói
- ❖ A színpadi néptánc kialakulása: Gyöngyösbokréta, Csupajáték
- ❖ Művészegyüttesek Magyarországon: Néphadsereg Központi Művészegyüttese – Honvéd Táncszínház (Szabó Iván), Állami Népi Együttes (Rábai Miklós), SZOT – Budapest Táncgyűttes (Molnár István), BM Duna Művészegyüttes (Náfrádi László)
- ❖ A tánc ház-mozgalom kialakulása, hatása a mai táncművészetre
- ❖ A koreográfusnemzedékek jelentősebb alkotói és kiemelkedő műveik a színpadi táncművészetben
- ❖ Jelentősebb néprajzkutatók, gyűjtők, a Népművészet Mesterei
- ❖ ***Neves táncos egyéniségek Rábaközben***
- ❖ A művész– és a jelentősebb amatőr együttesek napjaink magyar táncművészetében
- ❖ A táncos szakma jelentősebb szervezetei, oktatási intézményei, országos rendezvényei
- ❖ A legjelentősebb szaklapok, kiadványok, szakkönyvek megismertetése a tanulókkal, melyek nyújtsanak segítséget az év végi vizsgára való felkészüléshez

### ***Követelmények***

- ❖ *A tanuló ismerje a XX. századi magyar táncművészet jeles képviselőit, meghatározó műveiket, a színpadi néptáncművészet fontos fordulópontjait, a tánc ház-mozgalom legfontosabb eseményeit, az országos rendezvényeket, egyesületeket, szakmai szervezeteket, oktatási intézményeket*

- ❖ *A tanuló legyen képes* néhány mondatban önállóan kifejezni magát egy adott témakörben, gondolatainak megfogalmazására egy táncmű, koreográfia kapcsán, a tánc történet fordulópontjainak megnevezésére, a tánc műfajainak elkülönítésére, a terminológia helyes használatára

## **TÁNCJELÍRÁS –OLVASÁS**

A képzés járuljon hozzá a mozdulatok tudatos időbeli, (ritmikai) térbeli, (plasztikai) erőfokbeli (dinamikai) elemzéséhez, a testtudat, a mozgáskoordináció kialakításához, a magyar néptánc táncjelírással közölt folyamatainak megismeréséhez, egyszerű motívumok, motívumsorok lejegyzéséhez.

### ***Fejlesztési feladatok***

- ❖ A további mozdulattípusok: forgások, forgatások, keringés fogalmának, jelrendszerének értelmezése
- ❖ A mozdulatelemzéshez szükséges kiegészítő fogalmak: páros viszony, fogások, táncos–eszköz viszonyának rögzítése
- ❖ A mozdulatelemzésnél tanultak lejegyzése táncjelírással
- ❖ A mozdulatanalizáló és szintetizáló képesség, a mozgáskoordináció, a tér, ritmus és dinamikai érzék, a testtudat fejlesztése

### ***Tananyag***

- ❖ A mozdulat további típusai (forgás, forgatás, keringés) jelölése és olvasása
- ❖ Kiegészítő fogalmak (páros viszony, fogások, táncos–eszköz viszonya) jelölése és olvasása
- ❖ Táncjelírásnál használt kiegészítő jelek (testrészek, ízületek) jelölése és olvasása

### ***Követelmények***

- ❖ *A tanuló ismerje* a helyzet– és mozdulattípusokat és azok jelölését a vonalrendszerben
- ❖ *A tanuló legyen képes* a különböző tánc típusok motívumainak helyes leolvasására, stílusos előadására, a csapásoló és eszközös motívumok pontos interpretálására, egy motívumsor leolvasására, folyamatos előadására

### ***A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz***

- ❖ 1 db tábla, vagy flipchart
- ❖ Videó vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor
- ❖ A tananyaghoz kapcsolódó könyvek, kiadványok
- ❖ Kézikönyvek, lexikonok

## **Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után**

### **NÉPTÁNC**

#### ***A tanuló ismerje***

Az ugrósok, eszközös táncok, körtáncok, karikázók, páros táncok, férfitáncok táncanyagát a helyi tantervben meghatározott tájegységek szerint

A táncdialektusok és tájegységek, tánc típusok és táncrendek fogalmát és összefüggéseit

A stílusjegyek, a színpadi törvényszerűségek, a ritmikai, plasztikai, dinamikai szabályszerűségek alkalmazását a gyakorlatban

A tanult koreográfiákat

#### ***A tanuló legyen képes***

A testtudat fenntartására, a táncok improvizatív bemutatására, a kollektív és az individuális táncok tudatos megformálására, a táncalkalmaknak és a nemi identitásnak megfelelő magatartásmód tudatos megjelenítésére, a táncok egyéni, stílusos megjelenítésére, a táncos partnerkapcsolat megvalósítására a tájegységnek, tánc típusnak megfelelően

A szakmai nyelvezet alkalmazására, a képzés során elsajátított szókincs tudatos alkalmazására a mindennapi életben, a kommunikációra, véleménynyilvánításra, az érdeklődés, a szakmai ismeretszerzés fenntartására, az intelligens tudás megszerzésére

### ***A művészeti záróvizsga követelményei***

#### *A vizsga részei*

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll

#### *A vizsga tantárgya és időtartama*

Néptánc, 8–10 perc

#### *A vizsga tartalma*

- ❖ A helyi tantervben meghatározott tájegységek táncrendjeiből a szaktanár állít össze tételsort
- ❖ A tételsor legalább négy táncrendet tartalmaz, melyből a vizsgázó a nemének megfelelő szerepben improvizál
- ❖ Először a kihúzott tétel szerint, majd a vizsgázó által szabadon meghatározott táncrend szerint kell a táncokat bemutatni
- ❖ A tájegység táncrendjén kívül ismerniük kell még a tánc típusok nevét, a kísérő zenekari felállást, a jellegzetes viseleteket

#### *A vizsga értékelése*

- ❖ a táncrend ismerete, stílusos előadása,
- ❖ a tánc szerkezetének ismerete az improvizáció során,
- ❖ a tánc ritmikai, dinamikai, plasztikai megformálása,
- ❖ a táncos mozgás és a zene illeszkedése,
- ❖ a táncrendhez kapcsolódó táncfolklorisztikai ismeretek

#### ***A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz***

- ❖ 1 db tábla vagy flipchart
- ❖ 1 db történelmi Magyarország térkép vagy néprajzi térkép
- ❖ Hangzóanyag lejátszására alkalmas lejátszó/erősítő, hangfal
- ❖ Videó vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor
- ❖ A tananyaghoz kapcsolódó könyvek, kiadványok
- ❖ Néprajzi kézikönyvek, lexikonok, videó és/vagy DVD filmek
- ❖ A tanulólétszámnak megfelelő, a tanulmányi versenyekhez és tanévzáró bemutatókhoz szükséges megfelelő népviseletek, lábbelik

## **TÁNC TÖRTÉNET**

#### *A tanuló ismerje:*

Az egyetemes tánc történet során a művészeti ág fejlődésében jelentős szerepet betöltött eseményeket, helyszíneket, műveket, a magyar táncművészet és népművészet jeles képviselőit, meghatározó műveiket, a színpadi néptáncművészet fontos fordulópontjait, a tánc ház-mozgalmak legfontosabb eseményeit, az országos rendezvényeket, egyesületeket, szakmai szervezeteket, oktatási intézményeket

*A tanuló legyen képes:*

Néhány mondatban önállóan kifejezni magát egy adott témakörben, gondolatainak megfogalmazására egy táncmű, koreográfia kapcsán, a tánc történet fordulópontjainak megnevezésére, a tánc műfajainak elkülönítésére, a terminológia helyes használatára

### ***A művészeti záróvizsga követelményei***

*A vizsga részei*

A vizsga írásbeli vagy szóbeli vizsgarészből áll

*A vizsga tantárgya és időtartama*

Tánc történet

Írásbeli: 30 perc

Szóbeli: 5–10 perc

*A vizsga tartalma*

- ❖ A vizsga anyaga a helyi tanterv alapján a szaktanár által összeállított tánc történet témakörökből áll
- ❖ Az *írásbeli vizsga* feladatlapja különböző tartalmú, a tanultak felidézését, alkalmazását, értelmezését valamint a problémamegoldást ill. értelmező választ igénylő feladatokat tartalmazza
- ❖ A *szóbeli vizsgán* a tanulók egy tétel kihúzása után önállóan számolnak be tudásukról

*Választható témakörök:*

- ❖ Az őskor táncművészete
- ❖ A középkor jellemző táncformái
- ❖ A reneszánsz és barokk kor táncélete
- ❖ A romantika
- ❖ A reformkor táncélete
- ❖ A XX. század táncélete
- ❖ Gyöngyösbokréta mozgalom
- ❖ Amatőr és hivatásos együttesek Magyarországon
- ❖ Hazánk jeles alkotói és műveik
- ❖ Jelentősebb néprajzkutatók, gyűjtők, a Népművészet Mesterei
- ❖ ***Neves táncos egyéniségek Rábaközben***
- ❖ A táncos szakma jelentősebb szervezetei, oktatási intézményei, országos rendezvényei

*A vizsga értékelése*

*Írásbeli vizsga*

- ❖ A feladatsort vagy a tesztet az intézmény pedagógusai javítókulcs szerint javítják és pontozzák
- ❖ Az osztályzatra a helyi tantervben meghatározott formák szerint a szaktanár tesz javaslatot, amelyet a vizsga elnöke hagy jóvá

*Szóbeli vizsga*

- ❖ A tananyag tartalom elsajátításának mértéke
- ❖ Az összefüggések ismerete
- ❖ A szakmai kommunikáció fejlettsége
- ❖ Az osztályzatra a helyi tantervben meghatározott formák szerint a szaktanár tesz javaslatot, amelyet a vizsga elnöke hagy jóvá

***A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz***

- ❖ 1 db tábla vagy flipchart
- ❖ Videó vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor
- ❖ A tananyaghoz kapcsolódó könyvek, kiadványok
- ❖ Tánc történeti kézikönyvek, lexikonok
- ❖ Tánc történeti videó és/vagy DVD filmek

## V. ZÁRADÉK

### Érvényességi követelmények

Jelen pedagógiai program elfogadása esetén 2013. április 1.-jétől érvényes.

A pedagógiai programot évente egy alkalommal nevelőtestületi értekezleten felülvizsgáljuk. Átfogó értekezésre az átmeneti időszak tapasztalatainak összegzése után kerül sor. A program módosítását a nevelőtestület vagy a fenntartó javaslatára lehet kezdeményezni. Módosítást jelent bármely új fejlesztés vagy a tananyag megváltoztatása.

#### A pedagógiai program elfogadása és jóváhagyása

Jelen pedagógiai programot az intézmény vezetője 2014. június 23-án jóváhagyta.

Kapuvár, 2014. június 23.



*[Handwritten signature]*

igazgató

Jelen pedagógiai programot a nevelőtestület 2014. június 23-án tartott ülésén elfogadta.

Kapuvár, 2014. június 23.



*[Handwritten signature]*

igazgató

Jelen pedagógiai programot a diákönkormányzat és a szülői munkaközösség véleményezte 2014. június 23-án.

Kapuvár, 2014. június 23.



*[Handwritten signature]*

igazgató

A pedagógiai program és helyi tanterv tartalmával a Rábaköz Öröksége Közhasznú Alapítvány, mint a *dr. Barsi Ernő Alapfokú Művészeti Iskola* fenntartó szerve egyetért.

Kapuvár, 2014. június 23.

RÁBAKÖZ ÖRÖKSÉGE  
KÖZHASZNÚ ALAPÍTVÁNY  
9330 Kapuvár  
Adószám: 129022169-4-03  
Bsz.: 129022169-4-03  
*[Handwritten signature]*  
Nagy Éva, kuratórium elnöke